BS

187 BRABANT STRIP MAGAZINE

catawiki

Dagaanbieding
iedere dag om **10 uur** een nieuwe aanbieding!

Elke dag een unieke stripaanbieding!

www.catawiki.nl/dagaanbieding

- Kortingen van **50%** of meer.
- Strips, zeefdrukken, beelden, etc.
- Deze aanbiedingen mag je **niet** missen!

Bekijk de aanbieding van vandaag op **www.catawiki.nl/dagaanbieding**

BS
BRABANT STRIP MAGAZINE

nr 187 (4) van 04/11/2011

Gratis voor leden van Brabant Strip vzw, vereniging van stripliefhebbers van 9 tot 99, en van de Reclamestripclub.
Wordt niet los verkocht.

Bestuur
Joeri Delamane, Etienne Hauwaerts, Yves Kerremans, Jean Smits

Werkgroep
Joppe Broeckhoven, Marnix Cachet, Marc de Lint, Kurt Morissens, Philippe Mouvet, Hendrik Neyts, Jozef Peeters, Roger Philippot, Yves Pieters, Bertrand Van Herp, Johan Van Ransbeeck, Patrick Vranken

Redactie en medewerkers
Gert Bussens, DannY De LaeT, Léon den Hartog, Jeroen Denters, Willem Gay, Wallie Hakkens, Ruud Lambert, Jean-Pierre Legein, Rik Lok, Chris Mouton, Antoine Ryckman, Marc Van Lint, Ine en Martin van Meenen, Tom Vermeeren

Eindredactie
Kurt Morissens

Layout
Jeroen Denters

Cover
Speciale uitgave door Khani Editions
© Dupuis, 2011

Auteursrechten
Overname van artikels of illustraties, zelfs gedeeltelijk, is niet toegelaten zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever. Copyright van afbeeldingen of foto's berust bij de diverse auteurs en uitgeverijen.
Alle Kuifjeafbeeldingen:
copyright Hergé/Moulinsart 2011

Lidgeld
Lidgeld 2011 B & NL: 20 euro
Rest van de wereld: op aanvraag
(B): 001-2980926-95
BIC GEBABEBB
IBAN BE76 0012 9809 2695
(NL): Giro 7616528
(altijd deze naam gebruiken:
Brabant Strip vzw)

Verantwoordelijke uitgever
Brabant Strip vzw, Dewandelaerstraat 8, 1930 Nossegem

NIEUW E-MAILADRES
brabant.strip@gmail.com
www.brabantstrip.be

Oplage
1.600 exemplaren

Boeiend en onheilspellend

Het zijn boeiende tijden voor het stripverhaal. Tal van exposities rond striphelden en vergeten auteurs verspreiden zich als een virus door het hele land. Stripverfilmingen teisteren tegenwoordig het filmpubliek en die blijken daar heel gelukkig mee te zijn. Stripauteurs mogen hun hoofd iets meer tonen op tv-programma's met culturele inslag of enige serieuze nieuwswaarde. Stripbladen, vol informatie en/of vol spetterende stripkaders liggen af en toe eens in de winkelrekken. Stripfestivals durven af en toe platgelopen paden verlaten. Of de verkoop hiermee de hoogte in gaat, is nog maar de vraag. De onheilsverhalen die daarover her en der worden verspreid, zijn in elk geval niet hoopgevend maar dan ook weer niet al té deprimerend. De strip leeft toch weer een beetje meer. Dat tracht ik toch af te leiden door rond te speuren in mijn kleine leefwereld. En al wat leeft, al is het een klein beetje, boeit niet alleen de stripliefhebber maar ook de vele anderen uit de grote boze mensenwereld. De strip was, is en zal nu eenmaal een sterk medium blijven. Dat geloof je zeker nog harder als je dit vuistdikke nummer achter de kiezen hebt.

Ik wens u sterke kiezen toe,

Kurt Morissens
Hoofdredacteur

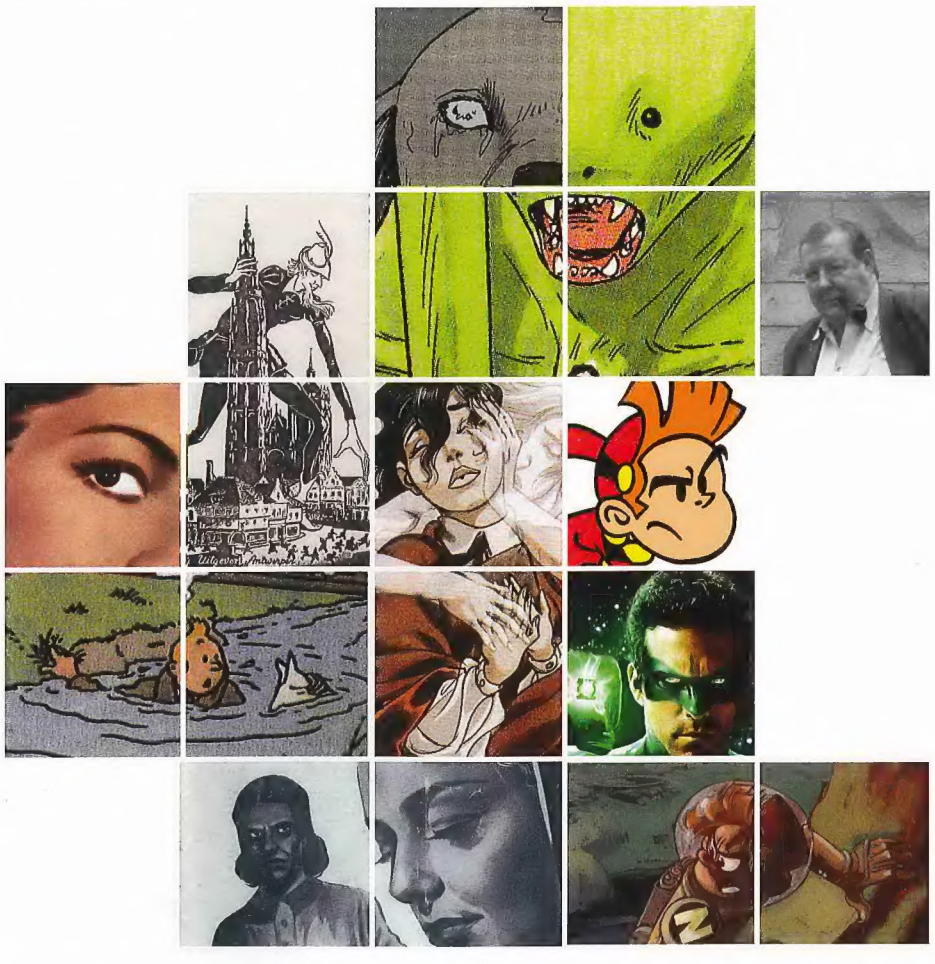

Inhoud

4	Robbedoes	30	Léo	75	Lustige Kapoentjes
13	Koffieklets	51	Acte de Présence	76	Rakkersblad
18	Martens	62	Scheepsjournaal		
22	Filmnieuws	65	Strips uit kader		
24	Hergebruik	66	Sleen		
27	Uitgelezen	68	BS-nieuws		

THE PICCOLO IN RED VERS

Een nieuw album van Robbedoes en Kwabbernoot blijft ook in deze moderne en virtuele tijden een evenement waar velen naar uitkijken. Met De Schaduwzijde van Z ligt alweer het 52ste album uit de hoofdreeks in de winkel. En de titel geeft het eigenlijk al mee, Zwendel mag weer meespelen. Tekenaar Yoann en scenarist Vehlmann leveren hiermee hun tweede Robbedoes-avontuur in voor de moederreeks. Brabant Strip Magazine sprak met Robbedoes-auteurs Fabien Vehlmann, Lewis Trondheim, Zidrou, Marc Hardy en Parme over hun ervaringen met de meest bekende piccolo van de stripwereld.

DOOR WALLIE HAKKENS EN WILLEM GAY

Links:
Cover Nederlandse Robbedoes en Kwabbernoot
Rechts:
Cover van Franse luxe-album
Grote prent:
coverbeeld regulier Franse album

US THE MAN KNOWN AS Z

FABIEN VEHLMANN

Voor het auteursduo Vehlmann en Yoann begon het allemaal met de nevenreeks *Een verhaal van Robbedoes en Kwabbernoot door...*, waarvoor de heren een one-shot maakten.

Vehlmann: Dat klopt niet helemaal. Eerst werden Yoann en ik gevraagd om de hoofdreeks te hernemen maar dat ging uiteindelijk niet door. Munuera en Morvan werden toen gekozen. Daarna stelde Benoît Fripat van Dupuis voor om de nieuwe collectie *Een verhaal van Robbedoes en Kwabbernoot door...* door ons te laten starten. En sindsdien is weer heel veel veranderd. *(lacht)*

Uit Robbedoes en Kwabbernoot 52: De schaduwzijde van Z

Jullie staan nu in voor de reguliere reeks. Zoete revanche nadat jullie de eerste keer niet werden verkozen?

Nee, want ik heb mijn dorst naar Robbedoes kunnen lessen met *Versteende Reuzen*, de eerste one-shot die verscheen in de nevenreeks *Robbedoes door...*. Ik zou pas echt gefrustreerd geweest zijn, mocht ik de kans niet hebben gehad om al eens gespeeld te hebben, met de personages. Dat ik nu meewerk aan de hoofdreeks maakt me echter erg gelukkig. Het is een totaal andere ervaring in vergelijking met *Versteende Reuzen*. Zo'n one-shot is een soort van laboratorium maar de moederreeks moet je klassiek houden. Dat is spannend én eng. Vooral omdat ik weet van Morvan en Munuera dat dat moeilijk is. De vele veranderingen bij de uitgeverij waren niet echt aanmoedigend voor hen. Ik ben daar ook heel duidelijk over geweest: ik wou *Robbedoes* alleen overnemen als ik de steun kreeg van de uitgever en als mijn artistieke vrijheid werd gewaarborgd. Die flexibiliteit was nodig voor ons zodat we er ons plezier in konden vinden. Daar tegenover staat natuurlijk ook wel dat als de uitgever niet tevreden is over het resultaat Maar als het resultaat of wanneer de albums slecht verkopen, het hun vrij stond om ons te kunnen ontslaan. Zo heb ik de sfeer rond de reeks toch wat serener gekregen dan vijf jaar eerder. Och, er zullen onvermijdelijk ook teleurstellingen komen, het publiek is immers hard. En ik weet dat ons voortbestaan afhangt van commerciële belangen. Wat met Morvan en Munuera gebeurde, bewijst dat talent niet genoeg is zo'n reeks als Robbedoes onder controle te houden.

"Er zullen onvermijdelijk ook teleurstellingen komen, het publiek is immers hard."

Hoe pakken jullie de reeks nu aan?

We proberen verder te zetten waarmee we zijn begonnen met onze one-shot. Het tekenwerk van Yoann daarentegen zal dichter bij dat van Franquin aanleunen terwijl dat in het one-shot meer op dat van Hewlett, de tekenaar van Gorillaz, leek. We proberen ook de cocktail van humor en avontuur, kenmerkend voor

de reeks, te behouden. Misschien is het belangrijkste verschil tussen de one-shots en de serie wel dat we ons nu niet op de volwassenen focussen maar eerder op kinderen... en op volwassenen die jong van hart zijn gebleven, natuurlijk!

De naam Franquin is gevallen. Hij blijft voor velen de grootste, niet?
Het tekenwerk van Franquin is uniek, net als zijn manier van vertellen: zijn personages, ook al staan ze onbeweeglijk op het papier, lijken 'geanimeerd' te zijn en zitten ongelooflijk vol leven! Er zijn weinig tekenaars in staat tot een dergelijke prestatie! Ook zijn universum is uniek: ik heb altijd van zijn verhalen gehouden.

Het is dus een eer om in zijn voetsporen te treden?
Dat is natuurlijk een eer, maar ook een uitdaging! Yoann en ik probeerden een soort van hommage aan hem te brengen en tegelijkertijd toch ook wat afstand te nemen van hem, want het is onmogelijk om zo goed te doen als hij. Dit gezegd zijnde, wil ik wel benadrukken dat in onze ogen het succes van Robbedoes niet alleen aan Franquin toe te schrijven is, maar ook aan het prachtige werk van Jijé of van Janry en Tome bijvoorbeeld!

Hoe belangrijk is het om het Robbedoes-universum perfect te kennen?

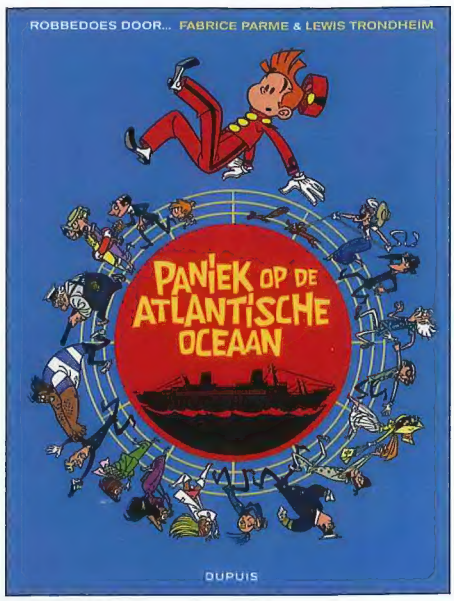

Best is dat je een beetje vertrouwd bent met die wereld. Belangrijker echter dan alle details van buiten te kennen, is dat je de geest van het verhaal begrijpt. Dat ik me niet elke naam van de personages kan herinneren, stoort helemaal niet. Ik concentreer me liever op de humor en het avontuur, dat zo typisch is voor de reeks.

Was en is het geen groot risico dat jullie genomen hebben?
Eerlijk gezegd is het risico niet zo groot. Als de reeks nu beter verkoopt, zal iedereen blij zijn. Lukt dat niet dan verandert Dupuis het team en hebben wij toch maar lekker de kans gehad om met zo'n fantastische personages te mogen werken. Ik ken beroepen die veel meer risico's inhouden. (lacht)

LEWIS TRONDHEIM EN FABRICE PARME

In 2010 verscheen in de collectie Robbedoes door... het album Paniek op de Atlantische Oceaan. Auteurs van deze one-shot waren Fabrice Parme en veeltekenaar en veelschrijver Lewis Trondheim. Vooral die laatste wilde absoluut ook zijn Robbedoes de wereld in schieten. En dat is hem dan ook perfect gelukt.
Trondheim: Ik heb inderdaad zelf voorgesteld aan Dupuis en Fabrice (Parme) om een Robbedoes-verhaal te maken. Parme: Ja, dat was op een maandagochtend in 2005. Ik geloofde er niet echt in. Hij wel. Hij stuurde me onmiddellijk het scenario van de eerste pagina. Ik onderzocht de mogelijkheden van zo'n Robbedoes-album om hem wat rustig te houden maar de vraag bleef terugkomen tot in december 2006. Wat hij me wel niet verteld had was dat hij het scenario van die eerste pagina ook voorgesteld had aan Yoann. Toch het bewijs dat Lewis heel graag een Robbedoes wilde schrijven. Voor ik de eerste pagina begon te tekenen, belde ik naar Benoît Fripiat van Dupuis. Hij bleek er nog veel meer dan ik in te geloven.

Uit Robbedoes en Kwabbernoot 52: De schaduwzijde van Z

En jullie zijn dus aan de slag gegaan. Kregen jullie eigenlijk carte blanche?
Trondheim: De enige echte beperking was dat we geen gebruik mochten maken van de personages die behoren tot Marsu Productions.
Parme: En eigenlijk moeten de echte beperkingen eerder gezocht worden in het universum zelf en de plicht die we hadden tegenover de lezers. Als je aan een mythe raakt, kan je niet zomaar wat aanmodderen.

Over een mythe gesproken. Jullie treden nu in de voetsporen van de grote Franquin. Doet jullie dat iets?
Parme: Robbedoes is geen creatie van Franquin. Robbedoes maakt deel uit van Dupuis. Het is een eer om de kleine piccolo na Jijé, Franquin, Chaland en Bravo te tekenen. Ik ben minder onder de indruk van Robbedoes door Rob-Vel, Fournier, Tome en Janry. Maar alle eer gaat naar hen.
Trondheim: Ik ben Robbedoes niet beginnen lezen met Franquin. Er zijn nog steeds albums van hem die ik nog niet gelezen heb. Er zijn zelfs enkele die ik niet zo goed vind. Het is dus niet zo dat ik vol bewondering en respect ben voor zijn werk. Ik hou wel van zijn lijnvoering. En zijn humor. Bravo Brothers beschouw ik als een van de beste stripverhalen die er bestaan.
Parme: Mijn favoriete albums van Robbedoes variëren van Het schuilhol van het zeemonster en QRN op Bretzelburg.
Trondheim: Uiteindelijk was het niet de bedoeling om van Paniek op de Atlantische oceaan een kopie te maken van iemands ander werk.

Hoe goed moet je de verhalen van Robbedoes kennen om dit soort one-shot te maken?
Trondheim: Dat hangt er van af of je je verhaal wil integreren in het 'leven' van Robbedoes of het er buiten wil houden. Maar het is beter dat je weet wat hoe de personages handelen en denken.
Parme: Voor een one-shot is dat niet nodig. Daar is het meer de bedoeling dat je de personages kan heruitvinden. Voor de hoofdreeks is het wel belangrijk dat je de geschiedenis van Robbedoes kent, vind ik.

Maar aan jullie one-shot is geen ongelooflijk, grote voorbereiding geweest?
Parme: Alle one-shots zijn verschillend. Onze opzet van het album maakt dat duidelijk. Afgezien van dat van Émile Bravo, heb ik de andere albums uit de reeks niet gelezen voor ons album af was. Op die manier zijn er geen invloeden mogelijk en worden de verschillen tussen de albums versterkt en kom je tot een uniek album.
Trondheim: Ik heb juist twee à drie referenties geïntegreerd in het verhaal. Voor de rest is het mijn interpretatie.

INTERMEZZO

Eventjes halt houden bij een gewaardeerd personage in de reeks *Robbedoes en Kwabbernoot*. Want nog meer dan Wiebeling of Vito Cortizone is Zwendel de absolute schurk in de reeks. Na het dubbelverhaal *Z van Zwendel* en *De Schaduw van Z* van André Franquin en Greg speelde het personage (of zijn nazaat) in nog meer verhalen — ook van andere auteurs — een rol van betekenis, maar niet steeds als vijand. Een overzicht!

DOOR DAVID STEENHUYSE

Deel 15: Z van Zwendel
(André Franquin + Greg)
Het eerste optreden van Zwendel. Op de maan wil hij een boodschap nalaten die vanop de aarde is te zien. Hij slaagt in zijn opzet. Helaas is de reclameboodschap in het Zwendels.

Deel 16: De Schaduw van Z
(André Franquin + Greg)
Zwendel is verslagen, maar in Palombië bestaat nog een Zwendelnederzetting waar Wiebeling zich inwerkte als compagnon

Deel 19: Hommeles in Rommelgem
(André Franquin)
Nadat Zwendel door een Zwendelstraal van eigen makelij werd getroffen, is hij kinds geworden. De graaf van Rommelgem is zijn nanny.

Deel 20: De Goudmaker
(Jean-Claude Fournier)
Zwendel is nu een gewaardeerde collega van de graaf van Rommelgem. Alleen de Marsupilami moet nog steeds niet veel van hem hebben.

Parme: Lewis is een improvisator. Wanneer hij de rode draad van zijn verhaal heeft, gooit hij zich in het avontuur, schakelt een versnelling hoger en kijkt niet achterom. Hij documenteert zich bijna nooit. Hij heeft genoeg aan zijn verbeelding. Het is zijn manier van zijn en handelen. Ik ben het tegenovergestelde. Ik werk langzaam, snuister in een groot aantal documenten, bekijk tal van foto's, doe veel onderzoek. Ik wil een hand niet twee keer opnieuw tekenen op dezelfde manier. Ik twijfel enorm veel en stel alles in vraag. Wanneer ik aan een tekening begin, weet ik helemaal niet waar ik zal uitkomen en werk ik uren tot alles zich voor me begint te ontvouwen, als bij toverslag. Ik werk grondig. Alles wat mij niet bevalt, zal ik 100 keer opnieuw tekenen. Alles wat niet nodig is, wordt verwijderd. Op het einde is mijn ontwerp eenvoudig maar niet simpel. Degenen die geloven dat mijn ontwerp is simpel is, mogen proberen me na te bootsen, al zullen ze snel hun tanden er op breken. Alles staat vast. Als een lijn of vorm niet op de juiste plaats zit, klopt het beeld niet. Maar om die eenvoud te bereiken, heb je een hoop werk. Het is een kwestie van eerlijk te zijn tegenover onszelf en onze lezers. Ik leer elke dag tekenen.

Hoe voelt het om te werken met zo'n legendarische strippersonages?
Trondheim: Het is alsof een vriend ons zijn speelgoed leende waarmee we een zaterdagmiddag mochten spelen.
Parme: Ik geniet er altijd wel van om andermans personages te nemen en hun levensweg opnieuw uit te tekenen. Je behoudt sommige elementen, andere verwijder je of vervang je. Veel tijd besteed je met bekijken hoe je collega's tekenen. Je kan er uit leren en je manier van tekenen verrijken. Je leert kritisch kijken naar het werk van anderen. Voor *Paniek in de Atlantische Oceaan* liet ik me inspireren door zowel Hergé, Franquin en Peyo als door invloeden van buitenaf zoals uit de Verenigde Staten, in animatie of illustraties ...

Komen er nog meer Robbedoes-avonturen van jullie hand?
Parme: Die collectie zijn een reeks van one-shots. Ik kon nog heel goed een andere Robbedoes tekenen maar dat is niet volgens de regels van het spel. Er zijn nog heel wat tekenaars die evenveel recht hebben om hun Robbedoes te maken. Ik heb er een hekel aan om de lakens naar me toe te trekken en de plaats van anderen in te nemen. Ik heb de kans gekregen om dit album te maken en dat was een geschenk. Ik denk dat het verstandiger is voor mij om andere wegen te verkennen, om nieuwe werelden te creëren, om nieuwe dingen te proberen in strips, illustratie of tekenfilm.
Trondheim: We zullen zien. Misschien zijn er nog andere manieren om Robbedoes te brengen.

EN ZO WAS ALLES GEREGELD, TOEN HIJ EEN UUR LATER KWAM...
ANDRÉ FRANQUIN!
VROLIJK PAASFEEST, PAPA!
NOU MOE? ZE ZIJN ER ALLEMAAL!
WRRAFF!
EINDE

Vrolijk Paasfeest, papa (Franquin)
(Jean-Claude Fournier)
In Robbedoes 1721 uit 1979 verscheen dit kortverhaal waarin Zwendel een van de genodigden is van een paasfeest ter ere van Franquin.

Deel 23: Tora Torapa
(Jean-Claude Fournier)
op het Polynesische eiland Tora Torapa staat een vergeten Zwendelbasis die werd ingepalmd door het genootschap van de Driehoek. Zwendel komt in de verleiding om opnieuw zijn leidersrol op te nemen.

Deel 37: De Terugkeer van Z
(Tome & Janry)
Robbedoes en Kwabbernoot belanden in de toekomst waar de «grrrote» Zwendel (een nazaat van Zwendel met een kleine gestalte) het voor het zeggen heeft. Met de Zwendeltaal wil het nog niet zo lukken bij zijn discipelen.

Deel 47: Parijs onder de Seine
(José-Luis Munuera + Jean David Morvan)
Zwendel is niet lijfelijk aanwezig in dit album, hij prijkt wel op jeugdfoto's van Miss Flanner naast de graaf van Rommelgem. De drie waren jeugdvrienden

Des Valises sous les Bras
(Hiroyuki Ooshima + Jean David Morvan)
Van het mangaprobeersel rond deel 49 van de reeks verscheen één hoofdstuk. Daarin werd Zwendel voorgesteld als een 25-jarige geleerde die het beroemdste genie aller tijden wilde worden. Hij komt logeren in het hotel waar Robbedoes als piccolo werkt.

Deel 50: Terug naar Z
(José-Luis Munuera + Jean David Morvan / Yann)
De graaf van Rommelgem en zijn vriend Zwendel roepen de hulp in van Robbedoes om hun jeugdvriendin Miss Flanner, die op sterven ligt, te redden.

Deel 51: Alarm! Zwendeltuig!
(Yoann + Fabien Vehlmann)
Zwendel schakelt zijn oude Zwendelstraal opnieuw in om van de graaf van Rommelgem het benodigde materiaal voor een project van hem uit te kunnen werken. Maar door zijn toedoen muteert de fauna en flora rond Rommelgem tot een buitenaards aandoend oerwoud.

Een Verhaal van Robbedoes en Kwabbernoot 1: Versteende Reuzen
(Yoann + Fabien Vehlmann)
Zwendel is een van de geleerden die archeoloog Martin assisteren bij een onderzees onderzoek in de Middellandse Zee.

Een Verhaal van Robbedoes en Kwabbernoot 2: Het Moeras van de Tijd
(Frank Le Gall)
Zwendel is verstrikt in de tijd in het jaar 1865 in Parijs, maar kan het zo regelen dat de graaf van Rommelgem hem kan vervoegen. Op de bijstand van Robbedoes en Kwabbernoot had hij niet gerekend.

Een Verhaal van Robbedoes en Kwabbernoot 5: Piccolo in Veldgroen
(Olivier Schwartz + Yann)
Als je goed oplet, zie je op pagina 55 Zwendel als jonge nazigeleerde die onder leiding van de befaamde Werner Von Braun aan nieuwe massavernietigingswapens werkt. Hij staat met een maquette van de Zwendelmobiel in zijn handen.

Deze Zwendel-informatie werd bijeengesprokkeld door David Steenhuyse van de stripinformatiewebsite Stripspeciaalzaak.be voor hun uitgebreide Robbedoesdossier. Dat dossier is online te raadplegen op http://www.stripspeciaalzaak.be/Toppers_Robbedoes.htm

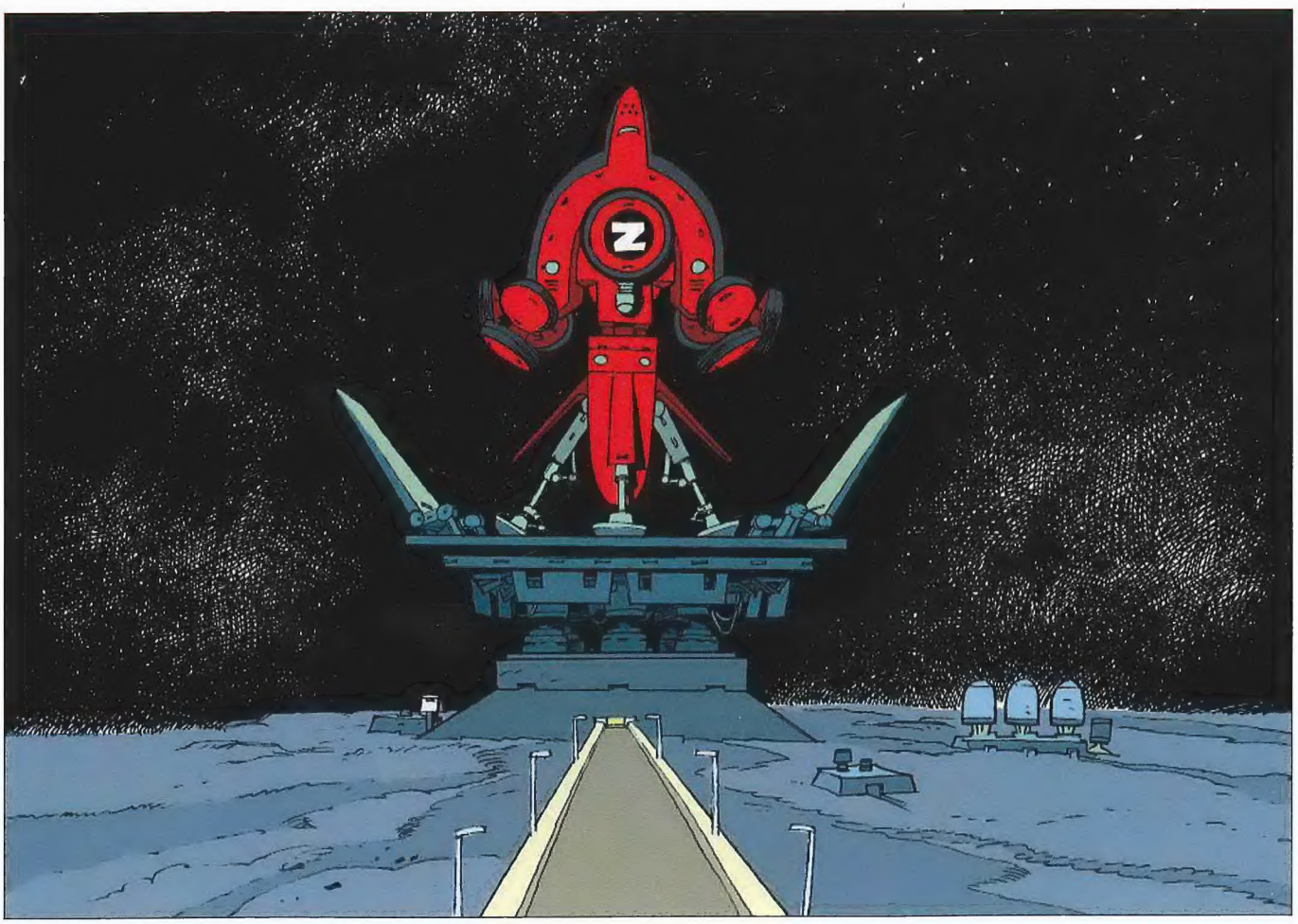

Uit Robbedoes en Kwabbernoot 52: De schaduwzijde van Z

MARC HARDY EN ZIDROU

Eind 2012 zullen Marc Hardy, u wel bekend van de reeks G. raf Zerk, en scenarist Zidrou (De Kannibrallen, Tamara, Dokus de leerling,...) hun interpretatie brengen van Robbedoes in de collectie *Een verhaal van Robbedoes en Kwabbernoot door....* In afwachting van hun album en de eerste beelden konden we hen toch al wat vragen over hoe zij over Robbedoes denken.

Hardy: De eerste keer dat ze me gevraagd hebben voor deze Robbedoes dateert van toen ik werkte aan het tweede deel van *Vuur* met Philippe Tome. Ik ben daar toen niet op ingegaan omdat ik er geen tijd voor had. Toen die serie werd afgevoerd, hebben ze me het terug voorgesteld en stemde ik toe.

En toen hebben jullie je helemaal bedolven onder informatie van Robbedoes?

Hardy: Meer dan veertig jaar werken voor uitgeverij Dupuis zorgt er onvermijdelijk voor dat je de wereld van Robbedoes en Kwabbernoot kent.

Maar is het nodig om het Robbedoes-universum op je duimpje te kennen?

Zidrou: (*twijfelt*) Ik weet het niet. Ik kende het werk natuurlijk al wel.

Hardy: Maar in ons geval, zeker Zidrou, kunnen we wel zeggen dat we het album uitgebreid hebben voorbereid.

Zidrou: Marc wilde dat het avontuur plaats vond in het Oosten. Voor de rest heb ik geprobeerd om enerzijds iets te maken dat me lag en anderzijds iets dat niet teveel teruggreep naar de moederreeks. Ik vermeed wel de albums uit de hoofdreeks en zelfs de eerder verschenen one-shots te lezen.

Hoe voelt het eigenlijk om een album te maken met personages die de groten uit de stripwereld zoals Franquin onder handen hebben genomen?

Zidrou: Het zijn toch vooral de personages van Rob Vel en Jijé, niet? Zonder dan nog degenen die na Franquin kwamen te noemen. Franquins schaduw woog minder op me. De *Robbedoes en Kwabbernoot*-reeks maakte geen essentieel deel uit van mijn jeugd, dus ik had niet het gevoel dat mijn emotie me daar parten speelde. Mijn favoriete albums hebben eigenlijk weinig te maken met de reeks. Het zijn *Het nest van de Marsupilami* en *Bravo, Brothers!*. De echte uitdaging is om er plezier in te hebben en dat Marc Hardy het beste van zijn grote talent kan geven.

Uit Robbedoes en Kwabbernoot 52: De schaduwzijde van Z

'Robbedoes - Neen, toch!

Op een dag kreeg ik een e-mailtje van één van onze leden. Eddy Taveirne had op een kaartenbeurs hem onbekende *Robbedoes*-speelkaarten gevonden en vroeg mij daarover uitleg. Toen ik op mijn computerscherm de bijgevoegde scans zag, wist ik het zéker: dit is een écht groene Parfum-item uit de gouden Robbedoesjaren. Nooit gezien, nooit van gehoord! Deze vondst kwam toen als geroepen: een perfect onderwerp voor een artikeltje voor onze Groene parfum-reeks 'Voer voor oude krokodillen' dat aan het Dupuis-nummertje dat we aan het klaarstomen waren niet mocht ontbreken. Uiteindelijk is het wegens plaatsgebrek niet in dat nummertje verschenen, maar zoals bekend gaat bij Brabant Strip Magazine nooit iets écht verloren...

DOOR PHILIPPE MOUVET

De 19 kaarten die ik met Eddy ruilde zijn groter dan gewone speelkaarten en meten 7,4 op 11,2 cm. Ze komen uit een publicitaire kaartspel dat het weekblad *Robbedoes* en het grootwarenhuis Au Bon Marché samen bleken uitgebracht te hebben. Het volledig spel telt vermoedelijk 32 kaarten (waarden van 7 en hoger) en 2 jokers. De afbeelding op de rug toont publiciteit voor het weekblad *Robbedoes* (met bestaande illustratie van Franquin) alsook voor de 'Au Bon Marché'-winkels van Brussel, Luik, Antwerpen, Oostende, Charleroi, Namen en Brugge. Deze publiciteit is tweetalig (Frans-Nederlands).

Robbedoeskaarten - vergeleken met supplement

De 'waarde'-kant van de kaarten is samengesteld uit 4 elementen: linksboven een Robbedoesfiguurtje door Franquin (bestaande illustratie, op alle kaarten dezelfde) die naar de kaartwaarde wijst, rechtsboven de kaartwaarde zelf. Deze kaartwaarden zijn identiek aan (en even groot als) die van het Robbedoeskaartspel dat als supplement in het weekblad N°1092 uit 1959 stak. Tot daar de herkenbare elementen. Onder de kaartwaarde zijn nog twee balkjes afge-

Bon Marché'-speelkaarten? Ga dat maar eens vinden...

drukt. In de bovenste balk staat een nummer en twee bestemmingen. Nummer en bestemmingen zijn voor elke kaart verschillend. In de onderste balk staat 'Bon Marché VAXELAIRE', de naam van de eigenaar van de winkel, waaronder de Bon Marché in Antwerpen beter gekend was. Deze tekst is dezelfde op alle kaarten.
De vraag was dus wat die eerste balk in godsnaam wel kon betekenen. Ik heb mij er wel een tijdje suf op gepiekerd, tot ik mij plots realiseerde dat de oplossing om de 20 minuten onder mijn venster voorbijreed: op hartenacht staat '2 - Hoboken Suikerrui', uitgerekend de nummer en de bestemmingen van de tram die ik hier alle dagen neem om naar het centrum van Antwerpen te pendelen. Hoe was ik daar niet eerder op gekomen?
Ik heb dus een oude stadsplan uit die periode geraadpleegd en, ja hoor, er waren toen exact evenveel tram- en buslijnen in Antwerpen, met dezelfde nummers en bestemmingen, als er kaarten in het Robbedoesspel waren.

Robbedoes Bon Marché-kaart (voor- en achterkant)

Ik ben toen in mijn oude Robbedoesnummertjes gaan zoeken naar mogelijke verwijzingen naar deze kaarten. Wanneer en waarom deze kaarten gemaakt zijn waren de vragen die ik moest zien op te lossen.

Eerst en vooral moet men weten dat *Robbedoes* reeds vanaf 1944 regelmatig gemeenschappelijke activiteiten en promotionele acties met verschillende grootwarenhuisketens opzette: tussen 1944 en 1947 (vermoedelijk zelfs tot 1950) met 'A l'Innovation', vanaf begin jaren 50 met 'Les Grands Magasins de la Bourse' en vanaf begin jaren 60 met 'Au Bon Marché'.
In de lente van 1961 organiseerde Au Bon Marché (ABM), in samenwerking met het stripblad *Robbedoes*, een Veertiendaagse van het Kind. Voor deze gelegenheid werd een grote reclameplooifolder uitgedeeld dat deels een promofolder is voor ABM en deels ook een zo goed als onbekend (en zeldzaam!) reclamenummertje voor *Robbedoes* is (van deze folder ken ik enkel Franstalige exemplaren). In september van hetzelfde jaar organiseren ABM en *Robbedoes* in Brussel, Luik en Antwerpen samen een tweede activiteit: een Grote Rally ter gelegenheid van het nieuwe schooljaar. De kaarten die Eddy had gevonden werden tijdens deze rally uitgedeeld (en gebruikt?).

Spirou—Bon Marché promofolder 1961

Het spel waarvan ik 19 kaarten bezit (bedank Eddy!) is dus wel een écht Antwerps spel. Onlangs liet een vriend verzamelaar mij zo'n kaart zien uit Luik, waarop er twee tramlijnen vermeld waren (de tekst in de onderste balk werd dus vervangen door een tweede bestemming).
Vermoedelijk zijn er dus in 1961 drie kaartspelen gedrukt: eentje voor Antwerpen, een tweede voor Brussel en een laatste voor Luik. Wat de deelnemers aan de ABM-Robbedoes Rally met die kaarten moesten doen blijft voor mij echter een raadsel....

Zijn er onder de 'oude krokodillen' onder ons verzamelaars die zich dit spel uit hun kinderjaren herinneren? Kunnen ze wat duidelijkheid brengen omtrent de verspreiding en de bedoeling van dit spel, alsook de omstandigheden waarin deze kaarten zijn uitgedeeld? En bestaat er ook een doos voor dit Groene Parfum?

En natuurlijk dé vraag die ik jullie wil stellen: heeft iemand nog zulke kaarten? Zo ja, kunnen we misschien een ruil regelen? Ik mis nog een hoop kaarten: harten zeven en boer, ruiten boer, dame en heer, schoppen zeven, tien, boer en heer, en klaveren zeven, acht, dame en heer, zonder de joker te vergeten.Wie weet meer over dit merkwaardig kaartspel? Wie heeft er nog kaarten???
Graag een e-mailtje: philippe.mouvet@telenet.be.
Van harte dank bij voorbaat!

De stripspeciaalzaak waar beweging in zit!!

• 160 m² winkelruimte met speelhoek voor de kleinste bezoekers

• Zeer ruim aanbod aan nieuwe strips

• 20% korting op alle nieuwe strips (inclusief luxe-edities) met onze klantenkaart.

• Maandelijks signeersessies met tekenaars uit binnen- en buitenland

• Verzorgd antiquariaat aan betaalbare prijzen

• Groot aanbod aan 2de hands strips aan de beste prijzen.

• Uitgaven in eigen beheer: op regelmatige basis brengen wij in samenwerking met striptekenaars en hun uitgevers producten in een kleine oplage uit.

Het pad van Jessica - delen 1,2 en 3
Hardcover: 21,95 € - luxe: 59.95 €

Jeremiah - delen 29 en 30
Hardcover: 21,95 € - luxe: 59.95 €
(deel 29 uitgeput, deel 30 zéér beperkt leverbaar)

Konvooi delen 0 t.e.m. 10 18.95 €
De jeugdjaren van Nävis delen 1,2,3 18,95 €

Albums met exlibris: o.a: Bernard Prince 18, Kruistocht, Largo Winch, Antares, De Havik, e.a

• Limited Edition Club (L.E.C): Een door ons opgerichte club waarbij de leden in ruil voor een jaarlijkse leden-bijdrage genieten van tal van voordelen. Gratis prenten bij aankoop van bepaalde strips, originele en exclusieve clubuitgaven, kortingen en/of andere voordelen op uitgaven in eigen beheer.

Openingsuren:
Maandag t.e.m. vrijdag: 12u00 – 18u00
Zaterdag: 10u00 – 18u00*
*Tijdens de maanden juli en augustus is de winkel zaterdag open vanaf 11u00

GITSCHOTELLEI 143
2600 BERCHEM
TEL: 03/236.25.40

STRIPWINKEL WONDERLAND

wonderland productions

Paardsdemerstraat 19
3500 HASSELT
✆ 011/22 82 00

Voor een artikel over *Pink* in magazine 188 is de redactie dringend op zoek naar exemplaren van *Ons Kinderland* en *Poppy*. Hebt u exemplaren, die we mogen consulteren en scannen? Laat het ons weten via brabant.strip@gmail.com

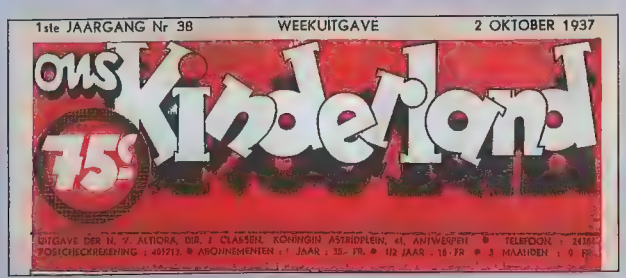

Grote Veiling Hergé in voorbereiding

Gratis expertise van al uw Kuifje-schatten

Contacteer expert
Thibaut Van Houte
bdcomics2@hotmail.com
Of bel voor een afspraak bij u thuis
0495 533 548

KOFFIEKLETS

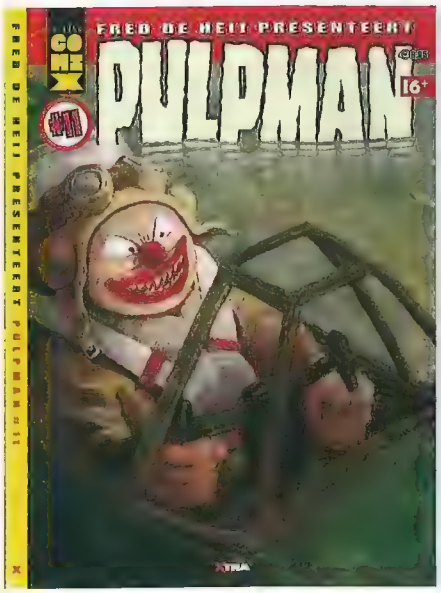

Het einde van Pulpman?

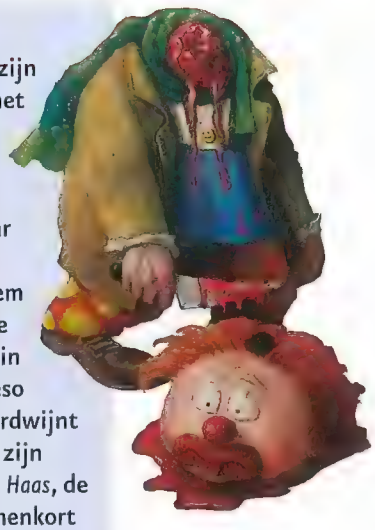

Het was Fred de Heij zelf die aan de alarmbel trok. Op zijn weblog (http://freddeheij.blogspot.com/), de dag na het stripfestival van Breda, schreef hij zijn twijfels neer over het verdere bestaan van *Pulpman*. 'Zondagavond was ik weer thuis en de twijfel sloeg toe: waarom zouden we al die Pulpman moeite doen als het blijkbaar niemand interesseert?', aldus de ontgoochelde Nederlandse stripauteur. Michael Minneboo interpelleerde hem hierover. '"Ik ga er in ieder geval nog wel een tijdje mee door,' aldus de Heij. 'Er staan een paar vervolgverhalen in die gewoon afgemaakt moeten worden. Dat gaat sowieso gebeuren. En dan zien we wel hoe het gaat.' *Pulpman* verdwijnt dus niet meteen van het striptoneel en de Heij zelf zal zijn vaste stek daar niet zo snel opgeven. Zo verschijnt van *Haas*, de reeks die hij maakt op scenario van Rob van Bavel, binnenkort een nieuw avontuur in het stripblad *Eppo*.

Stripopleidingen

Altijd al striptekenaar willen worden? Dan biedt het opleidingscentrum Syntra een prima initiatief aan. Zowel in Syntra West (Campus Brugge) als in Syntra Limburg (Campus Hasselt) kan je je inschrijven voor een opleiding stripauteur. In Syntra West krijg je dan o.a. les van Marc Verhaegen, Fritz van den Heuvel en Hans Dijckmans. In Limburg staan dan weer Geert De Sutter en Wim Swerts klaar om je de fijne kneepjes van het vak te leren kennen.

Inschrijven kan via: Syntra West VZW Spoorwegstraat 14, 8200 Brugge Tel: 050 40 30 62. Vragen naar Caroline Dejonghe: 050 40 30 68 of 078 353 653. caroline.dejonghe@syntrawest.be of info@syntrawest.be of via infolimburg@syntra-limburg.be

Stripmuren

Begin juni gebeurde de vernissage van de opening van de stripmuur van Stam en *Pilou* in Brussel. Anders dan de andere stripmuren vond deze laatste een onderkomen in het mythische 'Goudblommeke van papier'. In de muur werden nogal wat verwijzingen naar dit café in de Minderbroedersstraat opgenomen. Ter gelegenheid van de vernissage was er ook een herwerkte uitgave van *De maabuum es gepikt* in een Vlaams-Brusselse versie met herwerkte cover. De stripmuur vertoeft in illuster gezelschap want er hangen her en der ook nog oude, vergeelde foto's van René Magritte en Hergé. Niet alleen *Stam en Pilou* hebben een stripmuur gekregen de voorbije maanden. Ook *Yoko Tsuno* prijkt nu op een muur in Brussel (een zijgevel in Nieuwland). De inhuldiging werd bijgewoond door burgemeester Freddy Thielemans (PS), minister van Wetenschappelijk Onderzoek Benoît Cerexhe (CDH) en Roger Leloup, de geestelijke vader van *Yoko Tsuno*.

Nieuwe website De Stripgilde

Met enige trots, en dat mag gerust, stelt De Stripgilde, de vakvereniging voor stripauteurs, hun totaal vernieuwde website voor. Op www.stripgilde.be kan u voortaan nieuwtjes terugvinden, kennismaken met de aangesloten auteurs, de strapatsen van de striptekenaars volgen op een blog en alle informatie terugvinden over de werking van de Stripgilde. Een bezoekje waard!

Gilles Chaillet (1946-2011)

De Franse stripauteur Gilles Chaillet, vooral bekend van de historische stripreeks *Vasco*, is op 14 september 2011 overleden. Dat melden de uitgeverijen Glénat en Le Lombard. Chaillet werd 65 jaar.

Jean-Paul Mougin (1941-2011)

De Franse journalist en uitgever Jean-Paul Mougin is op 13 september 2011 overleden. Mougin was de oprichter van het legendarische stripblad (*À Suivre*) dat uitgegeven werd bij Casterman. Hij werd 70 jaar.

Daniel Hulet (1945-2011)

De Belgische stripauteur Daniel Hulet, bekend van o.a. *Farao*, *De paden van de roem* en *Extra Muros*, is op 9 september 2011, overleden in Oostende. Dat meldt uitgeverij Glénat. Hulet werd 66 jaar.

Jean Tabary (1930-2011)

De Franse stripauteur Jean Tabary is op 18 augustus 2011, overleden. De Fransman werd het meest bekend door de reeks *Iznogoedh*, een humoristische strip die hij tekende op scenario van René Goscinny (1926-1977). Jean Tabary werd 81 jaar.

Gideon Brugman (1942-2011)

De Nederlandse striptekenaar Gideon Brugman, bekend van o.a. *Professor Ambrosius*, *Patty* en *Kommando Moustache*, is op 9 juli 2011 overleden. Brugman stierf twee dagen voor zijn 69ste verjaardag.

België redden

20 juli 2011. De dag voor de nationale feestdag richt de vorst Albert II zich in ongehoorde en ongemeen scherpe bewoordingen tot de politici en draagt hen op te trachten om een uitweg uit de politieke crisis te vinden. Dezelfde dag verschijnt er een speciaal nummer van *Spirou* – 3823 74ste jaargang- met de niet mis te verstane titel *Sauvez la Belgique* ofwel 'Red België'. Doorheen het blad wordt er regelmatig verwezen naar het surrealisme en het surrealistische land dat België heet. Maar surrealistisch of anders beslist een geslaagde *tongue in cheek* is dat de cover van dit nummer verzorgd werd door Philippe Bercovici die geboren werd in ...Frankrijk (Nice).

Tonnie, Samber, Pom en Teddy

Nadat uitgeverij BD Must uitpakte met het pakket van Bob De Moors *Barelli* (en dit een groot succes bleek te zijn) blijft de Waalse uitgeverij niet bij de pakken zitten. Binnenkort brengen ze een luxe-editie uit van *Samber 6: De Zee, vanuit het Vagevuur*. Het album telt 64 pagina's met schetsboek en seriegrafie en kent een oplage van 125 genummerde en door Bernard Yslaire gesigneerde exemplaren. U betaalt daar 149 euro voor. Maar daar blijft het niet bij. Nog dit jaar verschijnt in softcover en in zwart-wit zes albums van de stripreeks *Tonnie* van Christian Darasse en Bosse. Van de reeks verschenen eind jaren 1970, begin jaren 1980 vier verhalen en twee kortverhalen in het *weekblad Robbedoes*. In 2007 hernamen de auteurs de reeks maar zonder veel succes. En nu pakt BD Must dus uit met zes albums waarbij bij elk album nog eens een ex-libris hoort. Los kosten de albums 15 euro, voor het hele pakket betaal je dus 90 euro. De albums zijn genummerd en beperkt in oplage.
En alsof het nog niet genoeg is heeft BD Must zijn oog laten vallen op de reeks *Pom en Teddy*, van *De Koene Ridder*-auteur François Craenhals. De reeks verscheen van 1953 tot 1956 in het *weekblad Kuifje*. De uitgeverij plant nog dit najaar 13 albums van de stripreeks uit te geven. De hardcovers zullen 140 euro kosten.

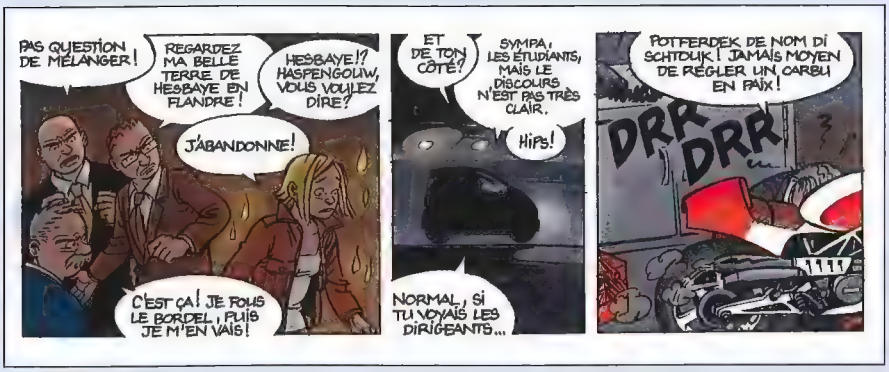
PAS QUESTION DE MÉLANGER!
REGARDEZ MA BELLE TERRE DE HESBAYE EN FLANDRE!
HESBAYE!? HASPENGOUW, VOUS VOULEZ DIRE?
J'ABANDONNE!
C'EST ÇA! JE FOUS LE BORDEL, PUIS JE M'EN VAIS!
ET DE TON CÔTÉ?
SYMPA, LES ÉTUDIANTS, MAIS LE DISCOURS N'EST PAS TRÈS CLAIR.
HIPS!
NORMAL, SI TU VOYAIS LES DIRIGEANTS...
POTFERDEK DE NOM DI SCHTDIJK! JAMAIS MOYEN DE REGLER UN CARBU EN PAIX!
DRR DRR

Dan toch maar dit nummer aangeschaft. Met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid wordt deze uitgave geen collector's item. Een zekere nieuwsgierigheid deed me naar dit boekje grijpen. Inhoudelijk valt het al bij al wel mee. Nergens betutteling wel een soort meewarigheid met een land dat op implode-ren staat. De rode draad in deze *Spirou* en deze van de voorbije jaren is wel dat het geheel zowel qua scenario als grafisch hoogtes en (vooral veel) laagtes vertoont. De verhalen die ik best wel kon pruimen waren *De demons van Alexia, een communautair exorcisme* van Dugomier en Ers en ook het avontuur van *Tom Carbon* van Cromheecke en Letzer, hoewel deze laatste zijn inspiratie wellicht haalde bij Cauvin en Carpentier.
Ook wel gesmaakt de strip bij het editoriaal van Sergio Salma en Libon. *Animal Lecteur* (Hannibal Lector weet u wel) vraagt zich af waarom de Vlaamse strips en met name deze van Willy Vandersteen, Jef Nys en Marc Sleen in Wallonië amper voet aan de grond krijgen. Hij pleit voor goedkope integraaluitgaves van hun strips uitgegeven aan strak tempo ten einde de twee taalgemeenschappen dichter naar mekaar te laten groeien door cultuur en met name het stripverhaal. Maar hoe en aan wie krijg je dit idee verkocht? Voorwaar meer dan een retorische vraag.

VANDERSTEEN, JEF NYS, MARC SLEEN... ILS ONT VENDU DES MILLIONS ET DES MILLIONS D'ALBUMS, Y A DES DESSINS ANIMÉS, DES FILMS, ILS ONT À EUX TROIS PLUS DE 1000 TITRES*...
...ET EN WALLONIE ON LES CONNAÎT À PEINE!...

De Kiekeboes pakken uit

De komende maanden zullen Merho en zijn stripfamilie *De Kiekeboes* niet uit de actualiteit de branden zijn. In 2012 bestaat de reeks 35 jaar en dat zal gevierd worden. De feestelijkheden zijn alvast begonnen. Begin september opende in Zoersel een school, die vanaf dit schooljaar de naam van de bekende Vlaamse stripreeks zal dragen. Merho ontwierp het nieuwe logo met uiteraard Marcel, Charlotte, Konstantinopel en Fanny in de hoofdrol. Net verscheen ook het nieuwste album van De Kiekeboes.

Voor *Grof Wild*, het 129ste album alweer, gebruikt Merho een verhaal van misdaadauteur Pieter Aspe. Eind dit jaar starten de officiële feestelijkheden rond 35 jaar *De Kiekeboes*. In december verschijnt het boek *Museum K* waarin aandacht gegeven wordt aan de verschillende culturele en kunsttakken die in de familiestrip aan bod komen. David Steenhuyse, de man

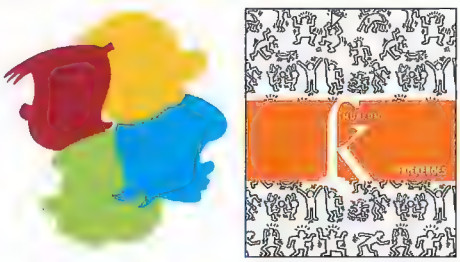

achter de stripinformatiewebsite De Stripspeciaal-Zaak en notoir medewerker aan *Brabant Strip Magazine* schreef het boek bijeen. Het boek krijgt een vervolg in een grote tentoonstelling op het Strip Turnhout-stripfestival, dat doorgaat op 9, 10 en 11 december. In 2012 wordt Merho ook nog eens stadstekenaar van Turnhout. Hij volgt dan huidig stadstekenaar Lectrr op.

Suske & Wiske in China en op I-pad

Het afgelopen jaar verkocht WPG Uitgevers België, de overkoepelende groep van Standaard Uitgeverij, de Chinese rechten van *Suske en Wiske*. Het is de bedoeling om de expansie op de Chinese markt voort te zetten. In de aanloop naar de Beijing Book Fair organiseerde Liaoning Publishing House op zondag 28 augustus een lanceringsevenement in Xidan Book Store in Peking. Laoning Publishing House kocht de rechten voor tien *Suske en Wiske*-titels:

293 - De kaperkoters
295 - De krasse kroko
298 - De elfstedenstunt
301 - De dartele draak
302 - De sterrensteen
305 - De tijdbobijn
306 - De stralende staf
307 - De rillende rots
308 - De gamegoeroe
311 - De stuivende stad

En niet alleen in China mogen we een gelukkig verhaal vertellen over onze Vlaamse striphelden. Ook op virtueel gebied gaat het goed met het olijke duo. De applicatie van het stripalbum *Suske en Wiske - De Stuivende Stad* – werd op 23 september bekroond met de FWA Mobile Of The Day Award.

De FWA (Favourite Website Awards) is een initiatief dat sinds enkele jaren de beste websites bekroont door hen uit te roepen tot site of the day. Sinds een jaar of 2 hebben ze een tweede award die specifiek mobile experiences, meer bepaald websites en applicaties, bekroont. Het is in de digitale sector één van de meest gerespecteerde (en geambieerde) kwaliteitslabels betreffende creatieve digitale creatie.

Luxe Hermann

In oktober verschijnt *Bij volle maan* de nieuwste one-shot van Hermann bij uitgeverij Glénat. In het Frans zal er ook in beperkte oplage een zwart-wit editie verschijnen met extra pagina's. Om aan de vraag van de fans te voldoen zal stripwinkel Alex deze speciale editie in het Nederlands uitgeven. Net als bij hun speciale edities van *Jeremiah* zal er naast de hardcover editie een luxe-editie voorzien worden. Bij de luxe-editie wordt er een ex-libris voorzien. De hardcover-versie is in een oplage van 500 ex. gedrukt, de luxe versie heeft een oplage van 100 ex.

De Zilveren Dolfijn stopt (niet)

De online database De Zilveren Dolfijn kent een grote bekendheid bij de miljoenen stripliefhebbers in Vlaanderen en Nederland. Eind augustus deelden de initiatiefnemers mee dat ze hun activiteiten zouden stoppen wegens tijdsgebrek. Half september2011 zou de populaire stripdatabase naar de eeuwige stripjachtvelden verhuizen. Maar de hartverwarmende reacties die het Zilveren Dolfijn-team mocht ontvangen na het onthutsende nieuws noopten hun uiteindelijk te beslissen dat de database blijft bestaan. Weliswaar zal de website voor een onbepaalde tijd niet meer bijgewerkt worden maar ze zal wel raadpleegbaar blijven worden. Goed nieuws dus!

Mascotte voor Strip Turnhout

Op 9, 10 en 11 december van dit jaar gaat het grootste stripfestijn van het jaar weer door in Turnhout. Lectrr, dit jaar stadstekenaar van Turnhout, creëerde speciaal voor het festival een mascotte. Een naam heeft de nieuwe metgezel van het Strip Turnhout-team nog niet maar hij heeft wel tientallen broertjes en zussen die samen een mythisch volkje vormen die onder de vloer van het Turnhoutse cultuurcentrum de Warande leven.

"Bij de recente verbouwingen van het cultureel centrum werden ze ontdekt. Ze wilden niet verhuizen dus zijn ze maar deel gaan uitmaken van de staff van Strip Turnhout", aldus stadstekenaar Lectrr. "Ze zijn gebaseerd op de legende van de kleine mannekes uit Turnhout waarnaar ik redelijk wat referenties gevonden heb, maar nooit de legende zelf dus heb ik er zelf maar één bedacht." Klein mannekes dus die onder het bouwstof van de Warande zijn gekropen en nu hun schouders onder het Strip Turnhout-festival zullen zetten. De eerste die zijn medewerking verleend is de superheldenvariant en zal de eerste flyers van het stripfestival sieren. Maar er komt nog meer hulp aan. "Ze hebben elk hun eigen identiteit/specialiteit. Je kan het vergelijken met de Smurfen maar dan minder onnozel", legt Lectrr uit. "En minder blauw. Ze kregen vroeger niet al teveel zonlicht dus zijn ze spierwit. O ja, en ze hebben nogal uitgesproken voortanden. Omdat ze er een beetje onnozel moeten uitzien."

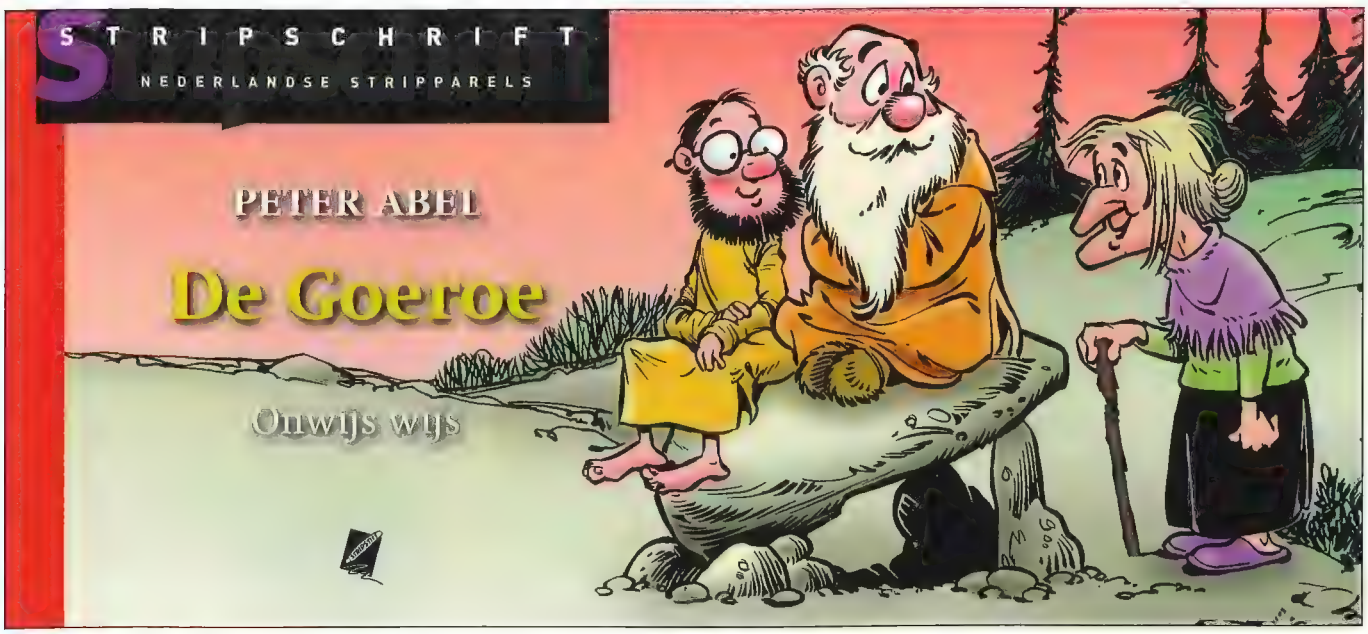

Heruitgaven De Goeroe

Bij Uitgeverij Stripstift verscheen begin september in de reeks *Nederlandse Stripparels* het eerste deel van *De Goeroe: Onwijs wijs*. Deze strookjesreeks van Peter Abel werd getekend door diverse Toonder tekenaars en is van 1970 tot 1980 gepubliceerd in De Telegraaf. Het album van 72 pagina's kost € 9,95.

Jommeke gaat voor luxe

De stripreeks *Jommeke* telt intussen al meer dan 250 albums. Daar zitten ondertussen al heel wat pure klassiekers bij. Ballon Media pakt in oktober uit met de twintig állerbeste Jommekes die nu heruitgebracht worden in een luxueuze collectie. Mooi extraatje: in elk album zit een exclusieve ex-libris met een tekening van een Vlaamse striptekenaar die Jommekes universum een eigen toets geeft.

Bijten de spits af van deze nieuwe collectie: *Jacht op een voetbal*, het allereerste Jommekesalbum, en *De koningin van Onderland*, door velen 'verketterd' als de ultieme *Jommeke*. Griffo en Dirk Stallaert verzorgen de eerste ex-librissen. De volgende verhalen staan ook nog op het lijstje: *Paradijseiland, Kinderen Baas, De Grasmobiel, Apen in Huis, De Zeepkoning, Het Verkeerde Land, Het Rode Oog, De Purperen Pillen, De Plastieken Walvis, Luilekkerland, De Luchtzwemmers, De Straalvogel, De Gouden Jaguar, Madam Pepermunt, De Vliegende Ton, Peuterweelde, De Zwarte Bomma* en *Kaas met Gaatjes*. De reeks is binnen vijf jaar compleet. Een hebbeding!

Nieuw Buck Danny-team

Fred Zumbiehl en Francis Winis nemen de reeks *Buck Danny* over. Op zijn blog http://buckdanny.blogspot.com/ laat ex-piloot en tekenaar Zumbiehl alvast enkele schetsen op de mensheid los. Het eerstvolgende album uit de vliegtuigreeks verschijnt normaal in 2012.

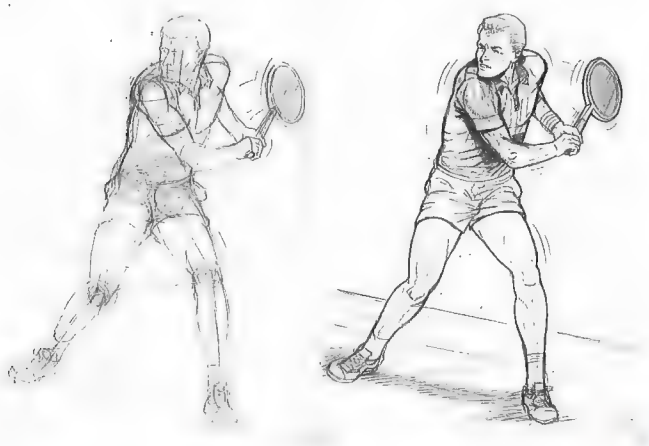

Het einde van Zozolala

Het Nederlandse stripinformatieblad *ZozoLala* houdt er na bijna 30 jaar mee op. Het tweemaandelijkse gratis magazine neemt in oktober afscheid met een extra dik slotnummer. Daarin zal worden teruggeblikt op de geschiedenis van het magazine. Financiële moeilijkheden zouden aan de basis liggen. Een triestig afscheid van een stripmonument.

Chris Lamquet tekent Alfa

Nog een nieuwe tekenaar bij een gekende reeks. Chris Lamquet, bekend van o.a. *Alvin Norge*, zal *Alfa* tekenen. Hij neemt de reeks over van Iouri Jigounov, die zich op zijn beurt moet concentreren op het tekenwerk van *XIII*. Jigounov tekende de eerste twintig pagina's van het 12de album nog maar laat het tekenen nu over aan de ervaren Lamquet. Het scenario blijft Jigounov wel verzorgen.

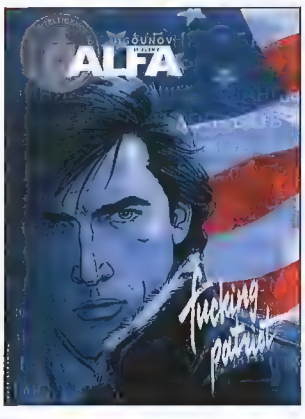

Deze rubriek kwam tot stand met de hulp van Marc van Lint, Ine en Martin van Meenen, Willem Gay, Wallie Hakkens, Kurt Morissens, Jean Smits, Etienne Hauwaerts en het regelmatig bekijken van de website Stripspeciaalzaak.be.

IN MEMORIAM THIERRY MARTENS
(1943-2011)

Qu'elle est lourde à porter...

Comme les chardons bleus
qui poussent dans les dunes
Ils ont un cœur d'azur
sous des piquants sauvages.

Emile Verhaeren

DOOR **DANNY DE LAET**

Thierry Martens ontmoette ik voor het eerst in 1966 op een vergadering van de Cercle des Amis de la BD (CABD) opgericht door enkele Brusselse verzamelaars onder wie Pierre Vankeer, André Leborgne, Jio Berk, Alain Van Passen, Jacques Van Herp, Georges Coune e.a. Thierry had toen net zijn licentiaatsdiploma gehaald aan de Leuvense Univ en was zo slim geweest zijn thesis op een aanzienlijk aantal exemplaren te laten kopiëren zodat eenieder kon kennis maken met zijn uitmuntende studie – de allereerste eigenlijk – over het Belgische beeldverhaal: *REALISME ET SCHEMATISME DANS LES BANDES DESSINEES HEBDOMADAIRES BELGES CONTEMPORAINES (1945-65)*. Een monumentaal overzicht over het beeldverhaal in onze contreien.

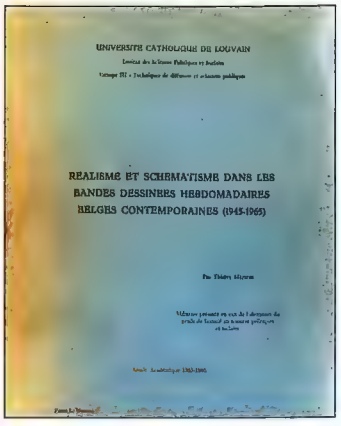
UNIVERSITE CATHOLIQUE DE LOUVAIN

REALISME ET SCHEMATISME DANS LES BANDES DESSINEES HEBDOMADAIRES BELGES CONTEMPORAINES (1945-1965)

Studie: In 1966 werd Thierry Martens licentiaat politieke en sociale wetenschappen aan de UCL met zijn thesis "REALISME ET SCHEMATISME DANS LES BANDES DESSINEES HEBDOMADAIRES BELGES CONTEMPORAINES (1945-65)"

We konden meteen goed met elkaar opschieten en hij nodigde mij uit om bij hem thuis in het Leuvense een kijkje te nemen in zijn collectie. Hij woonde toen bij zijn ouders in een vreselijk groot huis - een oud klooster met nagemaakte grot van Lourdes en al – aan de Naamse straat te Leuven en pal naast de woonst van Gaston Eyskens. We sympathiseerden nog meer, vooral toen bleek dat ik qua drinken amper moest onderdoen voor Thierry's titaneske capaciteit tot het verzwelgen van Stella Artoisbier.

Zijn collectie was inderdaad indrukwekkend en bovendien erg eclectisch want Thierry was een papivoor die boeken en strips verslond in alle genres, avontuur, SF, misdaad, tot en met een vleugje pornografie. Spoedig werd ik daar kind aan huis en het gebeurde wel eens – de roaring sixties en de kwestie van Leuven Vlaams indachtig – dat studenten uit pure verveling nogal woelig gingen manifesteren voor de deur van Eyskens zowat we zelfs niet meer buiten geraakten. Ik bleef dan maar ten huize Martens overnachten, terwijl Thierry bleef ijsberen omdat hij niet tot zijn lievelingscafé raakte.

In het heetst van de zomer lanceerden we zelfs een nieuwe mode en gingen op kroegentocht in pyamavest, licht en luchtig, geld in de borstzak, pijp en lucifers in de linkerzak, tabak in de rechterzak. De vriendschapsbanden werden nog sterker aangetrokken toen we in 1969 samen een tentoonstelling over strips mochten inrichten. Tekenaar en scenarioschrijver Michel Regnier aka Greg, toenmalig hoofdredacteur van *Tintin*, had net een tentoonstelling over de Belgische strip ingericht in de Koninklijke Bibliotheek te Brussel. Een schande eigenlijk want Vlamingenhater Greg had netjes de Vlaamse inbreng weggemoffeld; Bob De Moor vond je niet op de tentoonstelling, die was enkel goed om de affiche te tekenen, Vandersteen was enkel present met wat poppen van Patstheater, Marc Sleen was niet tentoongesteld – een slechte tekenaar vond Greg... Enfin, op dit onderonsje van *Spirou & Tintin* was nog veel meer kritiek te spuien, want de catalogus samengesteld door een rat, Michel Claes genaamd, plunderde Thierry's verhandeling van A tot Z, zodat Martens en ik besloten om het hele initiatief opnieuw te doen in Antwerpen (AMVC) en Brussel (Kon. Musea voor Kunst en Geschiedenis), de eerste striptentoonstelling in Vlaanderen begot! Later deed ik dat nog eens over met Raoul Servais, een ambulante tentoonstelling voor rekening van Buitenlandse Zaken en de catalogus maakten Thierry en ik samen, maar ik loop vooruit. Die eerste tentoonstelling bracht Thierry geen windeieren op, vermits hij met de reputatie van

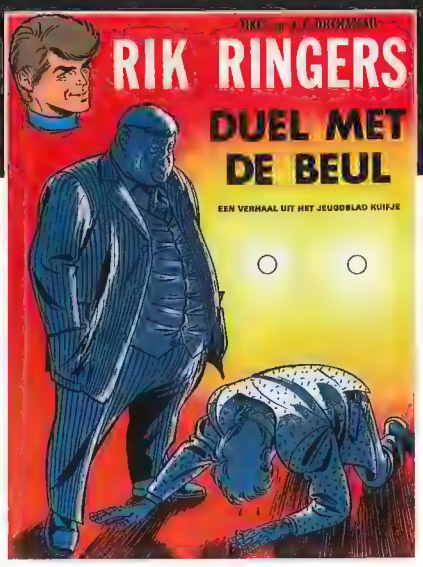

Kuifje 1970 nr 41 – Rik Ringers Duel met de beul: In 1970 kreeg Martens de rol van de beul toebedeeld in de avonturen van Rik Ringers

"kenner" solliciteerde voor de job van hoofdredacteur van het weekblad *Spirou*, een taak die de lakse excentriekeling Delporte niet langer wou volbrengen. Het was geen gemakkelijke taak, te meer Martens, weinig diplomatiek aangelegd, wel eens met bulldozervaart zijn ideeën spuide die niet altijd in goede aarde vielen. Nog voor Martens op zijn redactionele stoel had plaats gevat werd er druk overlegd met de directie. Panikeur Raymond Macherot had een aantal collega's opgetrommeld omdat Martens hem in weinig of geen woorden had laten verstaan hoe hij, Macherot, voortaan moest gaan tekenen! Maar goed, het brandje werd geblust en Martens ging opgelucht in zijn stoel zitten. Niet meteen een ideale positie. Bij Dupuis sluimerde een generatiewissel: de oude garde liet het meer en meer afweten. Peyo zat al met een drankprobleem, Franquin was *Spirou* beu, Tillieux wou niet meer tekenen maar alleen scenario's maken, Hubinon brak regelmatig een arm of een been, en vele tekenaars werden gelokt door meer lucratieve voorwaarden bij *Pilote* van Dargaud (Hubinon, Jijé, Mitacq, Sirius, Morris) waardoor zij hun reeksen voor *Spirou* wel eens verwaarloosden of ondergeschikt vonden. De nieuwelingen waren dan weer niet voldoende ingeburgerd noch bekend om succeskrakers te zijn. Martens heeft gezwoegd en gezweet om nieuwe reeksen te laten creëren die langzaam maar zeker het nieuwe imago van het weekblad *Spirou* opsmukten en is daar redelijk goed in geslaagd, het succes van respectievelijk *Natacha*, *Le Scrameustache*, *Les Tuniques Bleus* en *Yoko Tsuno* indachtig.

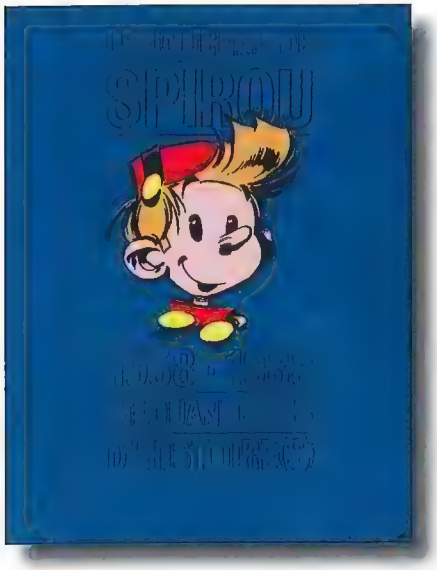

Hij moest daarvoor rekening houden met het groeiend succes van *Pilote* in België en de vernieuwde lijn die Greg aan het weekblad *Tintin* had opgelegd met ook al een generatie tekenaars die hun mannetje stonden (Hermann, Vance, Dany en Dupa). Geleidelijk aan groeide het respect van de tekenaars voor hun hoofdredacteur, respect dat trouwens wederzijds was want Martens verdedigde zijn mensen door dik en dun, zo nodig met verbaal geweld tegen de Franse beeldenstormers die terend op Mei '68 de traditionele Belgische strip maar niets vonden (maar hem toch lazen). Hoe kon het anders, Martens was een imponerende figuur, groot, struis, gebouwd als een dokwerker uit Hendrik Consciences tijd en niet op zijn mond – ik schreef zowaar muil – gevallen. Maar ook hier had de medaille haar keerzijde; jaloersheid, kliekjesvorming, ongenoegen; Martens moest het allemaal slikken, te meer hij nog steeds niet opgenomen was in het administratief kader noch directie van het bedrijf. Uiteindelijk werd hij van zijn functie ontheven en tot directeur van albumuitgaven benoemd. Het ontlastte hem van allerlei miezerige karweitjes en gaf hem tenslotte veel meer genoegen.

De timing was bovendien meegenomen; stripbladen deden het minder en minder goed – het is nog een mirakel dat *Spirou* blijft bestaan – de verkoop van zowel maandbladen als weekbladen slonk zienderogen ten voordele van de albumeditie en op dat vlak deed uitgeverij Dupuis het zeker niet slecht. Ook niet na de verkoop van de uitgeverij, wat aanleiding gaf tot een heuse mediasoap. Beroepshalve was ik toen goed geplaatst om het mediagebeuren op de voet te volgen. Met Martens' binnenhuisinformatie en mijn persoverzicht sloegen we de handen ineen en maakten er een leuk boekje over, *L'Affaire Dupuis*, dat ons een aardige schnabbel opbracht.

Twee tijdschriften uit 1968 met de eerste teksten van Thierry Martens
Onder: SF-boek onder pseudoniem Yves Varende uit 1978

Want ja, schrijven was eigenlijk de eerste en enige ambitie van Thierry Martens. In de jaren zestig was ik begonnen met een rits fanzines uit te geven (*Kosmos*, *Bandès*, *Toekomst 1*, *Futurs*, *Les Carnets d'Harry Dickson*). Thierry was toen bezig met een uitvoerige synopsis voor een misdaadreeks over een wereldwijd vertakte bende, l' Organisation genaamd, en daarnaast verhalen over de Targs, een buitenaards ras betrokken in een galactisch conflict – ja, lang voor *Star Wars* – dat hij in ongelooflijk accurate schema's had neergepend. Hij trommelde wat verhalen van de Targs bijeen en dat werd een nummer van Futurs, zijn eerste publicatie eigenlijk, onder schuilnaam Terence, edoch niet zijn debuut vermits hij reeds op zestienjarige leeftijd een kort verhaal had gepubliceerd in *Petits Belges/Tremplin*!

Begin van de jaren tachtig kwam nieuwbakken Brusselse uitgever Lefranc met hangende pootjes vragen om teksten van en over John Flanders van wie ik toen nogal wat werk had gepubliceerd in Antwerpen. Geen probleem, totdat oud-Nazi Albert Van Hageland een vinger in de pap wou brokkelen en ik meteen zolenlikker Lefranc aan zijn lot overliet. Wel had ik toen Martens bij hem geïntroduceerd en tussen die twee klikte het, zodat Lefranc Martens' uitgever werd voor allerlei apocriefe verhalen rond Lord Lister, Sherlock Holmes en Harry Dickson die Thierry signeerde met het pseudoniem Yves Varende.

Een Nederlandse vriend en verzamelaar, wijlen Jan Vork, verkocht toen zijn collectie Nederlandse *Harry Dicksons* en *Lord Listers* en toen ik dat langs mijn neus weg aan Thierry vertelde kon ik niet snel genoeg een afspraak regelen. In een uitmuntend Joegoslavisch restaurant (van voor de burgeroorlog) te Antwerpen werd de zaak spoedig beklonken, tot grote verbijstering van Jan en zijn echtgenote die hun ogen niet geloofden toen wij de ene vleesschotel na de andere lieten aanrukken, tot grote bewondering en enthousiasme van de ober en zijn chef.

Dit tussen haakjes, maar ik heb er altijd aan getwijfeld of Jan wel een Nederlander was. Hij was verslaafd aan Bollekens en trok regelmatig naar Antwerpen waar hij minder en minder pulp vond en meer en meer glazen De Koninckbier achteroversloeg en gul trakteerde. Niet echt Hollands! Ook Jan was een trouwe vriend. Naast drinken was eten een van die grote geneugten die Martens het leven aangenaam maakten: het moest lekker zijn en het moest vooral véél zijn en liefst abundante vleesschotels! Bovendien kon hij in de keuken aardig zijn mannetje staan, en hoorde je tot de kliek van zijn vriendenkring werd je vaak, vaker, vaakst uitgenodigd aan zijn dis.

Hoe dan ook, deze basiscollectie pulpboekjes die hij van Jan Vork kocht was aanleiding tot enkele magistrale – zij het niet van vooringenomenheid ontbloot – studies over volksliteratuur. Omdat ik toen nogal veel schreef over Flanders in een Franse fanzine introduceerde ik Martens aan de Parijse uitgever ervan, François Ducos. Die liet nadien zijn baantje van flik varen om medewerker te worden van diverse uitgevers waaronder Fleuve Noir, waar Martens, dank zij Ducos, ook al mocht publiceren. Het was blijkbaar een gewoonte geworden elkaar dienst en wederdienst te bewijzen. Martens kon bezijden al zijn kwaliteiten echter ook ongelooflijk bot overkomen, getuige daarvan zijn legendarische vete met Henri Vernes, de schrijver van de *Bob Morane*-boekjes. Thierry had te vaak de neiging om zijn gedachtenkronkels te willen opdringen. Dat speelde hem wel eens parten, tot in zijn essayistisch werk en studies toe, waarin hij meer dan eens overhaast conclusies trok, ver verwijderd van de realiteit. Ondanks zijn fenomenale kennis van strips en volksliteratuur

tuur controleerde hij te zelden zijn bronnen zodat hij soms de bal missloeg. Al wat hij over strips en pulps schreef teert niet op dezelfde kwaliteit noch accuratesse, is al te vaak subjectief en niet voldoende objectief. Maar als mentor voor goede lectuur was hij dan weer onvergelijkbaar die mij zowel Steeman als Captain Johns en vele andere auteurs leerde appreciëren. Thierry Martens was een tijdlang gehuwd. Hij trok op met een lieflijke dame (met een grote hond) en stapte met haar in het huwelijksbootje in de overtuiging een rustiger leven te kunnen leiden, al had de dame niet de minste interesse noch voor strips noch voor boeken. Thierry verhuisde van zijn penthouse (die hij had overgenomen van F. Walthéry) naar een ruime bourgeoiswoning en werd zowaar de buurman van Bob De Moor in Ukkel. Maar het boterde niet, het werd een hel, vooral door de aanwezigheid van de zeurende schoonmoeder en de weinige steun van vrouwlief die zich ontpopte als een stom rund. Op een dag had hij er schoon genoeg van, vroeg de echtscheiding aan, betaalde zich blauw aan alimentatiegeld en verhuisde naar een redelijk klein appartement. Die verhuizing vergeet ik nooit. Jean-Claude Smit, Thierry en ik hebben op twee dagen tijd enkele honderden – het leken er wel duizenden – dozen met boeken en tijdschriften verhuisd. Om gek te worden!

Van toen af fleurde hij weer op. Hij kon schrijven en doen wat hij wou, wachtte rustig zijn pensioen af en omringd door een Pretoriaanse garde aan vrienden – Serge Algoet, Jean-Claude Smit, Frans Van Cauwenbergh en enkele anderen – werd hij eindelijk wat hij altijd ambieerde, een auteur en/of scenarioschrijver van misdaadromans en strips. Ik vrees dat er niet al te veel van dat werk de tand des tijds zal doorstaan. Martens mocht al dan niet verbluffende intriges opbouwen, zijn stijl en verteltrant en vooral zijn dialogen waren – vreemd genoeg – niet van deze tijd. Te veel lectuur had zijn vertellerscapaciteit zodanig verintellectualiseerd dat hij de essentie over het hoofd zag: een verhaal kan enkel boeien als het spannend en intrigerend overkomt. In Martens' romans is dat al te zeer opgeklopt m.a.w. hij was te veel bezig met de knikkers niet met het spel.

De persoon Martens karakteriseerde zich als grote drinker en roker maar de mens was door en door goed, gul, vrijgevig, la *main sur le coeur* en taai in de vriendschap. Zelfs toen hij en ik niet meer on speaking terms waren – het gebeurde wel meer dat we ruzie maakten, "Il est têtu" zei hij dan van mij, jaja, alsof hij niet "têtu" was! – bleven we contact houden via tussenpersonen, goed wetende dat we bij een toevallige ontmoeting weer alles zouden bijleggen. Het was nu eenmaal goed vertoeven in zijn gezelschap tussen pijp en pint.

Ondanks dat hij fysiek een kolos was – zijn maag had de capaciteit van een middelgrote olietanker vermoed ik – geloof ik dat de enorme hoeveelheid drank die hij verzwolg hem tenslotte klein kreeg; zijn lichaam kon de overdaad nog aan, maar zijn hart niet langer.
Het waren Serge Algoet en Franky Coune die, ongerust over zijn afwezigheid, aan zijn deur gingen bellen en uiteindelijk de politie verwittigden. De flikken drongen de woning binnen en vonden een lijk op de vloer.

Het is altijd een drama een vriend te verliezen, te meer die vriend een deel van je leven bepaalde en daar als het ware een onmisbaar element van werd. Hij gaf me veel en ik schonk hem evenveel. Toen ik zijn dood vernam was het alsof mij een stuk van mijn leven werd ontrukt. Wat kan ik daar in mijn droefenis nog aan toevoegen?
Misschien dit vers dat Gilbert Bécaud in de jaren zestig zong: "Qu'elle est lourde à porter, l'absence de l'ami.."

Thierry Martens publiceerde de laatste jaren bij uitgeverij L'Age d'Or onder zijn pseudoniem Yves Varende

Door Walthéry bijgewerkte foto van Mythic (alias Jean-Claude Smit), Walthery en Thierry Martens. Deze foto, genomen aan het centraal station te Brussel, werd gebruikt voor het schutblad van Natacha Le regard du passé

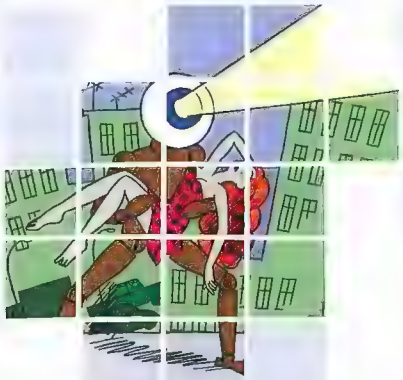

FILMNIEUWS

MET MEDEWERKING VAN **WILLEM GAY** EN **WALLIE HAKKENS**

Drommels, de Krobbels op het grote scherm!

Genoeg gehad van die kleine, blauwe en steeds brave blauwe dwergen die de afgelopen weken de filmzalen veroverden? Dan hebben we voor u drie kleine, immer kwaadaardige en vrij groene dwergen voor je klaar staan die in december 2013 hun boosaardige kunnen ten volle aan u zullen tonen! De Krobbels maken dan met *The Krostons: Masters of the Univers* immers hun filmdebuut.

De Krobbels werden in 1968 in het leven geroepen door *Jess Long*-auteur Arthur Piroton (1931-1996) en Paul Deliège (1931-2005), die vooral bekend is als tekenaar van de gevangenisstrip *Jaap*. Deliège zette de avonturen van de Krobbels na het eerste verhaal alleen verder.

In de 3D film speelt Ewan MCGregor een videogameontwerper die de duivelse groene wezentjes bevrijdt uit een eeuwenoud boek. Vanaf dan gaan de poppen uiteraard aan het dansen en plannen de Krobbels meteen hun wereldverovering waarin atoombommen ook ter sprake komen. De Krobbels op hun best dus!

Regisseur van de stripadaptatie is de naar Amerika uitgeweken Gentenaar Frederik Du Chau. Wie al een trailer wil zien, surft best naar www.krostons.be.

Headshot voor Stallone

Sylvester Stallone speelt in de nieuwe actiefilm Headshot een huurmoordenaar die gaat samenwerken met een politieagent . Dit best wel ongebruikelijk duo gaat op zoek naar de moordenaars van hun respectieve echtgenotes in de achterbuurten van Washington DC. So what, denkt u meteen op zijn Amerikaans? Wel, Headshot is gebaseerd op de gelijknamige driedelige strip van Matz en Colin Wilson.

De regie van Headshot lag eerst in handen van Wayne Kramer (bekend van films als The Cooler, Running Scared en Crossing Over) maar omdat mister Rocky Rambo zich niet kon vinden in de aanpak van Kramer mocht die laatste opkrassen en kwam Walter Hill als regisseur op de voorgrond. De opnames zijn ondertussen al volop begonnen. Headshot zal in 2012 in de filmzalen te bekijken zijn.

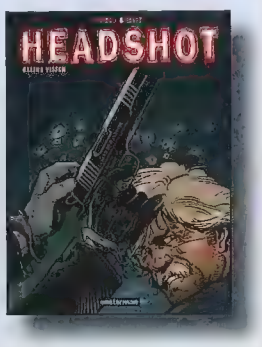

Wolverine in vertraging

The Wolverine-film komt moeilijk op gang. De opnames voor de film zouden eind dit jaar starten. De film speelt zich voornamelijk in Japan af en filmmaatschappij 20th Century Fox is nog steeds op zoek naar een of meerdere alternatieve locaties. En die zijn blijkbaar moeilijk te vinden. Japan zelf is geen optie . Eerder geplande opnamedagen werden al afgelast wegens het natuurgeweld dat het land zwaar trof. En hierbij komen dan ook nog wat agendaproblemen van de hoofdrolspelers de hoek om kijken. Maar de filmmaatschappij heeft er nog steeds een goed oog in. Wij dus ook?

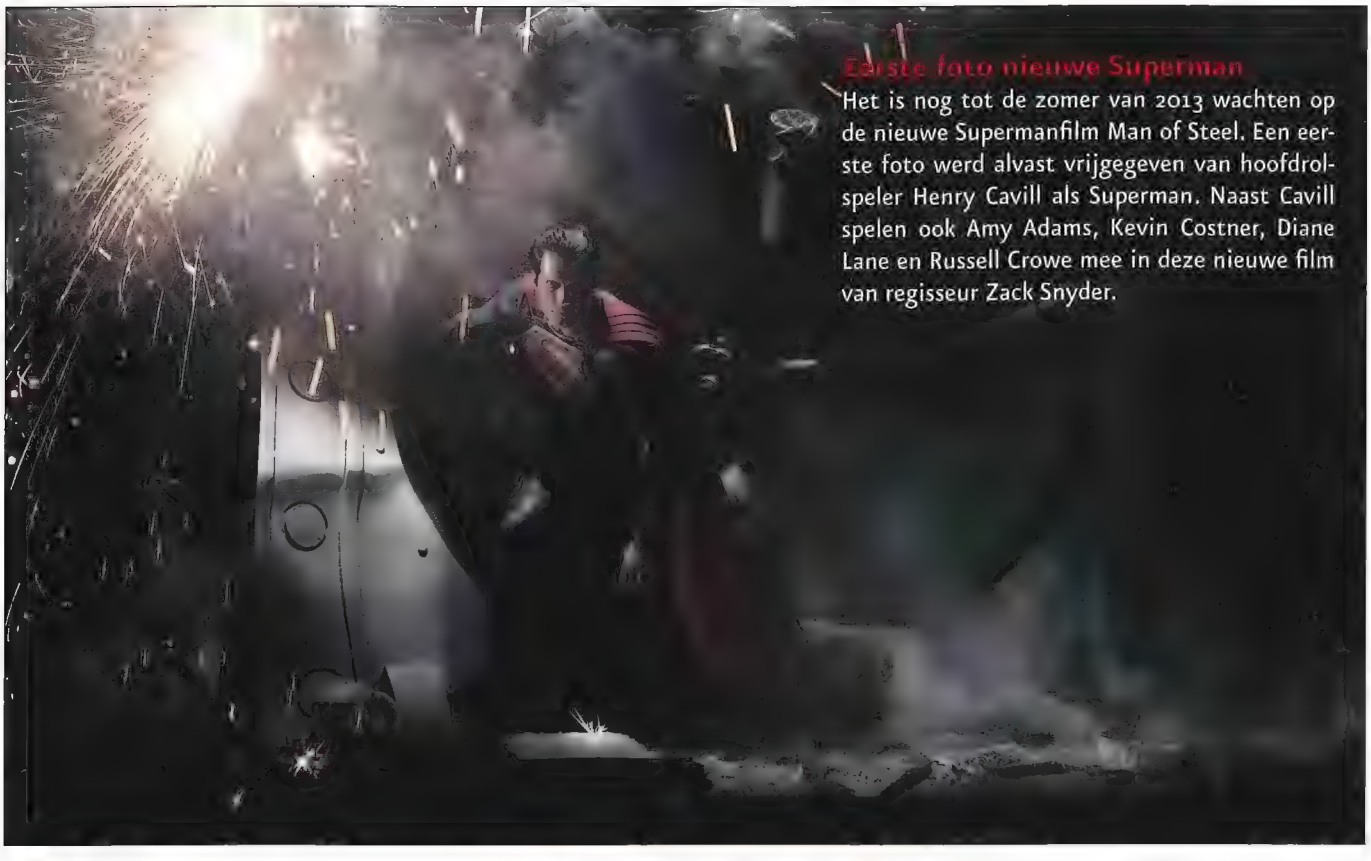

Eerste foto nieuwe Superman

Het is nog tot de zomer van 2013 wachten op de nieuwe Supermanfilm Man of Steel. Een eerste foto werd alvast vrijgegeven van hoofdrolspeler Henry Cavill als Superman. Naast Cavill spelen ook Amy Adams, Kevin Costner, Diane Lane en Russell Crowe mee in deze nieuwe film van regisseur Zack Snyder.

Tweede kans voor Green Lantern

Hebt u de Green Lantern-film gezien? Neen? Dan bent u blijkbaar niet de enige. Teleurstellende bezoekercijfers ook in de Amerikaanse bioscopen. Tja, meteen het einde van de filmcarrière van de groene superheld? Toch niet. Filmmaatschappij Warner Brothers wil toch een tweede deel maken . De schrijvers van het eerste (slecht onthaalde) deel zijn nu al bezig aan een nieuw script. Zij mogen blijven maar de regisseur zal toch vervangen worden door iemand die de film een duister tintje kan geven.

Catwoman Hathaway

Deze wilden we u zeker niet onthouden. De eerste foto van Anne Hathaway als Catwoman, te zien in de nieuwe *Batman*-film *The Dark Knight Rises*. Volgend jaar loopt de film in de bioscoop.

Marsupilami ook in 3D

Het kan niet op voor de Belgische stripfiguren. Ze lijken populairder dan ooit en worden een voor een naar het grote scherm gehaald. Na de Smurfen en Kuifje mag nu ook de Marsupilami op het eerstvolgende stripfeestje pochen met een eigen film. Uiteraard ook in 3D. Of had u anders gedacht?
Regisseur van de film, die volledig in Franse handen is, is Alain Chabot. Een man met ervaring in het genre van de stripadaptatie want eerder regisseerde hij ook al de tweede 'Asterix'-film. De film *Houba ! Le Marsupilami et l'Orchidée de Chicxulub* staat gepland voor april 2012. Een 3D film wordt het en dus spelen er ook echte acteurs mee. Dat zijn hoofdzakelijk Franse acteurs onder wie Jamel Debbouze, Gérard Depardieu, Julie Delpy en Chabat zelf. En nu zijn we met zijn allen benieuwd hoe de creatie van André Franquin er zal uitzien op het grote scherm.

HER-GÉ-BRUIK

De langverwachte *Kuifje*-film een feit. Wij doken daarom met graagte onze archieven in. Midden jaren veertig van de vorige eeuw heeft Hergé al een enorme productie van *Kuifje*-afleveringen achter de rug. Hij moest voor *Le Petit Vingtième* en *Le Soir Jeunesse* wekelijks, en later voor *Le Soir* dagelijks originele afleveringen verzinnen. Na de oorlog heeft hij van september 1944 tot september 1946 niet mogen publiceren in krant of tijdschrift. Waarom heeft hij dan, na deze verplichte pauze, bij de start van *De Zonnetempel* in het *weekblad Kuifje* in 1946 geen inspiratie voor een origineel begin en her-ge-bruikt hij de intro van *De 7 Kristallen Bollen* uit 1943? Voor een mogelijke verklaring moet eerst de historische context worden uitgelegd.

L: Fragment De 7 Kristallen Bollen uit Le Soir (1943), R: Fragment De Zonnetempel uit het weekblad Kuifje (1946)

DOOR **RUUD LAMBERT** - AFBEELDINGEN COPYRIGHT MOULINSART

In 1943 en 1944 was Hergé op een voorlopig hoogtepunt van zijn carrière: hij heeft het razend druk, het omzetten van de oude *Kuifje*-verhalen naar de kleurenversies verloopt voorspoedig, de verkoop van zijn albums gaat zeer goed en zijn strips verschijnen in drie Belgische kranten tegelijk. Een groot minpunt is natuurlijk dat hij publiceert in door de Duitsers gecontroleerde kranten zoals *Le Soir* 'volé' (de 'gestolen' Soir). Ofschoon hem dit wordt ontraden door verschillende vrienden ziet hij er geen kwaad in omdat hij alleen maar verstrooiing brengt en geen politiek bedrijft.

In de herfst van 1943 heeft hij in *Le Soir* het zeer goed ontvangen tweeluik *Het geheim van de Eenhoorn* en *De schat van Scharlaken Rackham* afgerond. Hij mag even op adem komen en hoeft in plaats van een hele *Kuifje*-strip maar één tekening per dag aan te leveren als illustratie bij het feuilleton *Dupont et Dupond, Détectives* van Paul Kinnet. Op 16 december gaat een nieuw *Kuifje*-verhaal van start dat bekend zal worden als *De 7 Kristallen Bollen*. In zowel *Le Soir* als in het latere album begint het verhaal met Kuifje die per trein op weg is naar Molensloot. Hij leest een artikel over een expeditie naar Peru en Bolivia die de mummie van Rascar Capac heeft gevonden. Een medereiziger, die meeleest over de schouder van Kuifje, voorspelt een slechte afloop. Even later stapt Kuifje uit op het station Molensloot. In de volgende twee afleveringen in *Le Soir* speelt Bobbie lekker in het gras, rent achter een vlinder aan en valt vervolgens in het water. Deze scènes met Bobbie zijn weggelaten in het latere album, maar het vervolg is weer in beide publicaties hetzelfde: Kuifje en Bobbie lopen samen verder naar het kasteel Molensloot. Het vervolg van het verhaal is bekend.

Eind 1943 wordt steeds duidelijker dat Duitsland de oorlog gaat verliezen en Hergé begint eindelijk echt door te krijgen dat werken bij de redactie van *Le Soir* niet door iedereen wordt gewaardeerd. Hij wil wat meer afstand creëren en begin 1944 neemt hij ontslag en gaat verder als freelancer [1]. Begin september 1944 wordt Brussel bevrijd en de 'gestolen' *Le Soir* wordt gesloten waardoor het verhaal abrupt eindigt na 152 afleveringen, ongeveer op het moment dat de zoektocht naar de ontvoerde professor Zonnebloem nog niets heeft opgeleverd.

Na het hoogtepunt in de laatste oorlogsjaren volgt voor Hergé een donkere periode in zijn leven. Hij wordt als verrader neergezet omdat hij de populaire Kuifje in *Le Soir* heeft gepubliceerd en daarmee de Duitsers morele steun heeft gegeven. Hij wordt verscheidene keren gearresteerd en ondervraagd. Veel van zijn

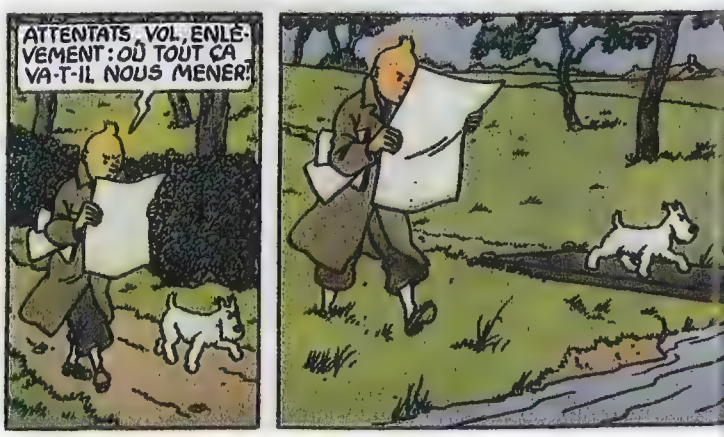

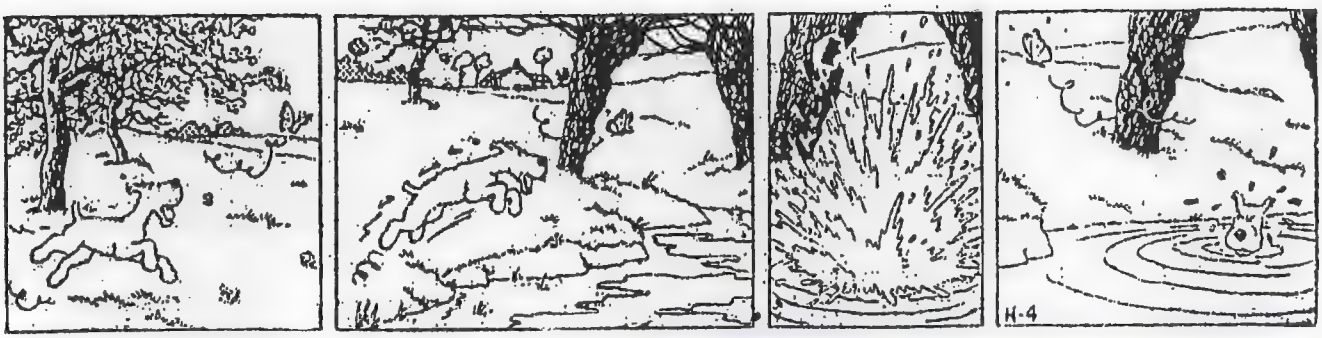

Boven:
Fragment De 7 Kristallen Bollen
uit Le Soir (1943)

Rechts:
Fragment De Zonnetempel
uit het weekblad Kuifje (1946)

vrienden en voormalige collega's overkomen hetzelfde of erger. Alle collaborateurs krijgen ook een publicatieverbod voor kranten en tijdschriften. Hergé blijft echter niet stil zitten en gaat met de hulp van Jacobs stug verder met het omzetten van de *Kuifje*-verhalen naar de kleurenversies. Ook probeert hij, tevergeefs, samen met Jacobs het publicatieverbod te omzeilen door onder de naam Olav verschillende stripseries te slijten. Ondertussen zijn de processen tegen de collaborateurs begonnen. Hergé volgt alles op de voet en is enorm verontwaardigd dat dit allemaal gebeurt. In zijn allerlaatste interview bestempelt hij de periode van zuiveringen als een van de belangrijkste periodes in zijn leven: "Een ervaring van absolute onverdraagzaamheid. Het was verschrikkelijk, verschrikkelijk!"[1].

In de herfst van 1945 gloort er weer wat licht aan de horizon. In september wordt Hergé benaderd om een jeugdblad te starten rondom zijn held Kuifje. In het begin reageert hij terughoudend omdat de naam van Kuifje besmet zou zijn en omdat er inmiddels al genoeg jeugdbladen op de markt waren verschenen[2]. Uiteindelijk stemt hij toch toe en in maart 1946 wordt een vijfjarig contract getekend. In mei wordt er al een proefnummer samengesteld en Hergé krijgt de middenpagina's tot zijn beschikking. Echter vindt hij een wekelijkse bijdrage van twee volledige pagina's teveel omdat hij ook artistiek directeur wordt en dus ook alle andere bijdragen moet beoordelen. Daarom besluit hij op zijn Italiaans te werken: overdwars met iets grotere panels. Een dubbele pagina op zijn Italiaans komt daardoor overeen met één normale pagina uit een album. Hij gaat weer aan de slag met het afgebroken verhaal maar zit te dubben hoe hij zal starten: alles gewoon herhalen, doorgaan waar het in 1944 was gestopt of toch eerst samenvattingen in beeld of tekst?

Na het twee jaar durend publicatieverbod verschijnt op 26 september 1946 het eerste nummer van het weekblad *Kuifje* met een ijzersterke inhoud en voor het eerst met een *Kuifje*-verhaal rechtstreeks in kleur. Alle 60.000 exemplaren (40.000 Franstalig en 20.000 Vlaams) vliegen binnen enkele uren de deur uit. De eerste bijdrage van Hergé komt ons echter bekend voor: het is bijna een kopie van de eerste vier afleveringen van *De 7 Kristallen Bollen* uit *Le Soir*.
We zien dat Kuifje weer op reis is naar Molensloot, maar ditmaal per bus. In de bus zitten echter weer dezelfde medepassagiers als drie jaar daarvoor in de trein. Ook nu leest Kuifje weer de krant met dit keer, een artikel die de voorgaande gebeurtenissen uit *Le Soir* kort samenvat. Hij stapt uit op het busstation en loopt verder. Dit keer rent Bobbie achter een egel aan. Maar de belangrijkste aanpassing is dat niet Bobbie maar Kuifje, die diep verzonken is in zijn krant, het water in loopt. Deze eerste bijdrage is overigens niet in het latere album terecht gekomen maar past op pagina 50 van *De 7 Kristallen Bollen* voor het vierde panel.

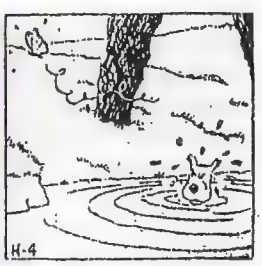

L: Fragment De Zonnetempel uit het weekblad Kuifje (1946)
R: Fragment De 7 Kristallen Bollen, Le Soir (1943)

L: Fragment De 7 Kristallen Bollen uit Le Soir (1943)
R: Fragment De Zonnetempel uit het weekblad Kuifje (1946)

Fragmenten bestemd voor publicatie in Le Soir (1944)

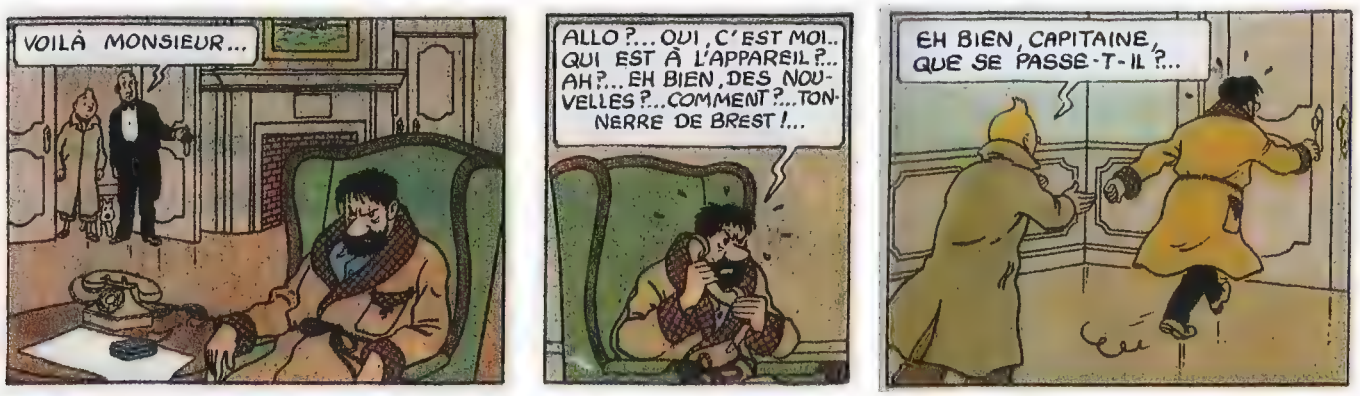
VOILÀ MONSIEUR...
ALLO?... OUI, C'EST MOI.. QUI EST À L'APPAREIL?... AH?... EH BIEN, DES NOUVELLES?... COMMENT?... TONNERRE DE BREST!...
EH BIEN, CAPITAINE, QUE SE PASSE-T-IL?...

Fragmenten De Zonnetempel uit het weekblad Kuifje (1946)

Waarom heeft Hergé deze introductie hergebruikt? Een simpele verklaring is dat *De Zonnetempel* een doorstart is van het afgebroken *Le Soir*-verhaal en dat hij daarom het begin van het verhaal heeft hergebruikt. Opvallend is wel dat hij Kuifje in de sloot laat lopen terwijl deze overdreven verdiept is in de krant. Het doet wat geforceerd aan omdat normaal Kapitein Haddock, Bobbie of Jansen en Janssen in dit soort situaties terechtkomen. Al vijftien jaar lang heeft Hergé originele afleveringen verzonnen voor *Kuifje*, en in 1946 heeft hij twee jaar niet mogen publiceren. Zou Hergé nu zo weinig inspiratie hebben gehad na twee jaar onheus behandeld te zijn geweest in verband met zijn oorlogsverleden, met zijn vrienden die onterecht in de gevangenis zitten, dat hij met zijn comeback het begin van een oud verhaal hergebruikt? Mogelijk wilde Hergé met deze scène iets anders zeggen: hij wilde duidelijk maken dat hij gedurende de oorlog zo verzonken was in zijn werk bij de krant *Le Soir* dat hij, zonder het zelf te hebben doorgehad, diep in de problemen was gekomen. Deze scène is niet in het latere album terug gekomen omdat het niet meer nodig was: zijn visie op zijn werkzaamheden tijdens de oorlogsjaren was voor hem belangrijk in 1946 maar verder overbodig in het album dat pas in 1949 zou verschijnen.

Dit is een goed moment om een, hiermee samenhangende theorie over Hergé te ontkrachten. In de tweede en derde aflevering in het weekblad *Kuifje* (pagina's 50 en 51 uit het album *De 7 Kristallen Bollen*) vinden we de scène terug met Haddock die gespannen zit te wachten op een telefoontje over de ontvoerde Zonnebloem. En nadat hij een telefoongesprek gevoerd heeft, rent hij energiek de kamer uit.

Verscheidene auteurs zien hierin Hergé zelf, die na de bevrijding, in een diep dal terecht kwam en pas na de contacten over het opstarten van het weekblad *Kuifje* weer energiek aan het werk ging. Thompson schrijft: "in werkelijkheid was de man in de stoel natuurlijk Hergé, en het telefoontje waar hij op zat te wachten was van de uitgever" [3]. Peeters ziet: "een echo van de problemen die Hergé de voorgaande twee jaar heeft gekend" [4] en Farr meldt: "het wachten van Haddock weerspiegelt de twee jaren beroepsverbod" [5].

Op de website van Daniel Bellier[6] staan echter de vier afleveringen (nrs. 153-156) die in september 1944 al klaar hadden gelegen maar nooit gepubliceerd werden door het sluiten van *Le Soir*. In deze afleveringen zit Haddock ook al gespannen te wachten op nieuws over de ontvoerde Zonnebloem en heeft hij ook een belangrijk telefoongesprek en springt daarna ook energiek op en rent de kamer uit. Dit vervolg lag al klaar in 1944 en was gewoon onderdeel van het verhaal en heeft wat mij betreft dus niets te maken met de naoorlogse Hergé, dit in tegenstelling tot het hierboven beschreven Her-gé-bruik.

Literatuur

1. Philippe Goddin: Hergé Levenslijnen, 2008
2. H. van Opstal: Essay RG het fenomeen Hergé, 1994
3. Harry Thompson: Hergé/Kuifje, een dubbelbiografie, 1991
4. Benoît Peeters: Hergé, zoon van Kuifje, 2003
5. Michael Farr: Kuifje, droom en werkelijkheid, 2002
6. Internet: www.bellier.org

UITGELEZEN

DOOR **TOM VERMEEREN**

Meer van hetzelfde

Deze reeks begon origineel en als een waar eerbetoon aan één van Franquins geestigste creaturen in 1987. Maar zowel op vlak van scenario als van tekeningen boet deze reeks de voorbije jaren veel aan kwaliteit in. De humor zit hem nu nog enkel in wat woordgrapjes of komische benamingen van bepaalde personages (Khebcheenteevé) of diersoorten (de vogel Whiljewhelofwhiljenhi). Het ecologische thema wordt in de laatste albums te sterk benadrukt en is in feite nog maar het enige wat telt in een nieuw album van *Marsupilami*. Deze keer draait alles rond ene Miss Devort die ervan droomt om te midden van het Jhekunnernisthaanmeer een gloednieuwe moderne stad te bouwen en dat ten koste van de rijke waterfauna en –flora. Het talent van tekenaar Batem komt enkel nog tot uiting in de (onderwater-)scènes met de Marsupilami. Als andere personages met elkaar praten, laat hij vaak het decor volledig weg. Dat geeft een gevoel van haastwerk. Een slabakkende reeks. Jammer. (TV)

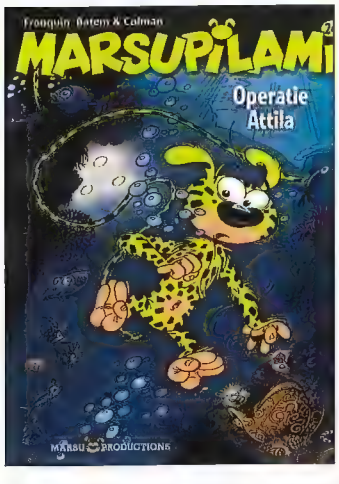

Marsupilami 24: Operatie Attila
Tekst / tekeningen: Colman/Batem
Marsu Productions, 48 blz., SC, 6,50 euro

Twijfelende start

Meer dan anderhalve eeuw na haar laatste verschijning is de fee Malafide terug in de mensenwereld. Ze komt weer tot leven in een bassin van een geheim lab maar is zich niet bewust van haar identiteit en persoonlijkheid. Een ietwat gestoorde wetenschapper, Cirkus en de rijke geldschieter van het laboratorium Jean d'Hadron bekommeren zich om haar en leggen haar uit dat ze over vernietigende krachten beschikt en dood en verderf zaait bij alles wat ze aanraakt. Jean en Cirkus proberen Malafide met haar krachten te laten omgaan en haar te helpen bij haar zoektocht naar haar toverstaf, die in feite niets meer of minder is dan een bijzonder explosief wapen. Scenarist Nicolas Pona serveert ons hier een eerste deel van een bijzonder vreemd verhaal. Het is zijn eerste naar het Nederlands vertaalde scenario. In het begin word je best wel in het verhaal meegezogen. De scènes waarin Malafide herboren wordt, zijn indrukwekkend. Het vervolg van het verhaal is echter heel wat minder spectaculair. De drie hoofdpersonages worden te weinig uitgediept zodat je je als lezer niet echt betrokken voelt. De zoektocht naar de toverstaf is nogal langdradig en kan niet echt boeien. Het tekenwerk van Jean-Marie Minguez mag er wel zijn. Voor het Nederlandstalig publiek is dit de eerste kans om met zijn werk kennis te maken. De sublieme cover met die dreigende blik van Malafide zal zeker heel wat stripliefhebbers overtuigen om dit album te kopen. De flashy computerinkleuring door Stambecco kon mij minder bekoren. Zeker bij de twee overzichtstekeningen van Londen voel je gewoon dat dit bewerkte foto's zijn. Voor mij de start van een reeks waarbij ik nu gemengde gevoelens heb. Als lezer weet je (nog) niet precies welke richting deze reeks zal uitgaan. Afwachten wat deel twee brengt om een definitief oordeel te vellen. (TV)

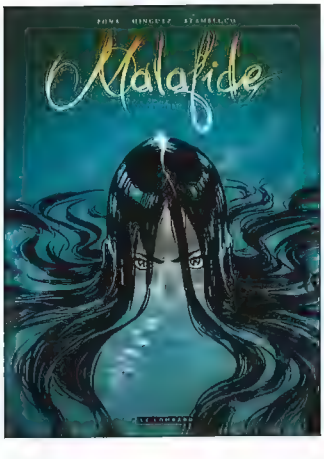

Malafide 1:
Het bal
Tekst/tekeningen:
Pona/Minguez
Le Lombard, 48 blz.,
SC, 6,50 euro

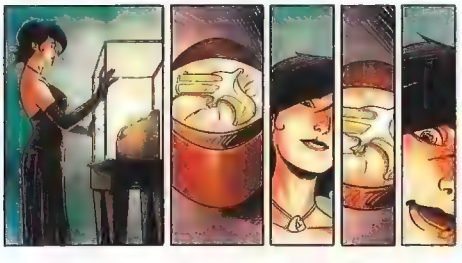

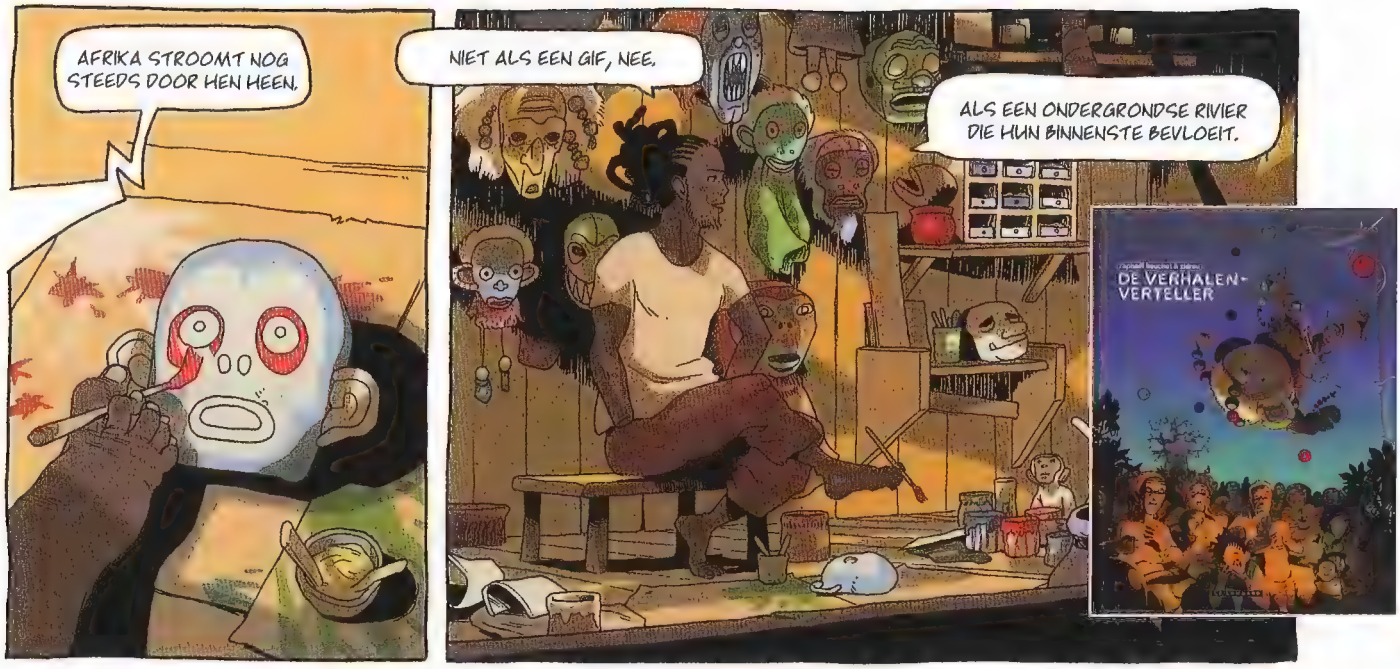
AFRIKA STROOMT NOG STEEDS DOOR HEN HEEN.
NIET ALS EEN GIF, NEE.
ALS EEN ONDERGRONDSE RIVIER DIE HUN BINNENSTE BEVLOEIT.
DE VERHALEN-VERTELLER

Aangrijpende poëtische fabel

Voor mij is dit de beste strip van dit jaar. Het gebeurt me zelden dat een strip me zo in zijn greep heeft en me zo weet te beroeren dat ik er de kluts van kwijt raakte. Wat een origineel verteld verhaal. Scenarist Zidrou bewees vorig jaar al met het aangrijpende oneshot *Lydie* dat hij meer in zijn mars had dan de gagreeksen als *Dokus de Leerling* of *De Boss*. En nu bewijst hij zijn schrijverstalent eens te meer. Alles draait rond de verhalenverteller, 'Er was eens'. Wanneer hij in een Afrikaans dorpje arriveert, volgen de gebeurtenissen zich in een snel tempo op. 'Er was eens' heeft een aparte manier van verhalen vertellen. Hij heeft geen handen meer en moet daarom de marionetten van zijn poppenkasttheater met de voeten bedienen. Zijn metgezel, het witte aapje Toubab assisteert hem hierbij. De opvoeringen zijn dus al bijzonder ook de verhalen zelf zijn apart. Eenvoudige verhaaltjes met echte levenslessen erin. Het zijn het soort verhalen die mensen nodig hebben om te overleven in het arme Afrika. De verschillende hoofdpersonages en zelfs een aantal dieren stellen zich ook hoogstpersoonlijk voor aan de lezer en zeggen hoe ze heten, waarom ze zich zus of zo gedragen... De lezer raakt van bij het begin emotioneel bij het verhaal betrokken en het poëtische karakter wordt vermengd met een aantal gruwelijke wreedheden. Als (volwassen) lezer kan je veel tussen de plaatjes lezen. Het filosofische karakter van dit album zit verweven tussen de tekeningen door. Zeker nog vermelden dat Raphaël Beuchot bijzonder sfeervol tekenwerk aflevert. Voor hem is dit album zijn Nederlandstalig debuut. Indrukwekkend zijn de twee dubbelpagina grote droomsequenties. Het album is in klein formaat gedrukt (20 op 25 cm). Hopelijk speelt dat niet in zijn nadeel want dit is een pareltje dat alle lof en aandacht verdient. (TV)

De Verhalenverteller
Tekst/tekeningen: Zidrou/Beuchot
Le Lombard, 104 blz., HC, 19,50 euro

Spannende en vrolijke politieroman

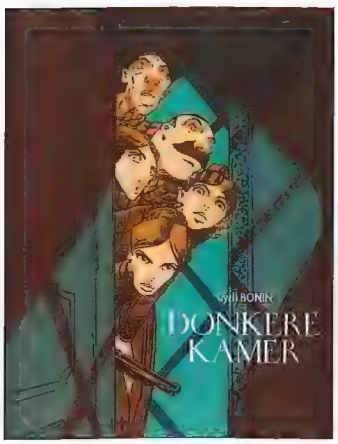

Deze integrale uitgave van een tweeluik brengt ons naar een voorstad van Parijs aan het begin van de twintigste eeuw. Er staat een feestje op het programma bij de familie Dambroise omdat Alma, de immer rondreizende dochter, eindelijk terug in Frankrijk is. Alma bezoekt haar familie maar een geheimzinnige diefstal van drie familieportretten gooit roet in het geplande feestgedruis. De doeken lijken geen marktwaarde te hebben, behalve de emotionele dan. Er wordt een ijverige maar bijgelovige inspecteur bijgehaald, Alcide Leblanc genaamd, om de zaak op te helderen. De rode draad is uiteraard het onderzoek naar het hoe-en-waarom van de diefstal maar de verschillende personages die in het imposante herenhuis samenleven zijn zo kleurrijk dat er ook gelachen mag worden. Vooral de tegenstelling tussen de twee zussen Alma (de sportieve reizigster) en zus Séraphine (de saaie boekenwurm) zorgen voor de nodige dosis humor. Voeg daarbij nog de dementerende grootvader Jules die bij het gezin inwoont en het komische plaatje is compleet. Tekenaar en scenarist van dienst Cyril Bonin levert een geslaagd album af. Hij zet de lezer constant op het verkeerde been. Er zit ook voldoende diepgang in de waaier aan personages. De inkleuring in gele en bruine tinten past prima bij de setting en sfeer van het verhaal. *De Donkere Kamer* is Bonins debuut als scenarist. Hij stond tot nu vooral bekend als tekenaar van de reeks *Fog*. Dat Bonin kon tekenen, wisten we dus al een tijdje. Nu weten we ook dat hij een goed verhalenverteller is. (TV)

De Donkere Kamer
Tekst/tekeningen: Cyril Bonin
Dargaud, 96 blz., HC, 24,95 euro

Geslaagd postuum eerbetoon

De Prinses van het Bloed was de laatste en onafgewerkte roman van Jean-Patrick Manchette. Hij overleed in 1995. Aan de hand van de notities van zijn vader werkte scenarist en cineast Doug Headline het verhaal van hoofdpersoon Ivory Pearl af. Deel 1 viel vorig jaar al in de prijzen. Het begin was dus al goed en het slot is zelfs nog beter. De complexe verhaallijnen werden in het eerste deel al uitgezet. In deel 2 is het tijd voor meer actie en start te midden van de tocht van Ivory en de kleine Alba door de Cubaanse Sierra Maestra, die op de hielen worden gezeten door een handvol huurmoordenaars. Beroepsfotografe Ivory wil maar één ding: Alba Negra terugbrengen bij haar oom Aaron Black in Havana. Wat ze echter niet weet is dat ze haar eigen leven in gevaar brengt door met Aaron Black contact te zoeken. Black is immers een rijke, machtige internationale wapenhandelaar die Algerijnse opstandelingen bevoorraadt en wordt ervan verdacht Alba zelf te hebben laten ontvoeren om een mogelijke erfgenaam uit te schakelen. Zo geraakt Ivory betrokken bij een geheime operatie van de Franse contraspionagedienst. Alles bij elkaar is *De prinses van het bloed* een geslaagd tweeluik. Jammer dat het slot wat te snel is afgehaspeld. Avontuur, actie onder een geopolitiek sausje en met stevig uitgewerkte personages. Tekenaar Max Cabanes ontplooit zijn grote talent vooral in de achtervolgingsscènes in de jungle. De donkergroene-blauwachtige inkleuring zorgen voor een dreigende en broeierige sfeer. Een mooi eerbetoon aan de overleden Manchette. (TV)

De Prinses van het Bloed 2
Tekst/tekeningen: Manchette/Cabanes
Dupuis, Collectie Vrije Vlucht, 72 blz., SC, 15,95 euro

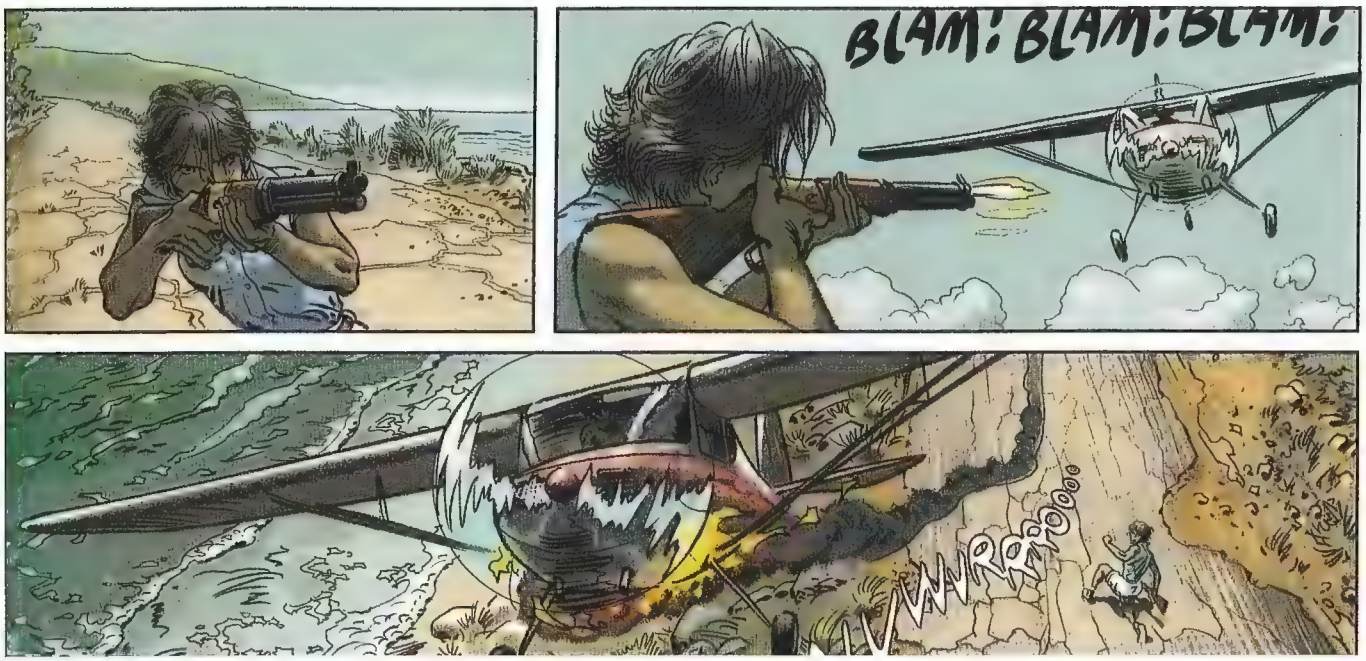

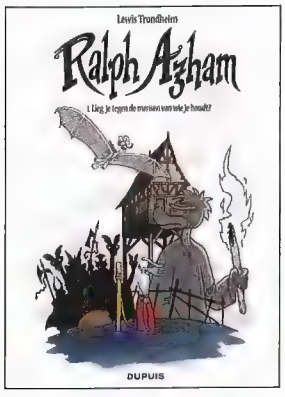

Typische Trondheim

Een fan van het werk van duizendpoot Trondheim ben ik nooit geweest. Zijn nieuwste spruit, het eerste deel van een drieluik, kan daar jammer genoeg geen verandering in brengen. Het verhaal? Ralph Zham is een soort eend met blauwe bek en lange blauwe haren. Hij lijkt sterk op Herbert, de eend uit Trondheims succesreeks *Donjon Zenit*. Ralph lijkt vanaf zijn geboorte de 'Uitverkorene' te zijn. Toch probeert zijn vader hem bij zich te houden. Zo beschouwt men Ralph in het dorp helemaal niet als een bijzonder iemand. Integendeel, hij wordt als een paria bekeken. De enige gave waarover hij lijkt te beschikken is het kunnen aanvoelen of iemand al dan niet zwanger is. De enige die het wel meer dan goed meent met (lees: verliefd is op) Ralph is Claire. Geen voor de hand liggende relatie want Claire is de zus van Piatsj, één van Ralphs tegenstanders. Het beperkte grafisch talent van Trondheim is gekoppeld aan een chaotisch verhaal vol rare wendingen. Mijn ding is het totaal niet. Maar de *die hard*-fans (en zo zijn er wel een groot aantal) zullen er wel van kunnen genieten. (TV)

Ralph Azham 1: Lieg je tegen de mensen van wie je houdt?
Tekst/tekeningen: Lewis Trondheim
Dupuis, 48 blz., SC, 6,50 euro

De verre werelden van Léo

"Mijn droom kwam

uit op mijn 47ste!”

Léo, startte zijn striptekencarrière in 1991 met *Trent*. Zijn grote doorbraak kende hij met *Aldebaran* en *Betelgeuze*, waarin hij zijn voorliefde voor sciencefiction kwijt kon. Een universum dat werd uitgebreid met *Antares* en *De Overlevenden*. Ook met *Kenya* wist hij te scoren. De Braziliaan ontpopt zich ook als scenarist voor reeksen als *Dexter London*, *Namibia* en *Verre Werelden*. Léo is nog lang niet uitverteld. Voor hem mag een dag gerust langer duren.

DOOR **TOM VERMEEREN** EN **GERT BUSSENS**

“Ideeën genoeg. Maar altijd weer tijd tekort, hé”, steekt Léo van wal. “Zo wou ik met Denis Bajram een verhaal schrijven en ook samen tekenen. We zagen het helemaal zitten en hadden zelfs al een werktitel: *L’Artefact*. Maar omdat we beiden zo druk bezig zijn met onze eigen projecten, hebben we besloten het in de diepvriezer te stoppen.

Op minder dan twintig jaar tijd heb je 35 strips gemaakt, waarvan 27 zelf getekend en zes waarvoor je enkel het scenario schreef. Slaap je eigenlijk nog?
(schatert het uit) Ik besef het soms niet maar heb inderdaad een hoog werktempo. Maar dit is wat ik het liefste doe. Verhalen vertellen. Of ik ze nu zelf teken of enkel maar bedenk, ik beleef er veel plezier aan. Ik hoop nog lang zo verder te mogen werken.

TURBULENTE BEGINJAREN

Zit passie voor tekenen in de familie?

Niet echt. Mijn vader was een tandarts. *(lacht)* Toch stimuleerde hij me toen ik al heel vroeg mijn eerste verhaaltjes begon te tekenen. Ik herinner me nog dat ik op mijn zevende mijn eerste verhaal heb getekend met Mickey Mouse in de hoofdrol. Toen al had ik dus de drang om verhalen te vertellen. Dat is nog steeds mijn grootste drijfveer om elke dag aan het werk te gaan. Veel strips waren er niet in Brazilië. Het beperkt zich tot kinderstrips, gebaseerd op Amerikaanse comics en Disneystrips. Strips voor volwassenen vind je er bijna niet. Europese strips maken in Brazilië was onbegonnen werk, want er is eenvoudigweg geen publiek voor. En net dat wilde ik heel graag doen. Het was dus snel duidelijk voor mij dat ik ofwel naar Amerika ofwel naar Frankrijk zou moeten verhuizen om mijn droom waar te maken.

Heb je ooit een of andere tekenopleiding gevolgd?

Nee, ik ben in 1968 afgestudeerd als werktuigbouwkundig ingenieur in Porto Alegre. Uiteraard behoorde technisch tekenen tot een van mijn verplichte vakken. Al het overige heb ik mezelf geleerd.

Toen volgden enkele turbulente jaren van omzwervingen...

Dat klopt. Ik heb nooit echt kunnen aarden in mijn geboorteland. Tijdens mijn studies was de rechtse generaal Castelo Branco door een staatsgreep aan de macht gekomen. Ik was toen heel geëngageerd op politiek vlak en nam vaak deel aan betogingen tegen het harde regime van Branco en schreef zelfs even illegaal voor communistische bladen. Ik was een idealist. Een dromer ook. Mijn vrienden en ik geloofden dat we net als in Cuba een regelrechte revolutie konden doen ontstaan.

Heb je je job als ingenieur ooit uitgeoefend?

Tussen 1968 en 1971 werkte ik als ingenieur bij een overheidsorganisatie. Maar ik bleef me uitleven in mijn verzet tegen de dictatuur. Ik wilde de lokale boeren aanzetten tot een guerrillastrijd. Toch zag ik na een tijd in dat mijn dromen nooit realiteit zouden worden. Ontgoocheld vluchtte ik toen naar Chili.

Waarom Chili?

Het werd me te heet onder mijn voeten in Brazilië. Mijn aankomst in Chili was een openbaring. Een zucht van opluchting ging door mij heen toen ik er aankwam. In 1971 heerste de linkse democratische regering van Salvador Allende er nog. Toch voelde ik er tijdens mijn laatste maanden de toenemende militaire dreiging. Je zag steeds meer soldaten in de straten. Een maand voor de militaire staatsgreep van Pinochet had ik Chili verlaten en was ik naar Argentinië gevlucht. Daar kwam ik opnieuw in een politieke omwenteling terecht. De populist Perón was net met ruime meerderheid verkozen tot president. De man is vooral bekend geworden door zijn tweede huwelijk met Eva, Evita, Perón. Vrij snel keerde ik naar Sao Paulo terug.

Vanwaar die terugkeer naar je geboorteland Brazilië?

Het was een clandestiene terugkeer. Ik leefde er ondergedoken bij mijn broer. Mijn job als ingenieur uitoefenen kon ik niet en dus ging ik als anoniem reclametekenaar aan de slag. Toen kwam ik voor het eerst in contact met stripbladen als *Métal Hurlant* en *Pilote*. Ik kon mijn ogen niet geloven. Een volslagen nieuwe wereld ging voor mij open. Het werk van Moebius, Druillet en Mézières deden me meer dan ooit beseffen dat dit ook mijn ding was. Dit soort sciencefictionverhalen in beeld brengen, dat wilde ik ook doen. Jean Giraud, alias Moebius, is altijd mijn leermeester en grote voorbeeld gebleven. Vooral zijn album *Arzach* heeft me de ogen geopend. De efficiëntie in zijn lijnvoering, de soepelheid waarmee hij tekent... voor mij is hij gewoon de allergrootste. Ik heb

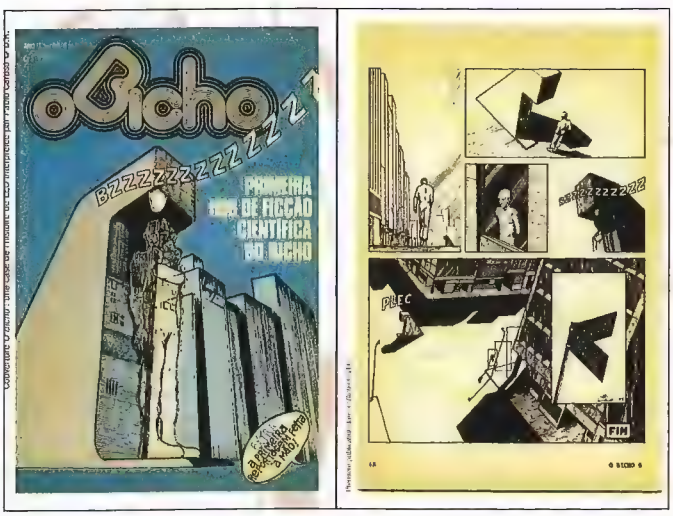

Links: Cover van het Braziliaanse magazine O Bicho uit 1974 van Léo
Rechts: Eerste publicatie van Léo in O Bicho
Onder: Cd-hoes ontworpen door Léo in 1985

met stapels *Blueberry*'s naast me urenlang paarden geschetst. Veel paarden die ik in *Trent* heb getekend, zijn gebaseerd op Girauds tekeningen. Toen ik hem voor het eerst ontmoette op een stripfestival stond ik aan de grond genageld. Ik geraakte niet meer uit mijn woorden. Tot Giraud me zei dat hij gek was op *Aldebaran*, toen was het ijs gebroken. Enkele jaren later belde hij me op met de vraag of ik het zag zitten om zijn reeks *De Werelden van Edena* verder te zetten. Ik kon mijn oren niet geloven en was enorm vereerd maar zat op dat moment tot over mijn oren in het werk en heb dus geweigerd. Ik dacht dat hij me dat kwalijk zou nemen maar dat bleek niet zo te zijn. Hij schreef zelfs een lovend voorwoord voor de integrale van *Aldebaran*.

Om in de voetsporen van je voorbeeden te treden trok je in 1981 naar Frankrijk.

Inderdaad. Ik twijfelde eerst nog tussen Amerika en

Frankrijk. Omdat mijn visum voor de States niet in orde raakte, besloot ik naar Frankrijk te trekken. Ik begon aan een avontuur dat mijn verdere leven zou bepalen.

Kon je meteen wennen aan je nieuwe leven in Frankrijk?

Dat was niet makkelijk. Ik kende het land, de cultuur en de taal niet. En geloof me, Frans leren vond ik niet simpel. Al besef ik dat Nederlands nog veel moeilijker is om aan te leren. *(lacht)* Daarenboven maakte ik de fout om in volle zomer naar Frankrijk te vertrekken. Ik klopte er aan bij verschillende uitgeverijen maar kreeg nergens gehoor want zo goed als iedereen was op vakantie. *(lacht)*

Heb je lang moeten wachten op je eerste 'Franse' publicatie?

Best wel. Ik bleef strips maken maar was verplicht om dat te combineren met reclame- en illustratiewerk. Een van mijn eerste verhalen waarmee ik naar uitgeverijen stapte, was een sciencefictionverhaal. *Mission de Contact* was de titel. Het bevatte al vrij veel elementen van het latere *Aldebaran*. Ik kreeg te horen dat sciencefiction niet meer in de mode was en met dit genre nooit zou doorbreken. Dus besloot ik andere genres uit te proberen al betrapte ik er mezelf op dat ik altijd terugkeerde naar sciencefiction. Dankzij Jacques Lob is mijn carrière als stripmaker in Frankrijk begonnen. Ik kreeg van hem de kans om voor een themanummer van *L'Echo des Savanes* een realistisch kortverhaal te tekenen. Daarna kreeg ik van Jean-Claude Forest de kans om in het magazine *World Press* vier verhalen met hem te maken. Een van die verhalen speelde zich af binnen de muren van een gevangenis. Op dat moment liep ook scenarist Rodolphe rond met een idee over een gevangenisreeks. Door het kortverhaal kwam ik met hem in contact. Van die gevangenisreeks is niets gekomen maar het was wel de start van een langdurende samenwerking. Tussendoor werkte ik ook nog voor *Okapi* en *Astrapi*, twee kindertijdschriften die bij Bayard Presse worden uitgegeven. Ik tekende voor die bladen religieus geïnspireerde verhalen in een kinderlijke tekenstijl. Daar heb ik mijn eerste volwaardige stripalbum aan overgehouden. Het verscheen in 1989 onder de titel *Le pèlerin de la paix* en beschrijft het leven van Gandhi.

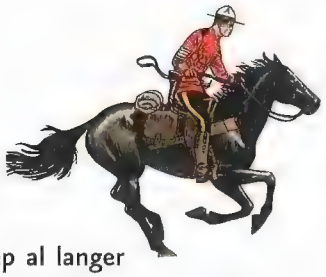

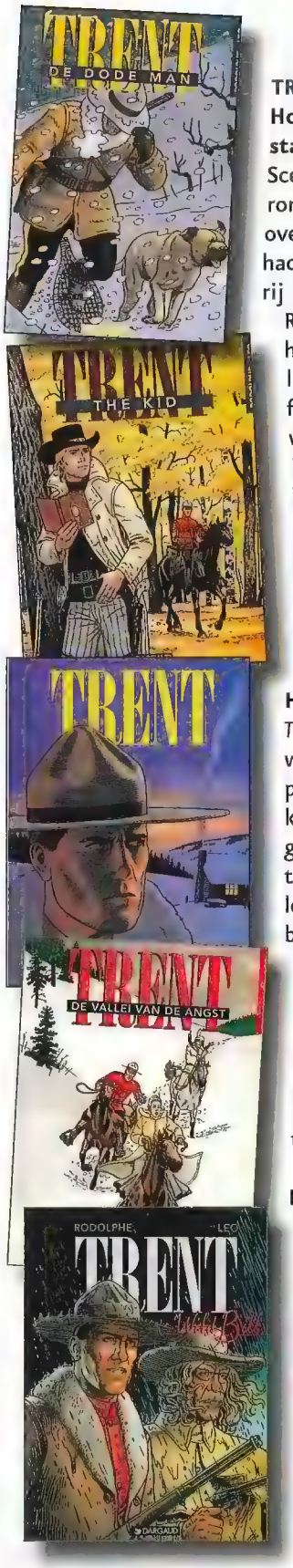

TRENT (1991)

Hoe kwam *Trent* tot stand?

Scenarist Rodolphe liep al langer rond met het idee om een strip te maken over een Canadese Mountie, Philip Trent. Hij had dit verhaal al aangeboden aan uitgeverij Dargaud, die het project aanvaardde. Toen Rodolphe in 1988 vroeg of ik het zag zitten om het verhaal te tekenen, twijfelde ik aanvankelijk. Mijn passie gaat immers uit naar sciencefiction en minder naar westernverhalen. Toch werd ik beetje bij beetje enthousiast toen ik de verhalen van *Trent* begon te lezen. Het is dan ook geen klassieke westernstrip. De verhalen spelen zich af in Canada aan het begin van de 20ste eeuw. De ongebruikelijke omgeving en het feit dat hoofdfiguur Philip Trent geen klassieke held is, overtuigden me om er toch voor te gaan.

Hoe zou je Philip Trent beschrijven?

Trent is veel meer een politieverhaal dan een western. Philip Trent trekt heel weinig zijn pistool en is zelden bij een vechtpartij betrokken. Een bewuste keuze van Rodolphe. Ik had geen zin om revolverhelden uit spaghettiwesterns te tekenen. Ik houd meer van psychologische verhalen over mensen van vlees en bloed met hun tekorten en gebreken. Karakters uitdiepen, in interactie met elkaar laten gaan en van daaruit spannende verhalen bedenken, daar draait het voor mij om. Philip Trent heeft iets mysterieus over zich. Hij draagt een triest verleden met zich mee. Genoeg stof dus om zijn gevoelige en romantische kant aan bod te laten komen.

En soms zitten er zelfs literaire verwijzingen in. In het tweede album, *The Kid*, komen veel verwijzingen voor naar de poëzie van Athur Rimbaud.

Klopt. Ik vind *The Kid* nog altijd het beste album. Het was Rodolphe's idee om in 1991 een scenario te schrijven waarbij het werk van Rimbaud een belangrijke rol speelde. Dat jaar was het immers honderd jaar geleden dat Rimbaud overleden was. In heel Frankrijk werd toen veel over Rimbaud gesproken. Vreemd genoeg verkocht dit album het minst goed. Wellicht zat er te weinig actie

IK DROOMDE DE NACHT, GROEN VAN SCHRILLE
SNEEUWLANDSCHAPPEN,
ZOEN DIE STEEG NAAR HET OOG DER ZEE:
MET STAGE DRANG,
DE OMLOOP VAN DE ONGEHOORDE PLANTESAPPEN
EN HET BLAUWGEEL ONTWAKEN VAN DE
FOSFORZANG!

in voor de lezers. Misschien sloegen we hier een weg in die de lezers na deel 1 niet echt van ons hadden verwacht.

Hoe verloopt jullie samenwerking?

Het scenario voor het eerste album was heel gedetailleerd uitgeschreven door Rodolphe. Voor *Trent* schreef hij gemiddeld een maand aan een scenario. Hij bezorgde me elke keer het volledige scenario. Ik bestudeerde het aandachtig, maakte af en toe een bemerking en bracht hier en daar kleine veranderingen aan. Voor mij is het belangrijk om het scenario in een keer te krijgen. Daarna begon ik te tekenen in potlood. Kopies van mijn potloodtekeningen werden dan weer naar Rodolphe gestuurd waarna we die tekeningen weer samen bespraken. We zien elkaar niet zo vaak maar bellen wel veel. Dat werkt prima zo. Toen we merkten dat onze lezers geraakt werden door de romance tussen Trent en de blonde Agnes Saint-Yves hebben we wel samen besproken hoe we deze relatie konden laten evolueren.

Hoe lang duurde het voor jou om een album van *Trent* uit te tekenen?

Ik besteedde een zestal maanden aan het schetsen, tekenen en inkten en een tweetal maanden voor het inkleuren.

Dat lijkt ons een hoog tempo.

Inderdaad. Maar ik werk dan ook als een gek.*(lacht)* Zes dagen op zeven, acht uur per dag.

Het laatste album eindigt met een superromantische scène waarbij Agnes aan Philip vraagt of hij geen zin heeft om aan kinderen te beginnen. Een tweede cyclus zou dus perfect kunnen.

Ik vrees van niet. De verkoopcijfers van *Aldebaran* lagen vanaf het eerste album stukken hoger dan de verkoopcijfers van *Trent*. Mijn dagen zijn nu al te kort om al mijn lopende reeksen op tijd rond te krijgen. Toch vond ik het heel leuk om voor de drie integrales (enkel in het Frans verschenen in 2009, nvdr.) een nieuwe cover te ontwerpen. Ik kijk nog altijd met veel plezier terug op *Trent*.

STEL DAT JOUW DENKBEELDIGE KIND OVER EEN TIJDJE WÉL BESTAAT?
MEEN JE DAT? JE BEDOELT DAT...?
JA, IK WIL OOK EEN KIND... EEN ÉCHTE KLEINE TRENT.
RODOLPHE ET LEO 99/00

ALDEBARAN (1993 - 1998)

Je grote doorbraak kwam er met de sciencefictionreeks *Aldebaran*. Hoe is het idee voor deze reeks precies ontstaan?

Sciencefictionverhalen vertellen en in beeld brengen was en is mijn grootste passie. Ik droomde er al jaren van en had lang genoeg moeten wachten op die kans. Ik was al 49 toen het eerste album van *Aldebaran* in de winkelrekken lag. Ik vind dat ik heel geduldig ben geweest, of niet soms? Doorbreken op je vijftigste. Beter laat dan nooit, zullen we maar zeggen.

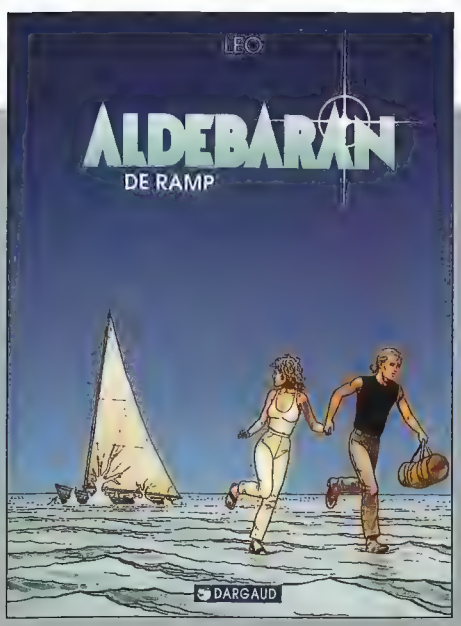

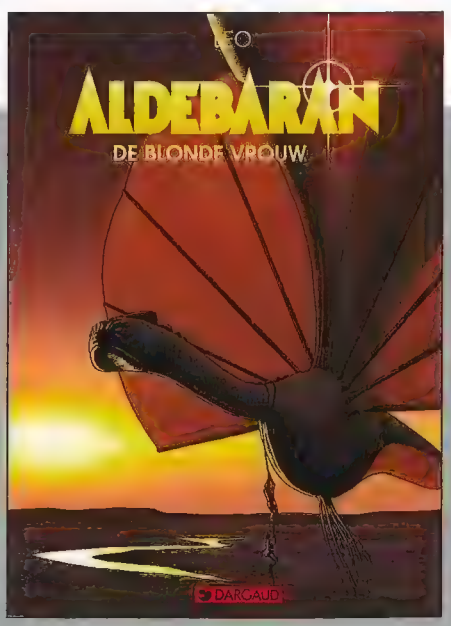

(bulderlacht) Ik wilde een sciencefictionverhaal maken dat toch vrij dicht staat bij het heden. Om de geloofwaardigheid van het verhaal te verhogen, wilde ik het niet zoeken in een al te futuristische wereld. Dus absoluut geen verhaal waar raketten elkaar pagina's lang achterna zitten of een of andere buitenaardse prinses in gevaar gered moet worden. Ik was aan dit project begonnen toen ik ook nog met *Trent* bezig was. Ik liep al een tijdje met het verhaal rond, paste het nu en dan wat aan, herschreef bepaalde gedeelten maar het basisidee bleef wel onaangeroerd. Ergens in een niet zo verre toekomst leven sinds honderd jaar de nakomelingen van een groep kolonisten. Zij wachten op het herstel van het contact met de aarde. Het leven op die planeet is niet al te vijandig, het klimaat is mild, de plantengroei moest exotisch ogen en er moesten mysterieuze diersoorten leven. Voor de exotische planten heb ik me gebaseerd op de flora van Braziliaanse wouden. Ik heb me proberen voor te stellen hoe uniek het moet zijn om als eerste in een totaal nieuwe wereld aan te komen. Een beetje het gevoel dat Columbus moet hebben gehad toen hij in Amerika aankwam. Wat een waaier aan indrukken moet die man niet hebben verwerkt die eerste uren, dagen nadat hij voet aan wal had gezet. Nieuwe dieren, nieuwe planten, het vreemde uiterlijk en onbekende gebruiken van de lokale indianenbevolking. Alles was gewoon nieuw. Er viel toen nog zoveel te ontdekken. Vandaag kennen we de aarde zo goed dat ik mijn verhaal wel op een andere planeet moest laten plaatsvinden. Een belangrijk ander element in mijn beginscenario was het regime op *Aldebaran*. De regering moest voor de meeste dreiging zorgen. Het tirannieke bewind zou het dagelijks leven op de planeet beheersen.

WE BEREIDEN EEN DEMONSTRATIE VOOR TEGEN DE WET OP DE VERPLICHTE VOORTPLANTING. EEN WET DIE ALLE MEISJES VERPLICHT HUN EERSTE KIND OP HUN 17E TE KRIJGEN! KAN JE NAGAAN!

Hier komt dan jouw persoonlijke ervaring met totalitaire regimes naar boven.
Dat klopt voor een deel. Ik geef toe dat mijn verhalen onbewust beïnvloed worden door wat ik in Argentinië heb meegemaakt maar ik liet me vooral inspireren door wat zich in de meeste postkoloniale Afrikaanse landen voordoet. Al die 'jonge' landen maken vaak jarenlang een crisis door om zich te ontwikkelen en vrijwel altijd vervallen ze in een dictatuur.

Je hebt ook een heel aantal angstaanjagende wetten bedacht. Hoe kom je in godsnaam bij een wet waarbij de regering verbiedt om muziek te maken of om jonge vrouwen te verplichten op hun zeventiende hun eerste kind op de wereld te zetten?
(lacht hartelijk) Inderdaad, best angstaanjagend als je het zo op een rijtje zet. Muziek maken wordt op Aldebaran als puur tijdverlies afgeschilderd. Er moet gewerkt worden. Dat is het enige wat telt. Vandaar dat het personage van José Cabral zijn favoriete jazzmuziek in het geheim moet spelen. Ook het idee dat er zo snel mogelijk aan het nageslacht moet worden gewerkt is niet zo denkbeeldig. Bij het koloniseren van een nieuwe planeet is het van primordiaal belang dat de komende generatie gegarandeerd wordt.

Hoe ben je bij de naam *Aldebaran* terecht gekomen?
Het is de naam van een ster, net zoals de andere reeksen *Betelgeuze* en *Antares*. Die namen hebben ook iets magisch. Als je ze uitspreekt gaat er iets geheimzinnigs van uit. Mensen fronsen hun wenkbrauwen wanneer iemand die woorden uitspreekt. Je bent op slag bij de les en het wekt nieuwsgierigheid op. Dat is toch al een goede start: de naam van de reeks doet je al naar meer uitkijken. Qua commerciële zet kan dat toch al tellen, hé? *(lacht)*

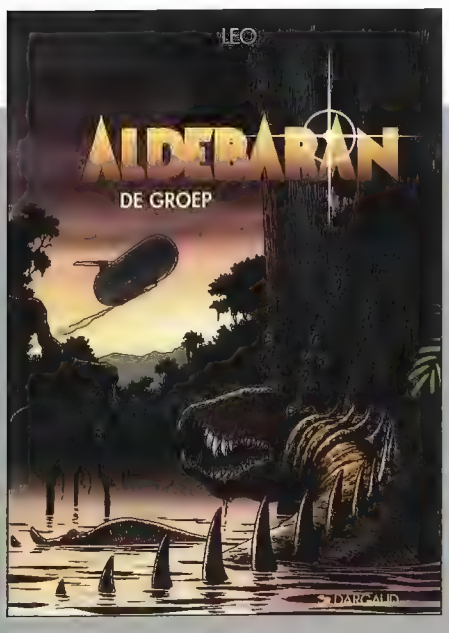

Waarom heb je de cover van deel 5, *Het Wezen*, volledig hertekend bij de heruitgave?

Op nadrukkelijke vraag van uitgever Dargaud. De oorspronkelijke cover vonden ze in 1998 al niet ideaal. Maar ik heb mijn wil toen doorgedreven. En ik ben blij dat ik het gedaan heb want ik vind die eerste cover veel geslaagder dan de nieuwe. Er gaat veel meer dreiging en mysterie van uit. Ook de donkere kleuren zorgen voor een luguber sfeertje. De nieuwe cover verraadt te veel, vind ik. Een goeie cover moet de lezers of potentiële kopers nieuwsgierig maken. Ze moeten zin krijgen om het boek te kopen of minstens te doorbladeren. Op een cover mag je niet te veel over de inhoud prijsgeven. Maar goed. Ik kreeg mijn zin bij de eerste uitgave. Mijn uitgever bij de herdruk. Iedereen tevreden dus. *(lacht breed)*

Voor de cycli van *Aldebaran*, *Betelgeuze* en *Antares* ben je tegelijk scenarist, tekenaar en inkleurder. Een completer stripmaker kan je niet zijn.

Bedankt voor het compliment! Het kost veel tijd maar dit is toch wat ik altijd wilde doen. Strips maken waarbij ik alles zelf doe. Het hele proces in eigen handen hebben.

Heb je een vast werktempo?

Ik probeer acht pagina's in zwart-wit per maand af te werken. Dus heb ik in totaal zes maanden nodig om een volledig album af te werken in zwart-wit. Dan volgen nog twee maanden om alles handmatig in te kleuren. Dus laten we zeggen dat ik in acht maanden een volledig album afwerk, cover inbegrepen.

Op welk formaat teken je?

Ik teken vrij groot. Mijn tekenbladen zijn 40 cm op 55 cm. Ik houd ervan om op dit grote formaat te tekenen. Ik verknip het blad dan in drie stukken. Zo kan ik makkelijker tekenen en inkten en hoef ik niet over mijn originele plaat heen te hangen. Vervolgens wordt de pagina ingescand en verkleind tot het originele formaat van het latere album. En op dat kleine formaat kleur ik de pagina's in.

BETELGEUZE (2000 - 2005)

Waarin zit voor jou het grootste verschil tussen de albums van *Aldebaran* en die van *Betelgeuze*?

Ik vond het gewoon een logische stap om Kim Keller en een aantal andere personages verder te laten evolueren. Daarvoor had ik wel een nieuw universum nodig. Ik wilde Kims overgang tonen als jong en onervaren meisje naar een sterker, rijper en vrouwelijker personage. Het verhaal draait wel opnieuw rond een groep die geïsoleerd raakt in een vreemde omgeving en op elkaar aangewezen is om te overleven. Deze keer valt de groep zelfs onderling uit elkaar met de nodige discussies en problemen tot gevolg. Kim moet op Betelgeuze veel meer knopen doorhakken waardoor bepaalde mensen zich tegen haar kunnen keren. Een ander groot verschilpunt is dat Betelgeuze een veel gevaarlijkere planeet is dan Aldebaran. Het is een planeet met weinig water, kleine oceanen en veel dor land. Er zijn wel rivieren, maar die bevinden zich ondergronds. Daarenboven zijn de fauna en flora op Betelgeuze vijandiger. Achter elke boom kan gevaar schuilen.

Je gebruikt de meest uiteenlopende machines in je verhalen. Zitten je ingenieursstudies hier voor iets tussen?

Absoluut. Ik heb me altijd voor technologie geïnteresseerd. Als ik een nieuw toestel ontwerp, probeer ik toch zo geloofwaardig mogelijk over te komen. Dat is ook de reden

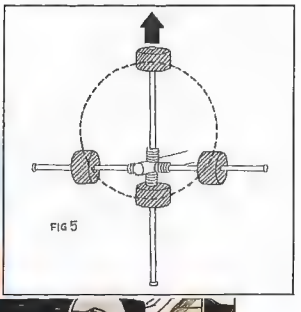

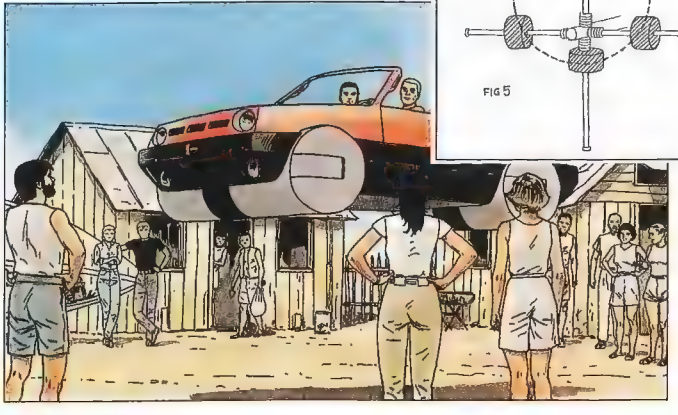

waarom ik bij deel 2 van *Betelgeuze* een bijlage heb toegevoegd om uit te leggen hoe de Aerojeep erin slaagt te vliegen. Al staat de realiteit nog ver van dergelijke vliegende auto's, door dat extra woordje uitleg komt het geloofwaardiger over. Allez, dat hoop ik dan toch. Toch teken ik veel liever mensen en dieren dan machines. Misschien heb ik te veel technische tekeningen gemaakt tijdens mijn studies en is zo een soort afkeer ontstaan. *(lacht)*

Lag ook nu het hele scenario al vast voor je begon met het uitwerken van het eerste album?

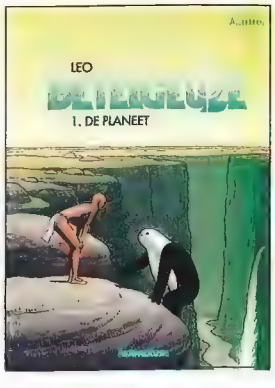

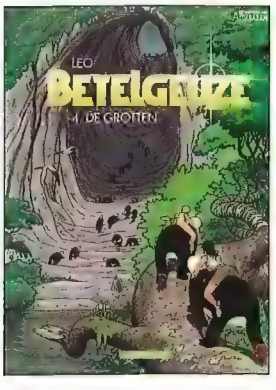

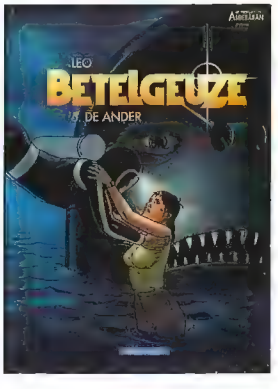

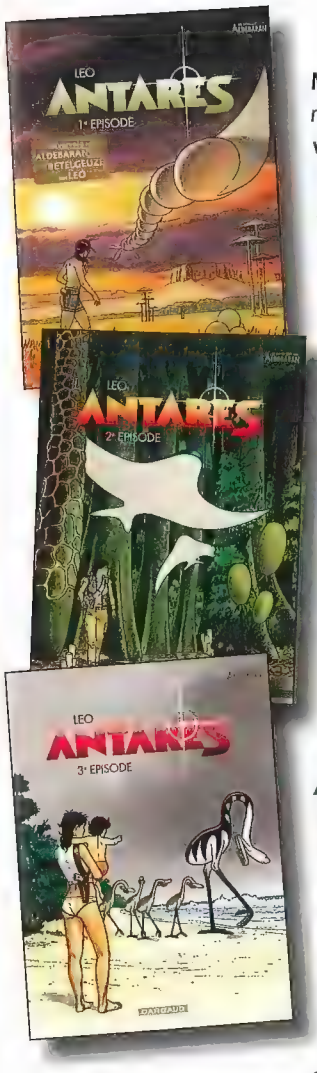

Minder dan bij de cyclus van *Aldebaran*. Uiteraard wist ik waar ik naartoe wilde. Alle grote lijnen lagen vast. Maar ik heb voor *Betelgeuze* toch gaandeweg meer bijgestuurd en veranderd en heb getracht om het militaire regime niet alleen als slecht weer te geven. In *Aldebaran* heb ik alles nogal zwart-wit weergegeven. De goeden in het verhaal waren écht door en door goede mensen en de slechteriken waren dan ook slecht tot op het bot. Voor *Betelgeuze* hebben de goeden ook hun minder mooie kantjes en schuilt er ook in de slechten vaak iets positiefs. Kim Keller maakt nu ook fouten en toont haar zwakheden. Onze wereld zit nu eenmaal zo in elkaar. Het is net die complexiteit van onze leefomgeving die ik wilde weergeven. In de derde cyclus *Antares* heb ik verder geborduurd op dit thema.

ANTARES (2007 - ...)

Waar situeer je de deze cyclus in het universum van de werelden van Aldebaran?

We ontmoeten Kim Keller in Parijs in 2196 na de mislukking van het Betelgeuze-project bij een studiegenote, June Oliseh. Kim is ondertussen 26 jaar, zwanger na haar avontuurtje met de buitenaardse Sven in de cyclus van *Betelgeuze* en worstelt bovendien met haar beroemdheid. Ze moet interviews afleggen, optreden in televisieshows. Ze verlangt vaak terug naar haar anonieme leventje op Aldebaran. Als haar dochtertje Lynn geboren wordt met een rugvin, kieuwen en vreemde ogen, vreest ze dat iedereen haar kind als een proefkonijn zal willen gebruiken.

Je legt wel heel sterk de nadruk op het religieuze aspect in deze cyclus.

Ik interesseer me enorm in de evolutie van godsdiensten en sekten. Alhoewel ik zelf atheïst ben, vind ik het boeiend om te zien hoe mensen vaak terugvallen op een opperwezen als ze in de miserie zitten. Ook religieuze leiders die zichzelf verheven voelen boven de gewone mensen hebben me altijd al gefascineerd. Daarom koos ik ervoor om het Antares-project te laten leiden door een religieuze sekte. Een groep van mensen die met oogkleppen blindelings en slaafs leeft volgens de basispreken van Joseph Collins. Ik voel mezelf een geboren optimist en zal altijd in de mens blijven geloven. Ik geloof dat er altijd creatieve mensen zullen zijn die zullen proberen om onze levenskwaliteit te verbeteren zonder hulp van een

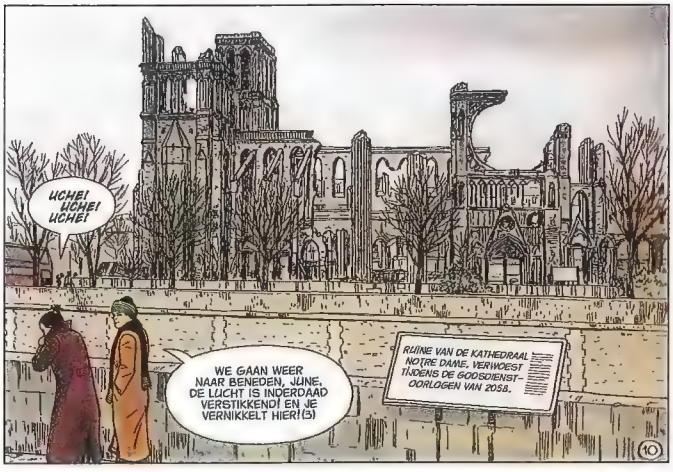
UCHE! UCHE! UCHE!
WE GAAN WEER NAAR BENEDEN, JUNE. DE LUCHT IS INDERDAAD VERSTIKKEND! EN JE VERNIKKELT HIER! (S)
RUÏNE VAN DE KATHEDRAAL NOTRE DAME, VERWOEST TIJDENS DE GODSDIENST-OORLOGEN VAN 2058.
10

of ander god. Ik gruwel van mensen die uit geloofsovertuiging gekke dingen doen als zelfmoord plegen, waardevolle kunstvoorwerpen vernielen, enzoverder. Toch ben ik niet naïef en besef ik dat godsdienst al de hele geschiedenis van de mens door voor conflicten en oorlogen heeft gezorgd. Ik heb dan ook niet zomaar een door godsdienstoorlogen vernietigde Notre-Dame getekend in deel één.

Een ander opvallend thema in *Antares* is de zorg voor onze natuurlijke omgeving. Je hebt het over het uitsterven van grote mensapen als de gorilla en over luchtvervuiling. Hoe fanatiek ben je zelf met ecologie bezig?

Ik denk niet meer dan andere mensen. Ik vind het onze plicht om vandaag bekommerd te zijn om ons milieu. We mogen niet blind zijn voor de milieuproblemen. En inderdaad, ik gebruik mijn verhalen om een vinger te leggen op actuele wereldproblemen zonder echter betweterig te willen overkomen. Het houdt me bezig dat diersoorten door menselijke fouten met uitsterven bedreigd zijn. Ik mag er niet aan denken dat gorilla's, chimpansees of orang-oetans volledig zouden verdwijnen, alleen maar omdat wij steeds meer leefruimte nodig hebben. Ook de hele heisa rond het fijne stof heb ik bewust in mijn verhaal verwerkt. Zo moeten de Parijzenaars in 2196 met maskers over straat lopen. Niet zo denkbeeldig, vrees ik.

Waarom gebruik je geen titels meer voor de albums?

Ik vond het voor de albums van *Aldebaran* en *Betelgeuze* vaak moeilijk om een goeie korte titel te bedenken. Een titel geeft ook meestal geen meerwaarde aan het verhaal. Daarom besloot ik voor *Antares* gewoon episodes te gebruiken, niets meer en niets minder.

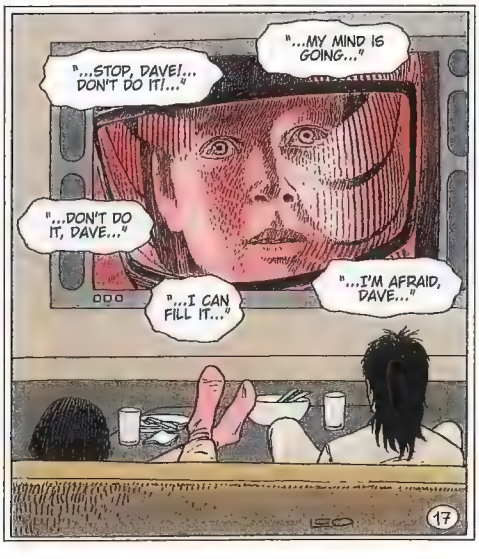

In het eerste album kijken Kim en June naar een film uit de oude doos. Je vermeldt zelfs letterlijk de Engelse tekst. Over welke film gaat het hier?

Kim en June bekijken een van mijn lievelingsfilms aller tijden, *2001: A Space Odyssey*. *(lacht geamuseerd)* Toch houd ik nog iets meer van *Alien* van regisseur Ridley Scott. *(ogen twinkelen van plezier)*

Wat trekt je zo bijzonder aan in *Alien*?
Het hoofdpersonage in *Alien* is toch fantastisch! Geen spierbundel maar een vrouw die erin slaagt het vreselijke monster te verslaan. Wat een vertolking van Sigourney Weaver! Daarenboven zijn de decors fantastisch. En het beest is een waar meesterwerkje. Wat ik vooral sterk vind is dat de griezelige sfeer gecreëerd wordt zonder dat het monster volledig in beeld komt. De kijker ziet het gedrocht nooit gedetailleerd, soms zelfs maar voor een heel klein stukje. Die suggestie van dreiging maakt de impact veel groter dan alles zomaar te tonen. Die film heeft me enorm geïnspireerd. Voor mij moet een goeie sciencefictionfilm vooral een sterk scenario hebben. Geen *Star Wars*- of *Jurassic Park*-toestanden. Ik vond de special effects van deze films wel geslaagd maar de verhaallijn vond ik zo magertjes. En een sterk verhaal met een boeiende intrige zijn voor mij het allerbelangrijkste. Het kader en de franjes errond zijn mooi meegenomen maar als ze er alleen maar zijn om een zwak scenario te verdoezelen, dan haak ik af. Om die reden heb ik nog altijd niet naar *Avatar* willen kijken. Ik vrees dat ik te ontgoocheld zal zijn. *(lacht)*

***KENYA* (2001 - 2008)**
Voor deze reeks ging je opnieuw in zee met scenarist Rodolphe. Hoe kwamen jullie erbij om een verhaal te verzinnen in het Afrika van de jaren veertig?
Nadat we het achtste album van *Trent* hadden afgerond, zaten we op een dood spoor. Trent was getrouwd met Agnes, ze begonnen zelfs aan kinderen te denken... Kortom, het avontuurlijke was er af. We waren dus klaar voor een nieuwe uitdaging. Tijdens een van onze brainstormings liet ik vallen dat ik wel eens een verhaal in beeld wilde brengen dat zich in de weidse Afrikaanse savannes afspeelt. Ik wilde een verhaal in de sfeer van de film *Mogambo* uit 1953. Op een bepaald moment vroeg ik me af wat er zou gebeuren als een of ander Clark Gable-achtig personage tijdens een safari plots een dodo ziet passeren? Rodolphe schoot in een lach en vond dat wel iets hebben. Toen ik thuis opzocht hoe een dodo eruit zag, bleek dat nogal tegen te vallen. Veel te klein, niet indrukwekkend genoeg. Dus maakten we er een dinosaurus van. *(lacht)* En zo waren we weer vertrokken. Hoe we dit allemaal gingen uitleggen, zouden we nadien bespreken! *(bulderlach)*

Voor het eerst was je nauw betrokken bij het scenario.
Die nieuwe ervaring beviel me enorm. Ik houd heel veel van de wisselwerking tussen ons. Je kan het vergelijken met een pingpongspel. De ene brengt een idee aan, waarop de andere corrigeert of aanvult. Als alles besproken is, schrijft Rodolphe het scenario heel gedetailleerd uit en kan ik beginnen tekenen.

Ben je zelf naar Kenya geweest om documentatie te verzamelen?
Oh, nee hoor! Dat is ook niet nodig. Foto's van het Victoriameer of de Kilimanjaro vind je makkelijk op internet.

Hoofdpersonage Katherine Austin in nauwe schoentjes

Toch is het verhaal opnieuw een mix van realisme met sciencefiction.
Dat is nu eenmaal het soort verhalen waarin ik me het best voel. Ik wilde de dieren vrij realistische trekjes geven maar Rodolphe overtuigde me om weer alle registers open te trekken en de meest bizarre wezens te bedenken.

Scarlett Smulkowsky kleurde *Kenya* in. Tevreden over haar werk?
Absoluut. Al was zij niet de eerste keuze. We hadden graag dat Marie-Paule Alluard, net als voor de vier laatste albums van *Trent*, de inkleuring van *Kenya* zou doen. Maar zij had al toegezegd voor een ander project. Marie-Paule is heel sterk en creatief, heeft geen schrik voor felle en sterke kleuren en kan spelen met schaduw en licht. Bij Scarlett had ik twijfels omdat ze alle inkleuring met de computer doet. Ik vreesde dat die moderne inkleuring haaks zou staan op het verhaal. Mijn twijfels waren ongegrond. Ik ben heel tevreden over de inkleuring. Ze heeft een heel persoonlijke manier om met digitale inkleuring om te gaan.

DEXTER LONDON (2002-2005)

In 2002 startte je als scenarist met de trilogie *Dexter London*. Kan je de reeks kort schetsen?

Het verhaal speelt zich af in Barken-Mesir, een volledig imaginaire wereld, aan de voet van de Serengorovulkaan. Hoofdpersoon is avonturier Dexter London, die wordt ingehuurd om een rijkeluiszoon tijdens een verre reis te begeleiden. Met een hoogleraar biologie en een knappe secretaresse gaat het tweetal op zoek naar de legendarische Astrosaurus Splendidus. Ze krijgen hierbij de hulp van een stam blauwe krijgers

Hoe ben je in contact gekomen met tekenaar Sergio Garcia?

Ik had nooit de bedoeling om scenario's te schrijven voor anderen. Het was toeval dat ons samenbracht. Ik was fan van Garcia's tekeningen van de reeks *Bericht van Mars* (één album werd door Dargaud vertaald in 1998, nvdr.), die werd stopgezet na drie delen wegens tegenvallende verkoopcijfers. Ik was ervan overtuigd dat het kwam door het zwakke scenario van Garcia en niet door zijn tekeningen. Daarom vroeg ik aan Dargaud om Garcia een tweede kans te geven door hem in contact te brengen met een andere scenarist. De directeur van Dargaud Benelux zelf vroeg me in Angoulême om voor Sergio Garcia een verhaal te schrijven. Hij overtuigde me dat ik wel eens de ideale scenarist zou kunnen zijn voor Garcia.

Ook nu vinden we de vertrouwde Leo-elementen terug: exotische setting met vreemde monsters en allerlei hypermoderne en bizarre voertuigen.

Dat klopt. Ik liet Garcia vrij om creaturen en machinerieën te bedenken. Zo heeft hij me erg verrast met zijn interpretatie van het enorme vliegtuig, de Aeroglaster Super 700. Ik zou er nooit aan gedacht hebben een zwembad aan boord te voorzien. *(lacht)*

Hoe kijk je terug op dit project?

Met gemengde gevoelens. Deze reeks heeft nooit het succes gehad die ze verdiende. Grootste reden voor het uitblijven van succes is volgens mij het werktempo van Sergio. Hij werkte heel traag. Dargaud werd bijna gek toen hij voor de zoveelste keer zijn deadline niet haalde. Om het laatste deel af te werken heeft hij meer dan twee jaar nodig gehad. Voor een uitgever een rampscenario. Om een reeks een kans op slagen te geven, is het verschijnen van een nieuw album met een vaste regelmaat het codewoord. Sergio was enthousiast aan mijn project begonnen. Ik was ook blij dat hij het project had aanvaard. Zijn tekenstijl is toch totaal anders dan de mijne. Ik keek er dan ook naar uit om mijn verbeeldingswereld met zijn interpretatie te laten interfereren. Maar hij leidt een razend druk leven. Hij is professor aan de universiteit van Granada, heeft jonge kinderen en dus kon hij enkel maar tekenen als hij 's avonds thuiskwam en zijn kinderen te slapen had gelegd. Hij komt ook uit een andere wereld, heeft veel voor animatiefilms gewerkt. Dat kan soms voor enkele verrassende vernieuwingen zorgen zoals een originele paginaopbouw die je bij de klassieke Europese beeldverhalen zelden ziet.

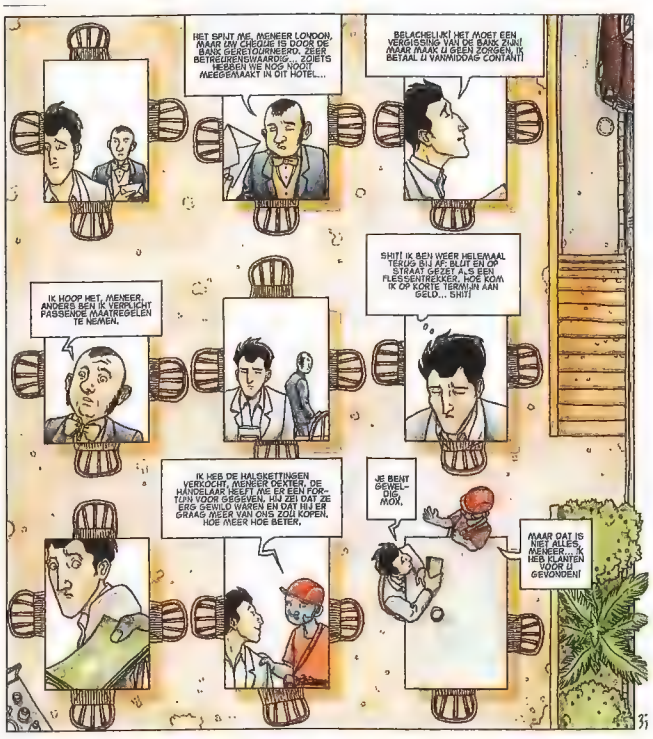
HET SPIJT ME, MENEER LONDON, MAAR UW CHEQUE IS DOOR DE BANK GEREFOURNEERD. ZEER BETREURENSWAARDIG... ZOIETS HEBBEN WE NOG NOOIT MEEGEMAAKT IN DIT HOTEL...
BELACHELIJK! HET MOET EEN VERGISSING VAN DE BANK ZIJN! MAAR MAAK U GEEN ZORGEN, IK BETAAL U VANMIDDAG CONTANT!
SHIT! IK BEN WEER HELEMAAL TERUG BIJ AF! BLUT EN OP STRAAT GEZET A.S.B.E.N. FLESSENTREKKER. HOE KOM IK OP KORTE TERMIJN AAN GELD... SHIT!
IK HOOP HET, MENEER. ANDERS BEN IK VERPLICHT PASSENDE MAATREGELEN TE NEMEN.
IK HEB DE HALSKETTINGEN VERKOCHT, MENEER DEXTER, DE HANDELAAR HEEFT ME ER EEN FORTUIN VOOR GEGEVEN. HIJ ZEI DAT ZE ERG GEWILD WAREN EN DAT HIJ ER GRAAG MEER VAN ONS ZOU KOPEN. HOE MEER HOE BETER.
JE BENT GEWEL- DIG, MOL.
MAAR DAT IS NIET ALLES, MENEER... IK HEB KLANTEN VOOR U GEVONDEN!

Heb je nog contact met Garcia?

Niet echt. Ik weet wel dat hij nog altijd tekent, maar geen reeksen meer. Hij houdt zich vooral bezig met experimentele kortverhalen. En ik denk dat dat een bijzonder verstandige keuze is voor hem.

VERRE WERELDEN (2009 - ...)

Ook voor deze reeks schreef jij enkel het scenario. Hoe heb je tekenaar Icar ontmoet?

Icar woont in Bordeaux en ik had hem al een paar keer ontmoet. Hij werkte immers ook al voor Dargaud. Begin van de jaren negentig maakte hij onder het pseudoniem Franck Picard twee albums van de reeks *Jeepster*. De reeks was niet echt een groot succes. Op een dag vroeg Icar me of ik voor hem een verhaal wou schrijven. Ik ging akkoord en zo was onze samenwerking geboren.

Icar is doof. Hoe verloopt de samenwerking?

Telefonisch lukt dat uiteraard niet. Maar Icar is een uitstekend liplezer en als we elkaar ontmoeten, verlopen onze gesprekken heel makkelijk. Via mail hebben we uiteraard heel vlot contact. Hij schetst, scant alles in, mailt me de tekeningen en ik kan dan onmiddellijk feedback terugstu-

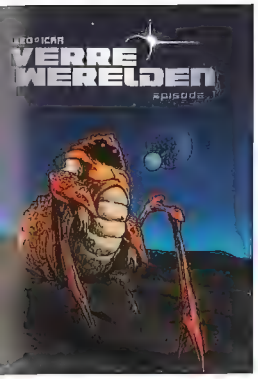

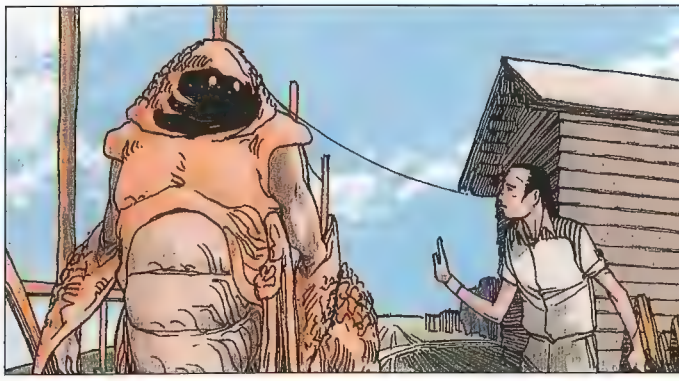

ren. Icar is een harde werker. Hij zit er niet mee in om volledige pagina's te hertekenen. Het is een plezier om met zo'n gemotiveerde tekenaar samen te werken. Icar is leerkracht in een dovenschool. En daar is hij echt een idool, een levend bewijs dat je je als dove niet hoeft weg te stoppen. Dat je perfect met je handicap kan leven en dingen bereiken als je er zelf in gelooft.

Naast Paul Clauden die op zoek is naar zijn verdwenen vader op de planeet Altair-3 is het in feite Stepanerk die de hoofdrol opeist. Het is een vreemd krabachtig wezen met een enorme kracht en toch een menselijke kant. Heeft het lang geduurd om dit wezen te bedenken?
Toch wel een tijdje, moet ik toegeven. Ik vond dat Icar Stepanerk op de eerste schetsen te menselijk had getekend. Ik vond dat hij er best wat dierlijker mocht uitzien. Het eindresultaat is echt knap, een van de meest bizarre creaturen die in mijn verhalen de revue passeren.

Het klikt blijkbaar tussen jullie. Dat blijkt bijvoorbeeld uit dit plaatje waarbij Icar een lumknuffel in de kamer van Paul tekent.

(fijn lachje) Dit soort kleine details vind ik leuk om te ontdekken als ik de pagina's van een tekenaar binnenkrijg. Mijn verhalen tot leven zien komen door de handen van iemand anders. Fantastisch gewoon.

Hoe ver staat het ondertussen met deel 4?
Het tekenwerk van Icar is bijna klaar. Dan moet hij nog met de inkleuring beginnen. Ik vermoed dat eind dit jaar of ten laatste in januari 2012 het album te koop zal zijn.

NAMIBIA **(2010 - ...)**
Vorig jaar startte je met een vervolg, een soort tweede cyclus, op *Kenya*. Maar het is Bertrand Marchal die nu voor het tekenwerk zorgt. Hoe ben je bij hem terechtgekomen?
Rodolphe, die al eerder met hem werkte voor de reeksen *Grens* (één album vertaald door Lombard, nvdr.) en *The Village* (twee albums vertaald door Saga, nvdr.), stelde Bertrand aan me voor. Hij is een heel getalenteerd tekenaar. Ik houd van zijn tekenwerk. Hij is een kei in het gedetailleerd tekenen van gebouwen, volledige dorpen. Heel knap werk. Ik heb enkel in het begin een aantal uiterlijke kenmerken besproken waaraan de hoofdpersonages moesten voldoen om herkenbaar te blijven en de continuïteit te behouden. Net als ik tekent Bertrand nog alles met de hand.

Hoe is het idee voor dit vervolg ontstaan?
Rodolphe en ik waren overdonderd door het instant succes van *Kenya*. De verkoopcijfers lagen vanaf het allereerste deel hoog. Een heel stuk hoger dan bij *Aldebaran* waar de echte doorbraak pas vanaf deel drie duidelijk was. Een commercieel succes verderzetten is dus een logische stap. Ik schaam me niet om toe te geven dat het succes van *Kenya* naar meer smaakte. Toch wilden we pas aan een nieuwe cyclus beginnen als we een origineel vertrekidee vonden. We kozen ervoor om hoofdpersoon Kathy Austin in Afrika te laten maar in een ander land en in 1949, een tweetal jaar na haar avonturen aan de voet van de Kilimanjaro. Namibië kozen we omdat die naam gewoon goed klinkt, iets mysterieus heeft en er visueel sterk uitziet op een cover. Rodolphe stelde voor om Reichsmarschall Hermann Göring te laten opduiken in ons verhaal, vier jaar nadat hij tijdens het Neurenbergproces van 1945 zelfmoord zou

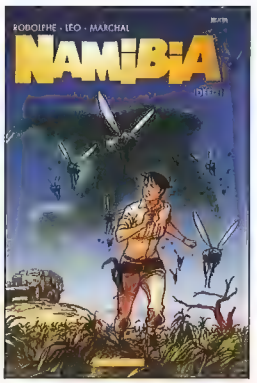

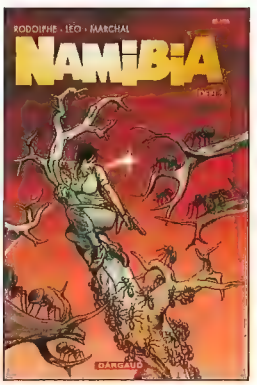

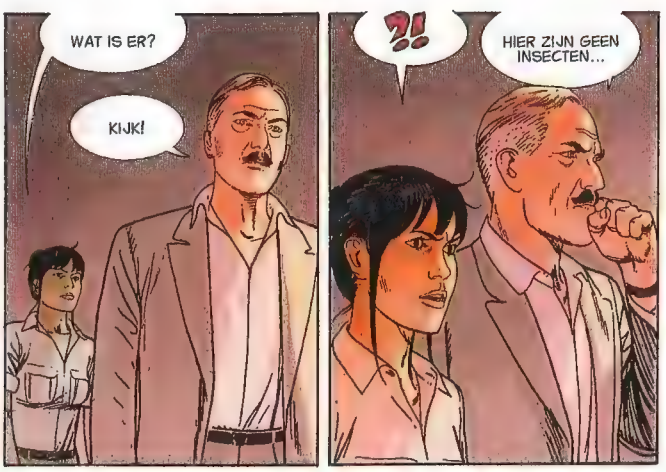

Reichsmarshall Göring lost op in het niets

gepleegd hebben. Een schitterende vondst die meteen voor heel wat vraagtekens zorgde. Bij de lezers maar ook bij ons. Want we zijn er nu nog altijd niet uit hoe we alle eindjes in deel vier en vijf aan elkaar zullen knopen. Dat wordt nog knap lastig. *(zucht)*

Hoever is het derde deel inmiddels gevorderd?
Het scenario is volledig uitgeschreven, blad per blad en plaatje per plaatje. Bertrand (Marchal, nvdr.) is net begonnen met het tekenwerk. Het album zal waarschijnlijk begin 2012 in de winkels liggen. Bertrand tekent immers vrij snel. Hij heeft een zestal maanden nodig om een album af te werken. En dan is het de beurt aan Sébastien Bouet om de platen met de pc in te kleuren en dat gaat behoorlijk snel.

Heb jij er nooit aan gedacht om ook zelf over te schakelen op inkleuren en tekenen met de computer?
Oh ja, en eens zal ik die overstap ook wel moeten doen. Maar ik zie op tegen de technische kant. Ik zal er zeker lang overdoen om de techniek van het tekenen en inkleuren met de pc onder de knie te krijgen. En dat zal mijn creativiteit afremmen. Ik ben jaloers op collega's die zo snel en vloeiend met die photoshopprogramma's overweg kunnen. En tijd heb ik nu al niet om al mijn lopende projecten af te ronden. *(zucht)* Er is nog een bijkomend probleem. Het juiste 'ouderwetse' tekenmateriaal vinden, het juiste papier, de juiste pennetjes, de juiste inkt,... is de laatste jaren geen sinecure meer. Het wordt gewoonweg niet meer gefabriceerd. Overstappen naar digitaal werken dringt zich zeker op in de nabije toekomst.

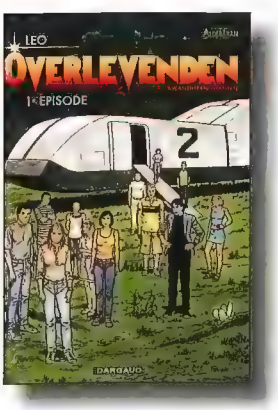

DE OVERLEVENDEN **(2011)**
Het eerste deel van *De Overlevenden* verscheen begin dit jaar, meteen het begin van een nieuw luik in het universum van Aldebaran.
De aanzet van deze reeks ligt eigenlijk in de albums van *Antares*. Er wordt vermeld dat een schip op weg was naar Aldebaran met mensen aan boord om zich daar te vestigen. Maar het schip is er nooit geland. Wat is er met dat schip gebeurd? Dat is de hamvraag en meteen het vertrekpunt voor *De Overlevenden*. De Tycho Brahe, het ruimteschip dat onderweg was naar Aldebaran, krijgt in 2084 een zwaar ongeluk wanneer het sneller vliegt dan de snelheid van het licht. Daardoor treedt het verschijnsel van de kwantumanomalieën op waarbij een desintegratie van het ruimteschip optreedt. Slechts twaalf kolonisten slagen erin aan de ramp te ontsnappen en komen terecht op een onbekende planeet.

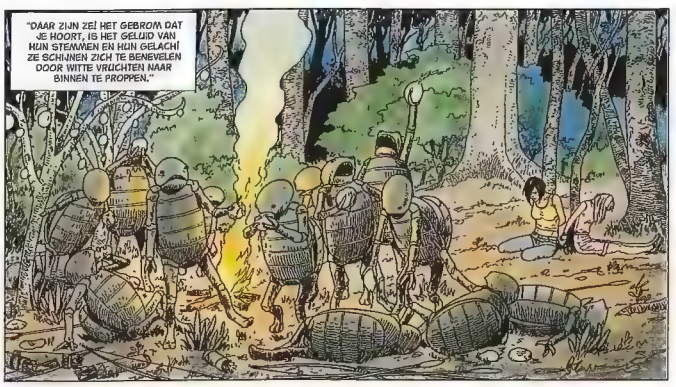
"DAAR ZIJN ZE! HET GEBROM DAT JE HOORT, IS HET GELUID VAN HUN STEMMEN EN HUN GELACH! ZE SCHRANNEN ZICH TE BENEVELEN DOOR WITTE VRUCHTEN NAAR BINNEN TE PROPPEN."

Wat is het grootste verschil met de vorige cycli?
Dat niet Kim Keller de hoofdrol speelt maar wel de Française Manon Servoz. Ook de groep is groter. Er zijn zes vrouwen en zes mannen, een mix van acht nationaliteiten: een Française, een Italiaan, twee Marokkanen, twee Serviërs, drie Amerikanen, een Duitse, een Chinees en...

... Alex Muniz, een Braziliaan! Dat kan geen toeval zijn!
(bulderlach) Inderdaad, mea culpa. Voor het eerst duikt een Braziliaan op in mijn verhalen. Nog een verschil met de andere planeten is dat er op deze planeet wel al volkeren wonen. Met de nadruk op het meervoud want er leven verschillende buitenaardse volkeren die in de voorbije eeuwen op de planeet zijn terechtgekomen met elk hun eigen taal, gewoontes en gebruiken.

In het eerste deel maken we vooral kennis met alle personages. Er zit nog niet veel actie in, toch suggereer je al hier en daar mysterieuze elementen en is er op het einde de ontmoeting met twee lokale stammen.

Ik besef dat ik vooral tijd heb gestopt in het portretteren van mijn hoofdrolspelers ten koste van de actie. Maar die komt er zeker aan. Veel kan en mag ik nog niet vertellen over het vervolg. Toch wil ik al zeggen dat de groep vrij snel zal gereduceerd worden…

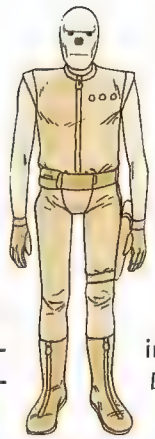

Geen albumtitels maar wel een ondertitel deze keer: *De Overlevenden – Kwantum-anomalieën*. Waarom vermeld je die ondertitel zo expliciet?

Enerzijds om aan te tonen dat dit fenomeen nog een heel belangrijke rol zal spelen in de volgende albums. Het klinkt ook mysterieus. Het moet de lezer zin geven om meer te weten over dit verschijnsel. Anderzijds om een juridisch proces te vermijden. Er bestaat immers al een stripreeks met de titel *De Overlevenden*.

DE TOEKOMSTPLANNEN

"Mermaid Projectt is een project waaraan ik werk met Corine Jamar, de vrouw van mijn uitgever Yves Schlirf, en tekenaar Fred Simon. Het verhaal speelt zich af op aarde in de toekomst. Corine en ik schrijven het scenario en Fred Simon (bekend van ondermeer *Rails*, verschenen bij Talent, nvdr.) tekent. Door de opwarming van onze planeet zal Parijs en New York er toch heel wat exotischer bij liggen dan nu het geval is… met palmbomen langs de Champs-Elysées!" *(lacht)*

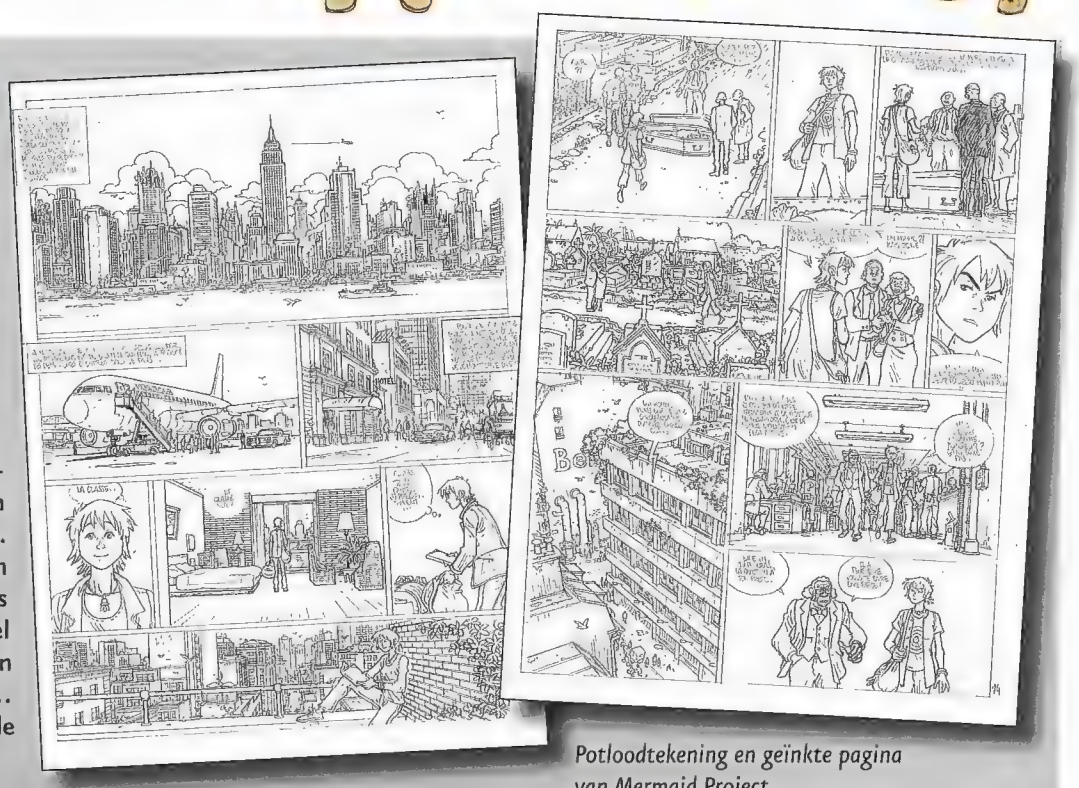

Potloodtekening en geïnkte pagina van Mermaid Project

Aan welk album ben je nu bezig?

Het tweede scenario van *De Overlevenden* is klaar. Ik begin nu het vierde deel van *Antares* te tekenen. Als ik daarmee klaar ben, binnen een goed halfjaar dus, begin ik aan het tweede deel van *De Overlevenden*.

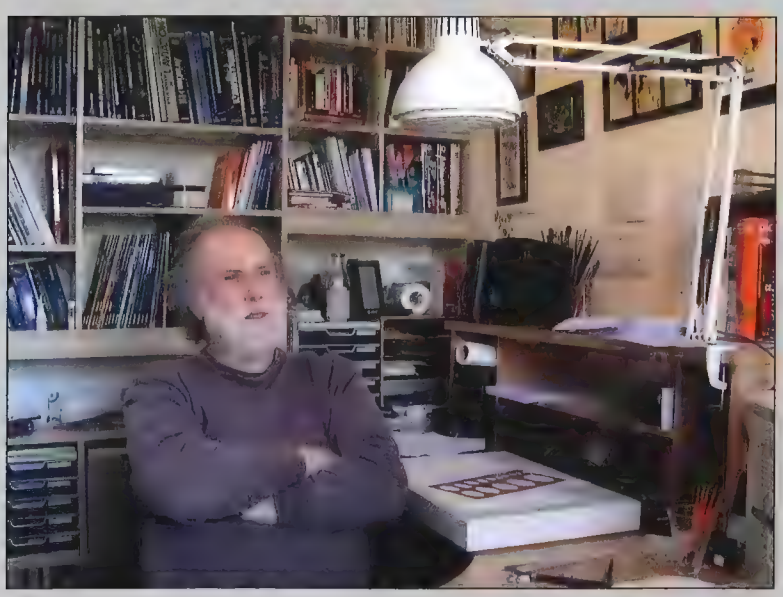

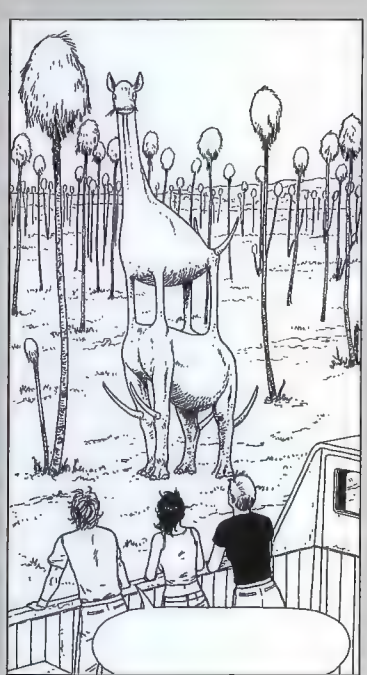

Preview uit Antares 4

BESTIARIUM

Aldebaran

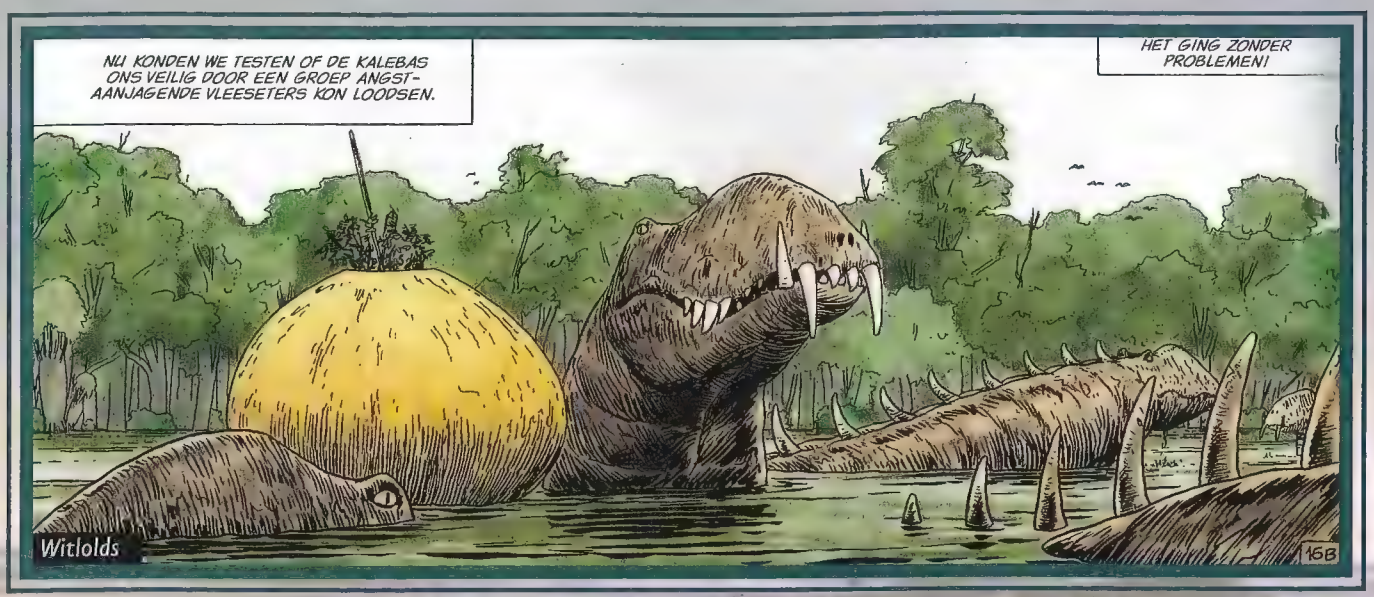
NU KONDEN WE TESTEN OF DE KALEBAS ONS VEILIG DOOR EEN GROEP ANGST-AANJAGENDE VLEESETERS KON LOODSEN.
HET GING ZONDER PROBLEMEN!
Witlolds
168

Je bent echt heel goed in het bedenken van de meest bizarre wezens en planten. Waar haal je hiervoor je inspiratie?
Oh, dat is heel uiteenlopend. Meestal baseer ik me op bestaande planten en dieren, maar door bepaalde kenmerken van verschillende dieren te combineren en te mixen, creëer ik een totaal nieuw wezen dat soms heel lief en soms heel angst-aanjagend overkomt. Vooral dinosaurussen en insecten, de twee uitersten dus, inspireren me het meest. Dargaud speelt al enkele jaren met het idee om een album te maken met een overzicht van het bestiarium dat ik doorheen al mijn albums heb ontwikkeld. Ik vind dat een heel goed idee, al heb ik momenteel niet de tijd om de bindteksten te schrijven en nog wat extra materiaal en een cover te tekenen. Maar wie weet komt het er ooit nog eens van.

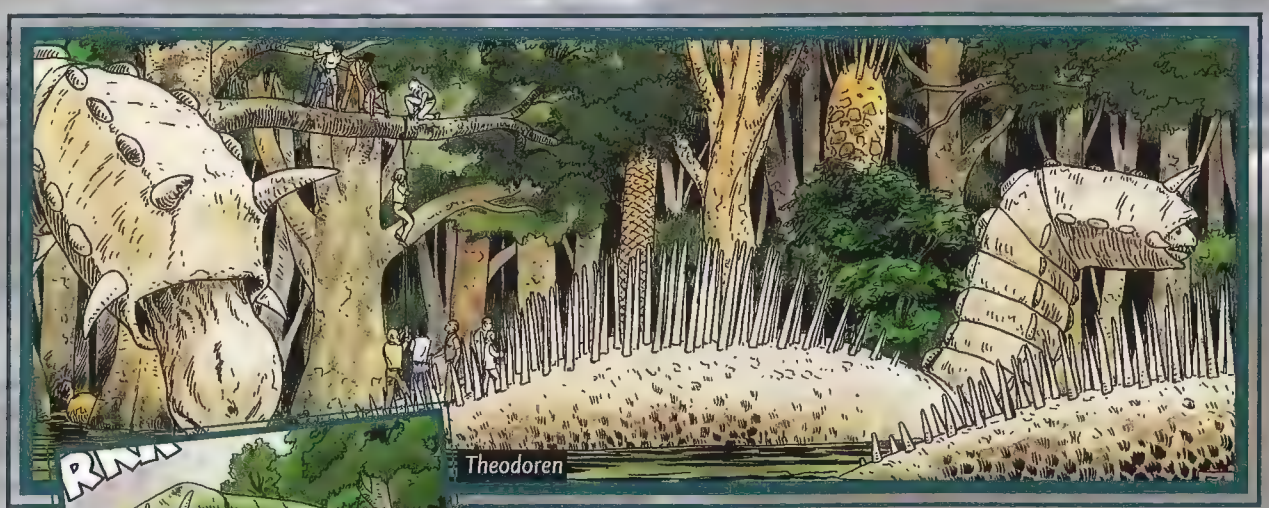

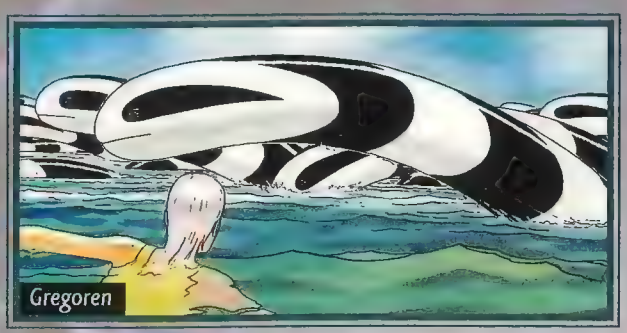

Hoe is het mysterieuze wezen Mantrisse ontstaan?
Ik wilde een buitenaardse intelligente entiteit bedenken die bijzonder complex in elkaar steekt en heel verschillend is van ons. De verschillen moesten zo groot zijn dat de mensen heel veel moeite zouden hebben om de entiteit te begrijpen en ermee te communiceren. Ik koos ervoor om de Mantrisse elke keer te laten herrijzen uit de zee omdat zeeën en oceanen sowieso voor de mens iets onbekends uitstralen.

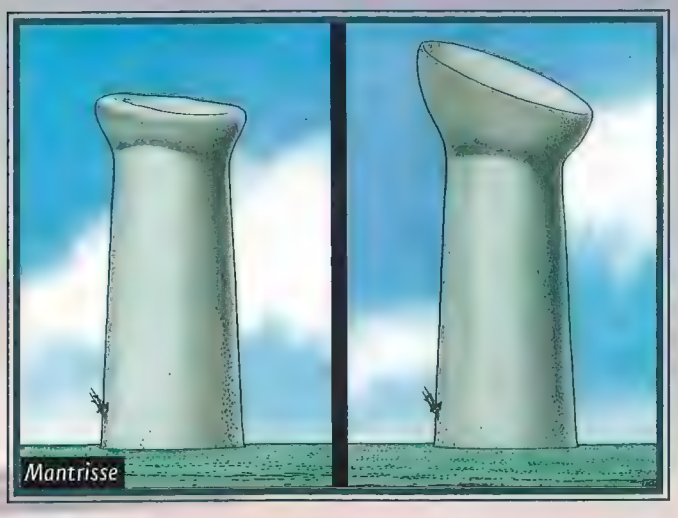

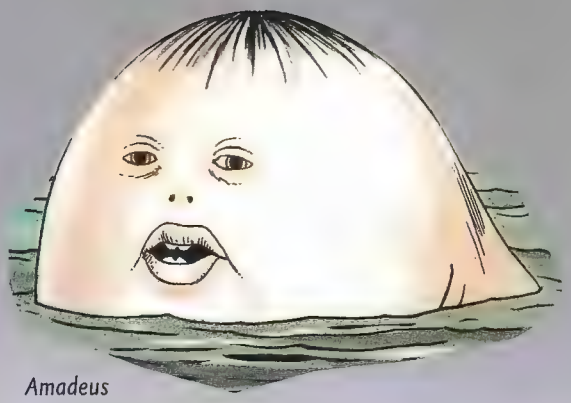
Amadeus

Had je van bij het begin al een vast beeld van hoe de Mantrisse er zou uitzien?
Nee, helemaal niet. Het is een echte zoektocht geweest. Toen ik de Mantrisse voor het eerst had getekend, liet ik ze aan mijn vrouw Isabel zien. Zij was onmiddellijk onder de indruk. Vervolgens toonde ik de tekening aan mijn uitgever, Didier Christmann. Ook hij was direct enthousiast. Zo wist ik dat het goed zat. Pas nadien kwam het idee van de pilletjes die door de Mantrisse werden verstrekt aan betrouwbare personen om hen onkwetsbaar te maken en hun levensduur aanzienlijk te verlengen. Ik heb bewust gewacht tot het einde van de Betelgeuze-cyclus om het mysterie van de Mantrisse volledig te ontsluieren.

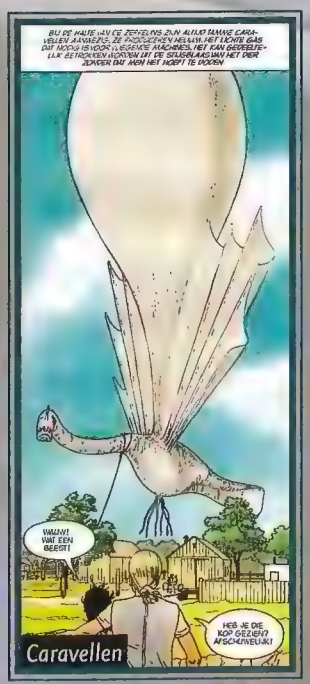

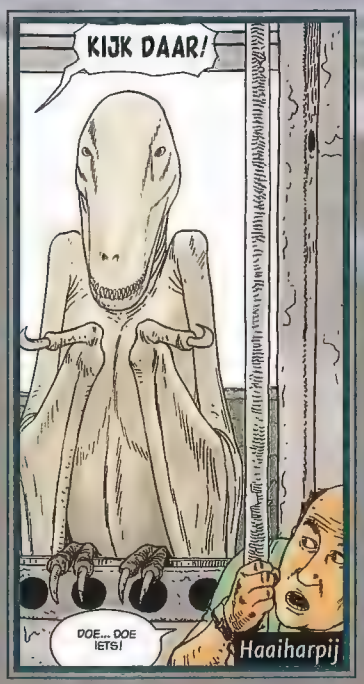

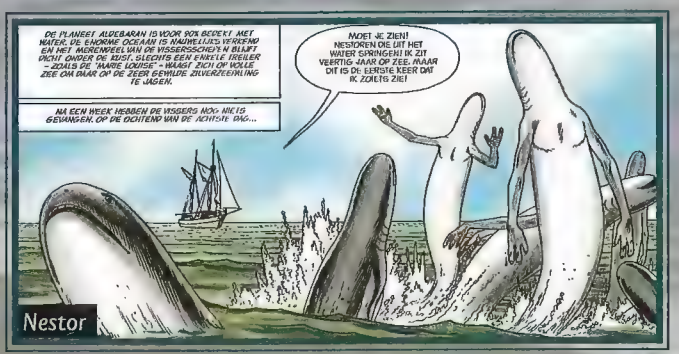
DE PLANEET ALDEBARAN IS VOOR 80% BEDEKT MET WATER. DE ENORME OCEAAN IS NAGENOEG VERLEMD EN HET MERENWEELVAN DE VISSERSSCHEPEN BLIJFT VECHT ONDER DE 10 PCT. SLECHTS EEN ENKELE REIGER – ZOALS DE "MARIE LOUISE" – WAAGT ZICH OP VOLLE ZEE OM DAAR OP DE ZEER GEHUILDE ZILVERZEEUWING TE JAGEN.
NA EEN WEEK HEBBEN DE VISSERS NOG NIETS GEVANGEN. OP DE OCHTEND VAN DE ACHTSTE DAG...
MOET JE ZIEN! NESTOREN DIE UIT HET WATER SPRINGEN! IK ZIT VEERTIG JAAR OP ZEE, MAAR DIT IS DE EERSTE KEER DAT IK ZOIETS ZIE!
Nestor

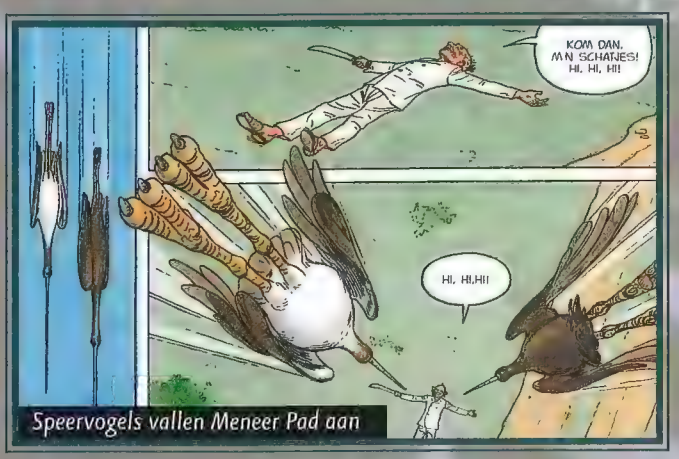

BESTIARIUM

Betelgeuze

De meest in het oog springende wezens op Betelgeuze zijn ongetwijfeld de Iums.
De dieren moesten een zekere intelligentie uitstralen. Ze moesten dus zeker een schattig en aaibaar uiterlijk hebben en tegelijk ook krachtig en gevaarlijk uit de hoek kunnen komen. Vrij snel dacht ik aan de reuzenpanda. Die heeft ook iets schattig over zich. Maar in de natuur is en blijft een panda een berensoort die heel gevaarlijk kan zijn. Als extra-tje elimineerde ik de mond en bedacht zo dat de Iums op een andere manier aan hun levensenergie moesten geraken. En dat brengt ons bij het verband tussen de Iums en de twee Mantrisses die op Betelgeuze leven. Meer zal ik maar niet vertellen want wie weet zijn er nog lezers van jullie blad die het geheim van de Mantrisses nog niet kennen. Hopelijk heb ik ze nieuwsgierig gemaakt en hollen ze na het lezen van dit interview naar de boekenwinkel! (bulderlach)

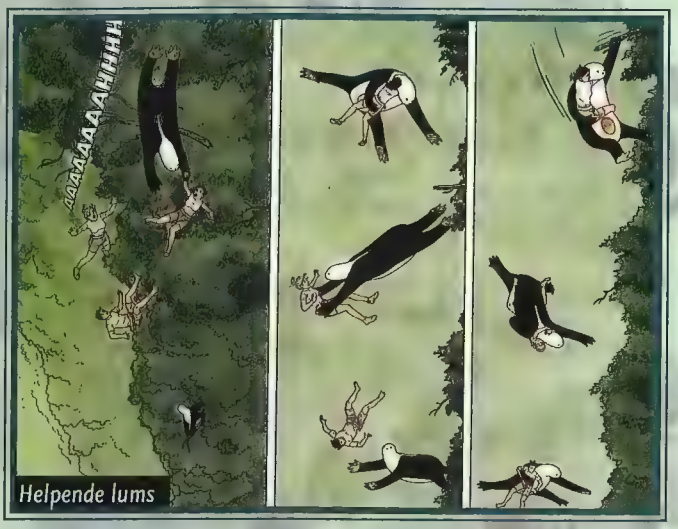

Helpende Iums

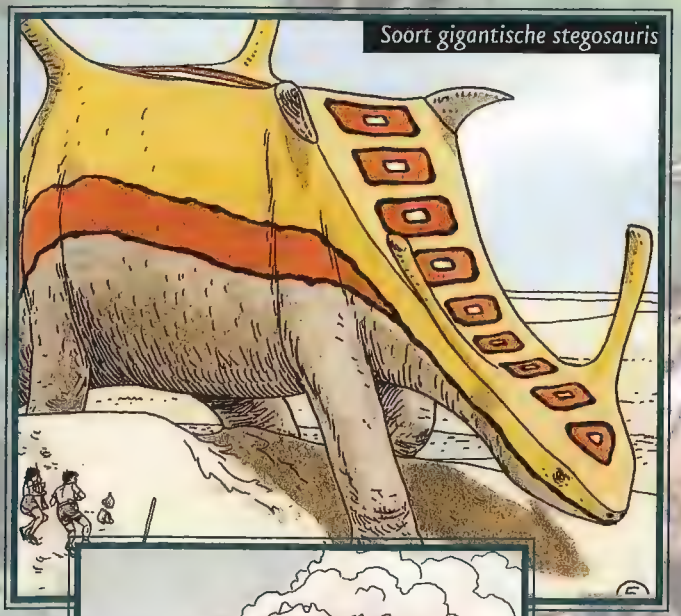
Soort gigantische stegosauris

Zebra-achtige vogel

Groen monster dat Wong, een van Kims groepsleden, doodt

Zandwalvis

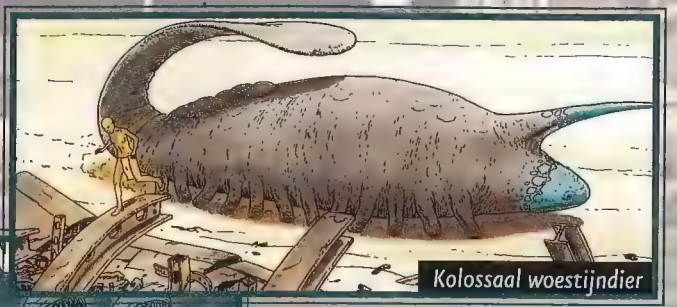
Kolossaal woestijndier

Gevaarlijke nachtdieren

Eerste Mantrisse op Betelgeuze

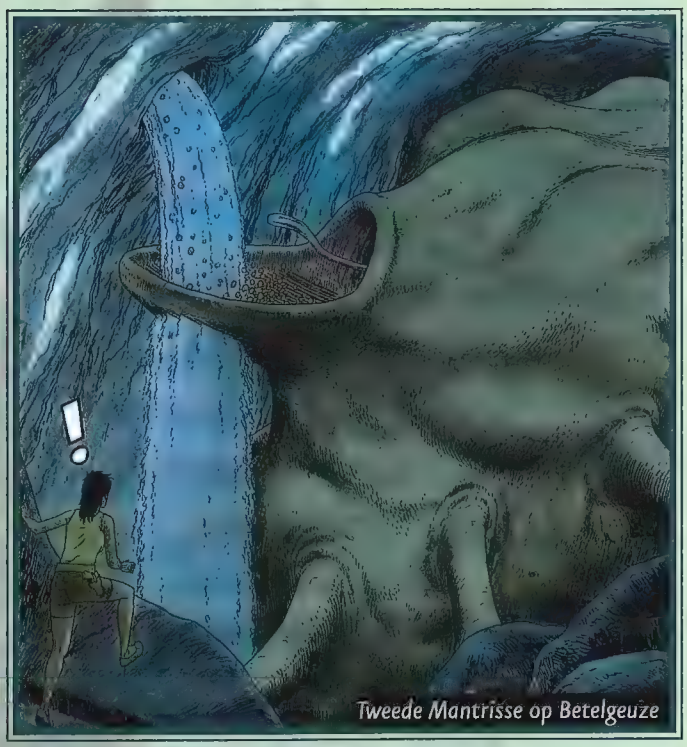

Tweede Mantrisse op Betelgeuze

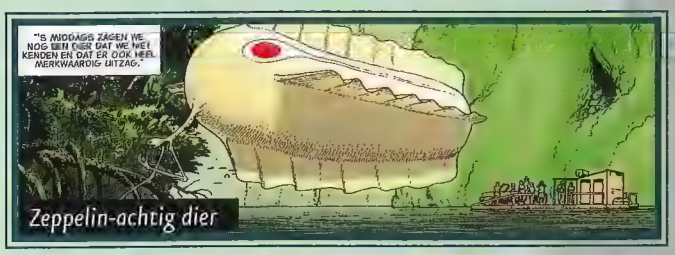

Zeppelin-achtig dier

Haai

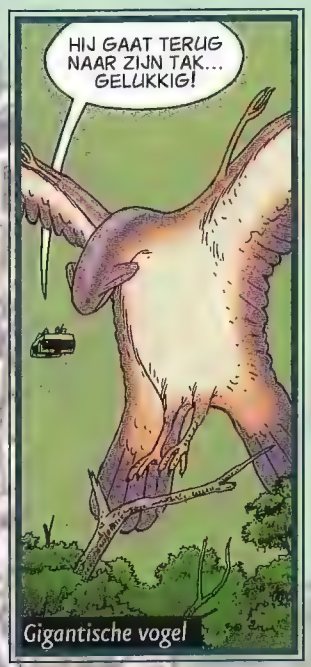

Gigantische vogel

Kleurrijke vogel

Langnekken worden aangevallen door 'schoothondje'

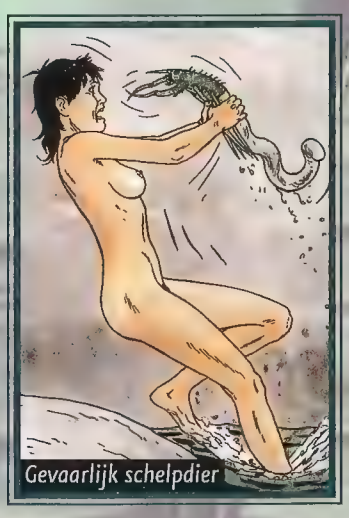

Gevaarlijk schelpdier

Gevaarlijke hondachtigen

BESTIARIUM

Antares

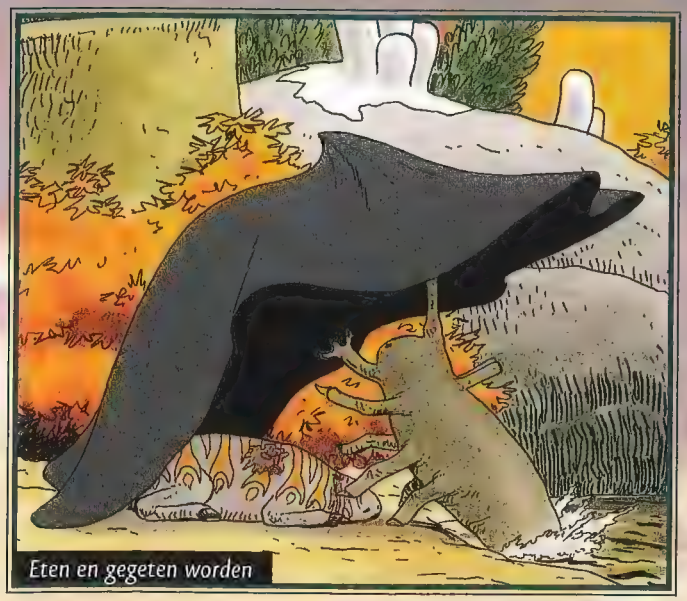
Eten en gegeten worden

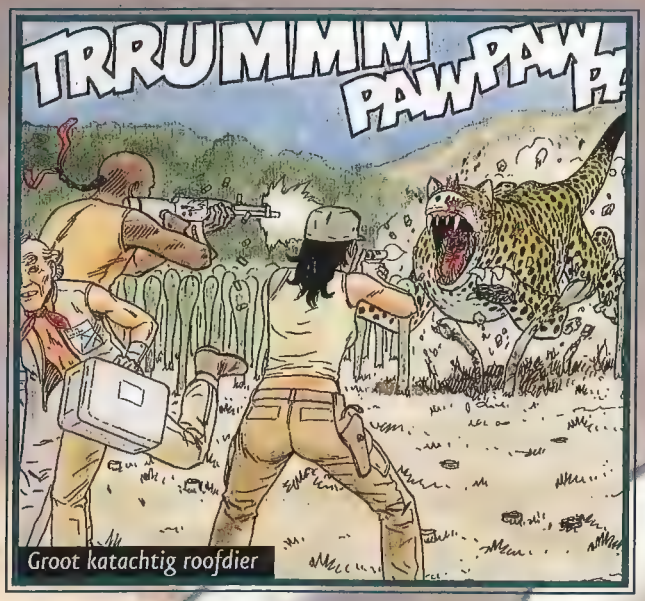

Groot katachtig roofdier

Visetend dier

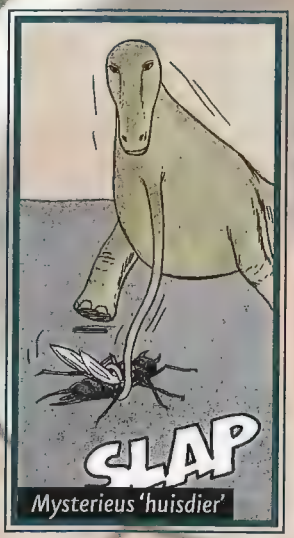

Mysterieus 'huisdier'

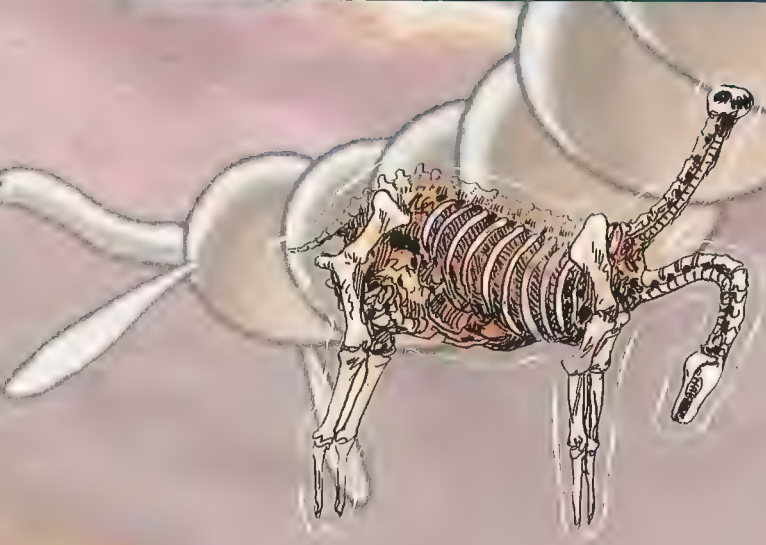

Grazende herbivoren

Bruine rupsen

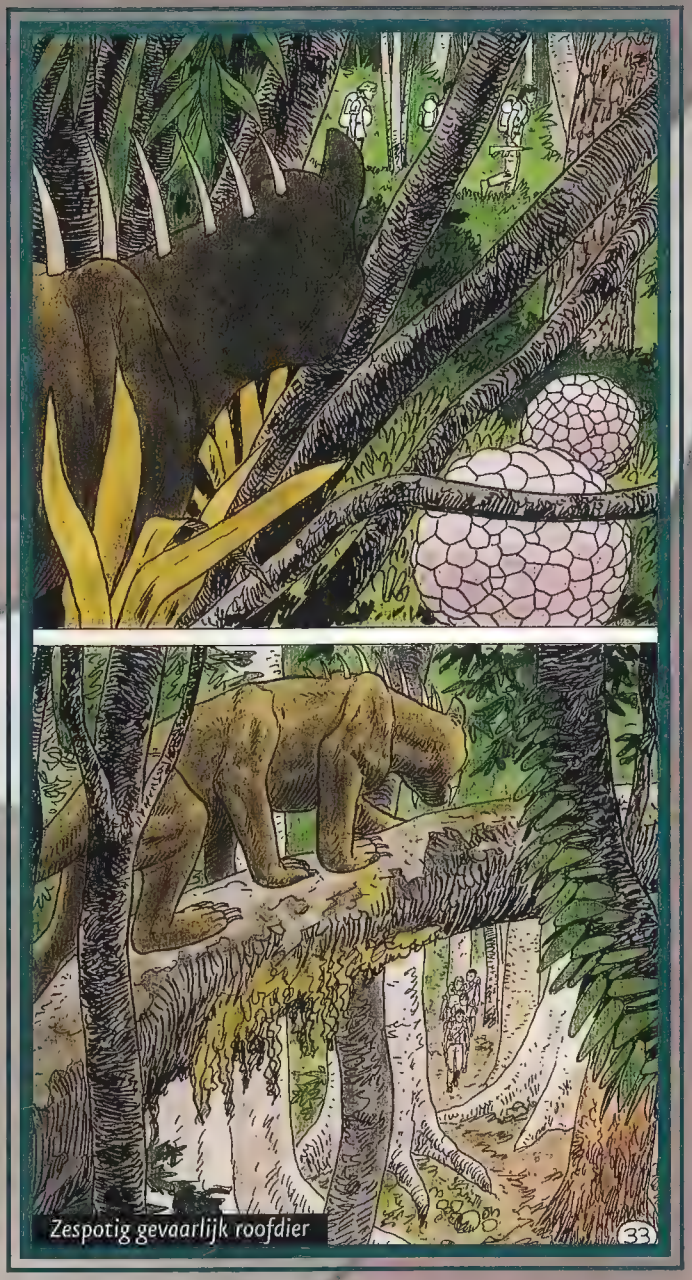

Zespotig gevaarlijk roofdier

Gele zeekrab

Soort aalscholver valt Lynn, het dochtertje van Kim aan

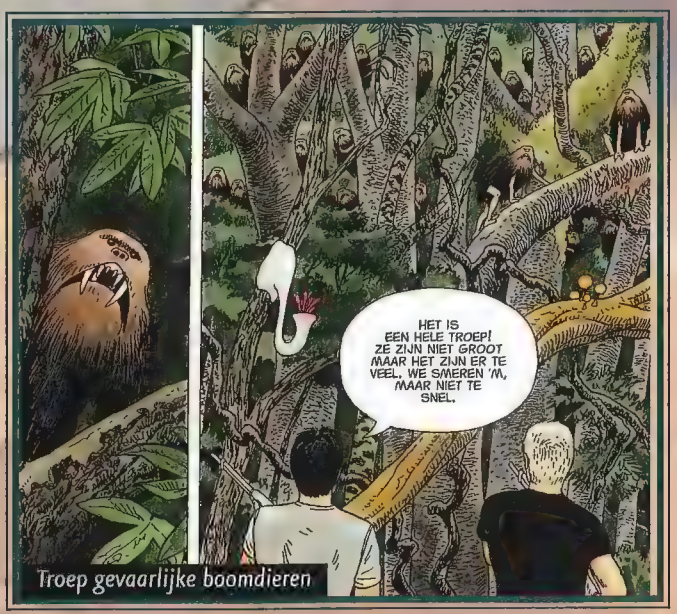

Troep gevaarlijke boomdieren

Stripwinkel Adhemar
Kammerstraat 25, 9000 Gent

Stripwinkel TISTJEN DOP
www.tistjendop.be

Patersstraat 96 - 2300 Turnhout
0475.379968 - info@tistjendop.be

Ruime keuze in Engelstalige strips:
graphic novels, klassiekers, manga, humor
en underground.

De Striepclub
www.striepclub.be
Regelmatige updates met een stripveiling, promoties, acties, activiteiten, speciale uitgaven, posters en prentkaarten, enkel te verkrijgen in of via De Striepclub.
BAM
VROOAAARRRR
Schrijf je in op onze wekelijkse nieuwsbrief via info@striepclub.be
De Striep Brugge, Katelijnestraat 42, 8000 Brugge
De Striep Oostende, Paulusstraat 36, 8400 Oostende
De Striep Kortrijk, Budastraat 7, 8500 Kortrijk

ACTE DE PRÉSENCE

STRIPPROGRAMMA OKTOBER/NOVEMBER 2011

SAMENGESTELD DOOR DAVID STEENHUYSE

Albert & Co 4: De Koning Spreekt (Charel Cambré - verschijnt bij Glénat in oktober 2011)

Zahra's Paradise
Amir & Khalil
(verschijnt in oktober 2011 bij Casterman)

De Liefhebbers
Brecht Evens
(verschijnt in november 2011 bij uitgeverij Oogachtend)

Aanvullingen en wijzigingen op het programma kunnen altijd bekeken worden op www.stripspeciaalzaak.be.

Ivans AFSPRAAK met Wereldoorlog 1

Van Ivan Adriaenssens ligt sinds oktober zijn graphic novel *Afspraak in Nieuwpoort* in de winkel. Net als zijn 'Odon'-boek staat ook nu weer de Eerste Wereldoorlog centraal.

"Normaal moest mijn eerste boek *Odon* al een strip worden, maar Lannoo dacht toen nog niet aan strips uitgeven," legt Ivan Adriaenssens uit. "Er zijn dan toch 40 stripreepjes in gebruikt als illustratie. Intussen las ik een ander dagboek, dat van Raoul Snoeck, en dat is ook het verstrippen waard. Maar waarom de visie van één Belg weergeven als je drie visies van drie verschillende nationaliteiten kan weergeven? Dus heb ik er een Engelsman en een Fransman bijgehaald. Die hebben allemaal in Nieuwpoort gevochten, wellicht op korte afstand van elkaar. Dat ze elkaar hebben ontmoet, daar begint mijn fictiegegeven. De reacties op de tekeningen van *Odon* werden zo goed onthaald, dat ik van Lannoo de kans kreeg om hun eerste graphic novel te tekenen. Waarvoor eeuwige dank, en voor herhaling vatbaar, graag."

De Eerste Wereldoorlog is een thema dat blijft aanspreken, niet?

Wie gaat zoeken in zijn stamboom, vindt drie of vier generaties terug wel een WOI oud-strijder, en meerdere familieleden die door de oorlog zijn getroffen. WOI is nabije geschiedenis, met nog veel bronnen om in te graven. Documentatiecentra, archieven, boeken allerlei... Je valt van de ene ontdekking in de andere. Er waren zoveel facetten aan de Eerste Wereldoorlog, dat je er niet verveeld door kan geraken, integendeel.

Hoe hard zwoegen was het, dit album?
Dat viel wel mee. Het moest 60 pagina's worden, maar het werden er 120. Alsmaar nieuwe informatie en invalshoeken. In plaats van een dikke strip werd het een graphic novel. Prima dus.

Hoe moeilijk is het om alles historisch correct weer te geven?
Ik moest me natuurlijk baseren op foto's, maar sommige decors moest ik reconstrueren, zoals de sluizen van Nieuwpoort. En mijn decor van Ieper was er één van december 1914, ipv. november 1914. Klein verschil, maar de kenners lezen mee, dus ik heb hen vooraf geraadpleegd ivm de details. En zo krijg je nog meer details en anekdotes. Over de Belgische sector mag men mij toch al een paar vragen stellen, maar een WO1 kenner zou ik mezelf niet noemen, zeker niet als ik zie wat de echte kenners zoal weten...

En nu, Ivan? Nog meer WOI ?
Toch wel. Ik heb een verbijsterend verhaal gevonden en bewerkt over een groepje van vijf sterke Britse vrouwen - nee, niet de Spice Girls - die naar België kwamen om vrijwillig te werken als verpleegster. Uiteindelijk bleven er nog twee over, tot net voor het einde van de oorlog. Het is helemaal neergeschreven, ik ben aan het lay-outen en van zo gauw ik een geïnteresseerde uitgever vind, begin ik eraan.

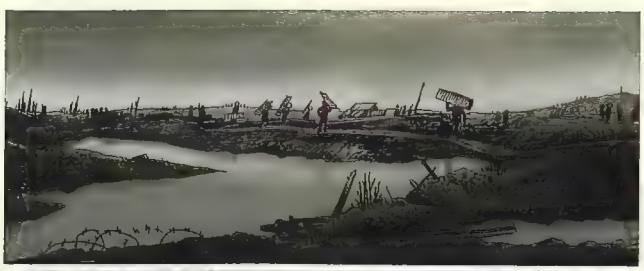

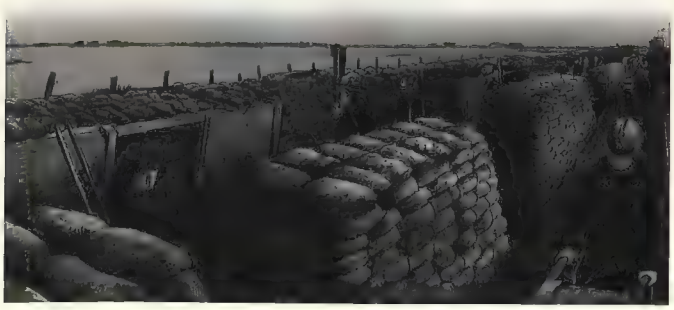

ARBORIS

Garulfo 5
(Maïorana + Ayroles)
Voorlaatste deel van de grappige sprookjesstrip.

Indigo 9
Berlijn 2323 (Schulz + Feldhoff)
Na lange tijd weer een nieuw deel van het Duitse auteursduo.

Kronieken van de Zwarte Maan 14
Einde van de serie
Het Einde der Tijden (Pontet + Froideval)
Geen nood. Er zijn nog veel spin-off-albums op komst.

BALLON

Assassin's Creed 2
Aquilus + deel 3 (Defali + Corbeyran)
Een van de 2 stripversies (de andere komt van Dark Dragon Books) van de bekende gamereeks.

Jommeke 256
De Blauwe Wenssteen (Delzenne)
Sinds astroloog Denkekop een blauwe hemelsteen heeft opgedoken, is zijn wil wet. Hij misbruikt de magische krachten om zich te verrijken maar verliest de steen en zijn fortuin. Eeuwen later wil zijn nazaat de steen terugvinden en komt daarvoor aankloppen bij professor Gobelijn.

Dance Academy 5
(Crip + Béka)

Flikken 2
Code 17 Houdt Geen Steek
(Vincent + Zaki)
Vincent en Zaki recidiveren met deze 2de strip over Gentse flikken.

Jommeke-de-Luxe 1 + 2
Luxereeks met de allerbeste Jommeke-klassiekers
De Jacht op een Voetbal
De Koningin van Onderland (Jef Nys)
Bij elk HC-album in een eenmalige, beperkte oplage zit een ex-libris. Griffo en Stallaert tekenden de eerste twee.

Jommeke-Pocket 3
Trammelant in Onderland (Jef Nys)
De Koningin van Onderland, De Kovonita's en Het Pompoenenkasteel.

Jommeke-Pocket 4
De Hele Mic Mac (Jef Nys)
Het Jampuddingspook, De Rare Doedelzak en De Whiskymaker.

Kid Paddle 12
Panik Room (Midam)
Na de comeback van Game Over tokkelt de gamespelende Kid Paddle weer als vanouds in dit gloednieuwe album.

Sisters 4
Fantasticola! (William + C. Cazenove)
Gagreeks over twee zusjes. Naast ruzies, plagerijen, jaloezietjes, is er liefde tussen hen.

BLAKE EN MORTIMER

De Avonturen van Blake en Mortimer
Luxeverzamelbox
Alle Blake en Mortimer-verhalen van Jacobs + De U-Straal in een verzamelbox.

BLLOAN

Chagall in Rusland
(Sfar)
Over een schilder aan de vooravond van de Russische revolutie die niet gewenst bij de vader van zijn geliefde en moet kiezen tussen zijn lief en zijn liefde voor de kunst.

Dromen & Muizenissen
(Dillès)
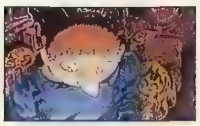
Eenzaat Charlie's leven bestaat uit literatuur en muziek. Op een dag wordt zijn hele leven ondersteboven gehaald. O ja, Charlie is een muisje.

I Kill Giants
(J. M. Ken Niimura + Joe Kelly)
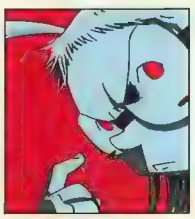
Barbara Thorson heeft geen vrienden. Haar hobby's zijn Dungeons and Dragons, fantaseren en mopperen. Bij haar thuis schuilt een monster. Terwijl ze vriendschap vindt bij een 1ste echte vriendin en bij de schoolpsychologe probeert ze reuzen te vangen.

CASTERMAN

Adios Muchachos
Exotisch one-shot
Muchachos
(Matz naar Bacilieri/Chavarria)

Airborne 44 3
Start van nieuw tweeluik
Omaha Beach (Jarbinet)
Met de landing in Normandië als achtergrondverhaal.

Airborne 44: cyclus 1 Integraal
(Jarbinet)
Integrale editie van het 1ste tweeluik.

Caroline Baldwin 15

De Schaduw van de Uil (Taymans)
De reeks viert haar 15de verjaardag met het 1ste deel van een tweeluik dat begin 2012 wordt afgerond. Taymans staat op zijn eigen manier stil bij de 10de verjaardag van 9/11.

De Lachende Politieman
(Viot + Seiter naar Sjöwall/ Wahlöö)

Rood Is Mijn Kleur
(Chauzy naar Villard)
Van de tekenaar van *Clara* en *Van Nature Uit*.

Zahra's Paradise
"Historische fictie in real time". Getuigenis vanop de 1ste rij over hoe de maatschappelijke en politieke situatie momenteel in Iran is.

DAEDALUS

Alamo 1
In de Frontlinie (Perovic + Dobbs)

In 1836 nemen de Texanen wraak op Mexicanen voor de nederlaag in Alamo. Het leidde naar een periode waarin Texas eventjes een zelfstandige republiek was.

Duisternis 2
Tifenn (Iko + Christophe Bec)
Fantasyreeks met invloeden van Thorgal, The Lord of the Rings, Reign of Fire, Aliens, King Arthur,... .

JUMP
DUS GRAAG, DE JUMPERS, SAMEN MET DE PFAFFS, MEGA MINDY, K3, SUSKE, WISKE, LAMBIK, SIDONIA, JEROM...
MARC LEGENDRE
WACHTEN OP EEN KLANT
SCHRIJFT U OOK KOOKBOEKEN?
ALLEEN ALS ER VUILE MANIEREN IN MOGEN.
USSELMAN
SIGNEERT ZIJN ZOVEELSTE BOEK!
UITGEVERIJ
El Polo Asado
EXCUSEER, SCHRIJFT U OOK KOOKBOEKEN?
ALLEEN MET GERECHTEN OP BASIS VAN WATER EN BROOD.
story
DUS U SCHRIJFT GEEN GEWONE KOOKBOEKEN?
NEE, ALLEEN MET ZEER PIKANTE GERECHTJES.
Goede
NEE!! IK SCHRIJF GEEN KOOKBOEKEN!!
OH, KIJK CHÉRI, ONS GEDULD WORDT BELOOND, EINDELIJK EEN ECHTE KOOKBOEKENSCHRIJVER.
AH, ZO DOE HIJ DAT.
SECURIT
HOLALA, DIE KOOKBOEKENSCHRIJVER HEEFT AL EEN HELEBOEL KOOKBOEKEN GESCHREVEN, IK KAN NIET KIEZEN, IK... IK...
DOE MAAR RUSTIG AAN MEVROUWTJE, IK HEB GEDULD.
FILIP, NU MOET JE TONEN DAT JE EEN WAARDIG TOEKOMSTIG KONING BENT, JIJ MOET BESLISSEN!
EUH...
JE HEBT GELIJK, HET WORDT TIJD DAT IK BELANGRIJKE BESLISSINGEN LEER NEMEN...
IK HEB INEENS DE KOOKBOEKENSCHRIJVER ZELF GEKOCHT !
OH, CHÉRI, JE BENT GEWELDIG.
OM TE BEGINNEN, EEN GEBAKKEN KANZELEVER OP EEN BEDJE VAN GEPELDE GARNALEN. DAARNA GEGRILDE GOUDVIS MET EEN ZALFJE VAN GEBAKKEN GEITENKAAS, GEVOLGD DOOR...

Gil St.-André
verzamelbox deel 1-5
Herlancering van *Spoorloos*, al door Arboris omgedoopt naar *De Avonturen van Gil St.-André*
(Kraehn / Valléé)
De 1ste 5 delen in HC. In november kan je deel 1 los kopen als een SC-editie. De rest volgt in de maanden daarna.

Luuna 6
Start van de 2de cyclus
De Koningin der Wolven
(Nicolas Kéramidas + Crisse)
Luuna in Europa. We zijn 500 jaar later...

Vinkenbrood 2
2de Periode (Lax)
Slot van het tweeluik als sequel van De Teenloze Adelaar.

De Wereld van Lucie 3
(Guillaume Martinez + Kris)

DARGAUD

Bollie & Billie 30

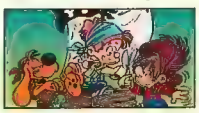

Enteren! (Laurent Verron)
Rond deze periode komen er ook 2 Franse voorleesboekjes uit, getekend door Munuera, ex-tekenaar van Robbedoes en Kwabbernoot.

Empire USA
Start van het 2de seizoen
Seizoen II 1 (Henri Reculé + Griffo)
Deel 2 is voor december.

Pin-Up integraal
Cyclus 2 (Philippe Berthet + Yann)
De 2de cyclus in integrale editie met extra's.

DARK DRAGON

Verloren Paradijs 4
(Philippe Xavier + Ange)
Slot van de 1ste cyclus.

De Zang der Elfen 2
Invasie der barbaren
(Mike Ratera + Bruno Falba)
Vervolg van de trilogie.

De Gesel Gods integraal
(Aleksa Gajic + Valérie Mangin)
Integrale bundeling van de fantasyreeks op kleiner formaat. De oorlog tussen de Romeinen en de Hunnen, maar dan in de ruimte.

DON LAWRENCE COLLECTION

Haas 3
Hollandse WOII-geschiedenis
Biechtvader
(Fred de Heij + Rob van Bavel)
Na dit deel nemen de auteurs even pauze.

DUPUIS

De Blauwbloezen 55

Mijn Broer, de Indiaan
(Willy Lambil + Raoul Cauvin)
Blutch en Chesterfield komen bij de indianen terecht en staan verbaasd bij het aanschouwen van een dubbelganger van Blutch.

Eerlijke Lui 1
Tragikomische feelbadstrip
(Durieux + Gibrat)
Op zijn 53ste verliest Philippe zijn werk en alles waar hij voor gewerkt en gespaard heeft. Het drama zet hem aan het denken ...

Zombillenium 2
Werk Zat! (Arthur de Pins)
Verfrissende reeks over een pretpark dat wordt gerund door zombies, weerwolven, vampiers en tutti quanti.

EPO

Over het Ontstaan van Soorten
(naar Charles Darwin)
Dat we van de aapjes afstammen, kan er voor sommigen nog steeds niet in. De studie van Darwin wordt nog maar eens in stripvorm gegoten. 't Zal eens wel blijven hangen.

Moby Dick
(naar Herman Melville)
Romanklassieker wordt manga.

GLENAT

Albert & Co. 4
De Koning Spreekt (Cambré)
Tijdens de zomer werd Cambrés politieke satire in Knack stopgezet. Gelukkig is er nog deze koninklijke satire.

Berserk 16
(Kentaro Miura)
In deze mangareeks zit tenminste nog wat verschijningsregelmaat. Omdat het zo beresterk is uiteraard!

Bij Volle Maan
Hermanns jaarlijkse one-shot
(Hermann + Yves H.)
5 jongeren plegen een overval op een bemiddeld, ouder koppel. Maar de jongens zijn slecht voorbereid en de heer des huizes laat zich niet zomaar doen.

Black Crow 3
(Jean-Yves Delitte)

Diamanten 4
(Köllé + Bartoll)
Slot van de briljante thriller- en actiereeks.

Hollywood 2

Wat Ik Ben en Wat Ik Had Kunnen Zijn
(Marc Malès + Jack Manini)
De pioniersjaren van filmparadijs Hollywood laten zich vertalen als een stripverhaal.

One Piece 16
(Eiichiro Oda)

DE HARMONIE

The Holy Kama
Bijbel voor Kama-liefhebbers
Best of met meer dan 1.000 cartoons.

Het Lege Nest

(Peter de Wit) De kinderen verlaten het ouderlijke huis als ze volwassen zijn. Een tijdperk wordt afgesloten. Peter de Wit onderzoekt het Lege Nest-syndroom in een one-shot van 96 pagina's dat autobiografischer werd naarmate hij eraan werkte.

JUNGLE

Girlz 2
Verzorg Je Look!
(Dentiblù + Sylvia Douyé / Jacky Goupil)
Elke gag zou jonge meisjes tips en tricks moeten aanleren over hoe je je hoort te gedragen en eruit te zien als een jong meisje.

KANA

Black Butler 2
(Yana Tobosco)

Bleach 17
(Tite Kubo)

Liar Game 3
(Shinobu Kaitani)

BEELDVERHAALTELEVISIE

Vanaf zaterdag 29 oktober om 23u05 start de Nederlandse televisiezender VPRO met een nieuwe, achtdelige serie over strips. Het programma dat de naam *Beeldverhaal* meekreeg, wordt gepresenteerd door Jean-Marc van Tol, geestelijk vader van Fokke & Sukke. Het programma heeft het o.a. over Kuifje, Olivier B. Bommel, underground-strips, autobiografische strips, Manga en superhelden. Uiteraard bezocht Van Tol ook België, stripland bij uitstek. Het volledige programmaoverzicht werd ondertussen vrijgegeven en dat geven wij u graag mee.

Aflevering 1 (29 oktober): Jan, Jans en de kinderen

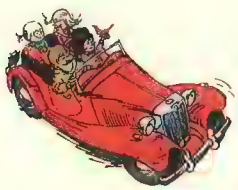

Sommige striptekenaars gebruiken hun eigen leven als inspiratiebron. Hoe ver kun je daarin gaan en hoe eerlijk moet je zijn? Jean-Marc van Tol praat in deze aflevering o.a. met Jan Kruis (Jan, Jans en de kinderen), Barbara Stok (Barbara Stok) en Gerrit de Jager (familie Doorzon en Zusje)

Aflevering 2 (5 november): Superman

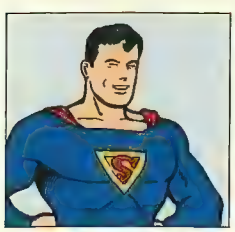

Waarom is de Amerikaanse superheldenstrip zo populair in de VS en wat maakt de superhelden zo typisch Amerikaans? Jean-Marc van Tol praat in deze aflevering o.a. met Chris Claremont (scenarist X-men), David Finch (tekenaar/scenarist "Batman the Dark Knight, Jonathan Ross (presentator en stripverzamelaar)

Aflevering 3 (12 november): Olivier B Bommel

Wat maakt de Bommel strips zo bijzonder? En wat is de invloed van Marten Toonder op de Nederlandse strip? Jean-Marc van Tol praat in deze aflevering o.a. met Dick Matena (tekenaar), Hans Matla (stripverzamelaar), Pieter Steinz (chef boeken NRC)

Aflevering 4 (19 november): Kuifje

Welke rol heeft Kuifje gespeeld bij het ontstaan van de moderne Europese strip. Hoe hou je Kuifje nog levend onder de huidige striplezers? En welke invloed heeft Hergé gehad? Jean-Marc van Tol praat in deze aflevering o.a. met Joost Swarte (tekenaar en Kuifjekenner), Henk Kuijpers (tekenaar Franka)

Aflevering 5 (26 november): Astroboy

Manga is de Japanse stijl van strips maken. Waarom is manga zo typisch Japans en hoe komt het dat Manga in Japan zo enorm populair is? Jean-Marc van Tol praat in deze aflevering o.a. met Yoshihiro Tatsumi (beroemde Japanse tekenaar), Haruko Kashiwagi (mangatekenares).

Aflevering 6 (3 december): Mr. Natural

De undergroundstrip is een alternatieve stroming die in Amerika ontstond en in Nederland navolging kreeg. Maar bestaat underground nog wel? Jean-Marc van Tol praat in deze aflevering o.a. met Jerry Moriarty (Amerikaanse underground-tekenaar), Peter Pontiac (tekenaar), Evert Geradts (tekenaar en oprichter underground-blad *Tante Leny presenteert*)

Aflevering 7 (10 december): Suske & Wiske

België is een belangrijk stripland. Iedereen kent Suske & Wiske, maar er is ook een belangrijke nieuwe generatie stripmakers. Jean-Marc van Tol praat in deze aflevering o.a. met Toon Horsten (stripjournalist), Brecht Evens (striptekenaar), Luc Morjaeu en Peter van Gucht (tekenaar en scenarist Suske & Wiske)

Aflevering 8 (17 december): Sigmund

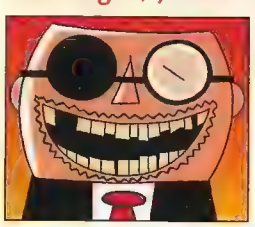

Iedere dag beginnen veel mensen de dag met een krantenstrip. Over tekenaars die iedere dag grappig moeten zijn. En wat is dat dan, humor? Jean-Marc van Tol praat in deze aflevering o.a. met Peter de Wit (tekenaar Sigmund), Ronald Giphart (schrijver/humorspecialist), Mark Retera (tekenaar Dirkjan).

Yu-Gi-Oh! 24 (Kazuki Takahashi)

MEDUSA
De Helse Meute 2 — **De Terugkeer van de Haith (Højgaard + Thirault)**
De tekenaar van het 4de deel is tevens die van de nieuwe Thorgal-spin-off over Wolvin.

Milan K. 2 — **Hurricane (Corentin + Sam Timel)**

Corentin is de zoon van Michel Rouge. Met Milan K. heeft hij zijn eigen treffer in de familie.

Reign 2 — **Tweede Kans (Cara + Téhy)**
Explosieve actie in deze thriller.

Victor Sackville 22 — **Noordgrens (Carin + Borile/Rivière)**
Voorlaatste verhaal met extra katern met tekeningen en schetsen van Antwerpen.

De Vierde Kracht 2 — **Moord op Antiplona (Gimenez)**
Deel 1 was een heruitgave. Lees nu, 14 jaar later, het vervolg.

OOGACHTEND
Cordelia 12 — **Het Vieze Dozijn van Cordelia (Ilah)**

Esther Verkest 9 — **Een Handvol Esther (Kim)**
Ken je dat? Je geeft haar een hand en wat ze daarmee uitvreet, kan alleen Kim in een getekende grap weergeven.

De Liefhebbers
Opvolgers van *Ergens Waar Je Niet Wil Zijn*
(Brecht Evens) Een kunstenaar wordt uitgenodigd op een regionaal kunstenfestival. Amateuristisch, maar goedbedoeld, zo leert hij de mensen in het dorp Beerpoele kennen.

OOG & BLIK/ DE BEZIGE BIJ
Dodelijk Wapen
Superheldenstrip maar Clowes' versie is toch minder klassiek
(Daniel Clowes)
Weesjongen Andy is het mikpunt van spot en pesterijen. Na een trekje van een sigaret kan hij de hele wereld aan. Hij ontdekt een gadget waarmee hij alles kan veranderen.

De Lens van Spinoza
Stripbiografie over de Nederlandse filosoof
(Jaron Beekes)
Tot zijn dood bleef Spinoza vechten voor vrijheid van meningsuiting en godsdienst.

Simon's Cat 3 — **Kitten Kluwen (Simon Tofield)**
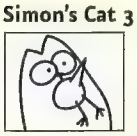
Succes op YouTube, maar daar wemelt het sowieso van vaak afgespeelde filmpjes met snoezige poesjes. Simons kat is gemener.

Wat Wij Moeten Weten 2 — **(Willy Linthout)** Linthout amuseert zich metww deze persoonlijke en komische evocatie over zijn familie.

SHERPA
Laat die Bassen Beuken, Bruno!
Nieuwe sociale kroniek van Baru
3 ouwe knarren leiden een ordentelijk leven en willen nog 1 keer een slag slaan. En er is ook een jonge Afrikaan, illegaal immigrant, topvoetballer thuis, die graag in Europa op het veld wil schitteren...

SILVESTER
Aslak 1 — **Het Oog van de Wereld (Michalak + Fred Weytens / Hub)**
Luxe dossiereditie met nieuwe cover.

Bone — **Rose (Charles Vess /Jeff Smith)**
Afgerond prequelverhaal zonder de Bones.

De Havik Dossier Editie 4 — **(Patrice Pellerin)**
Deel 8 met 3 dossieredities met voorpublicatie, achtergrondartikels, schetsen...

Koning Snotneus 4 — **Adalbert Redt Zich Wel (Parme + Trondheim)**

Legende van de Scharlaken Wolken 4 — **De Bloei en de Gruwel (Tenuta)**
Slot van de fantasyreeks, verkrijgbaar in verzamelbox met dossierboek en kortverhaal.

De Orde van de Drakenridders 9 — **Blind (Francisco Ruizgé + Ange)**

De Pijl van Nemrod 4 — **De Machine (Griffo/Meddour + Bollée)**

Prins Valiant 12 — **Jaargang 1948 (Hal Foster)**

UUR U 4 — **Zwarte Oktober (Calvez + Duval /Pécau)**

STANDAARD UITGEVERIJ
Apostata 3 — **Argentoratium (Ken Broeders)**
Een weergaloos in beeld gebrachte veldslag is een van de troeven van dit album.

Urbanus 146 — **Het Pinneke van Pinnekeshaar (Willy Linthout + Urbanus)**

F.C. De Kampioenen — **Vertongen Vampier (Leemans)**
Ook nu weer speelt Markske de eerste viool. Eind 2011 krijgt hij zijn eigen spin-off.

F.C. De Kampioenen Omnibus 3 — **(Leemans)** Xavier in de Puree, Het Sehks-Schandaal, De Kampioenen Maken een Film, Oma Boma en De Huilende Hooligan.

Junior Suske en Wiske 3 — **Grote Griezels (Broeckx / Heins + van Oudheusden)**

Suske en Wiske Pocket 17 — Met Sjeik El Rojenbiet, De Koning Drinkt en De Perenprins
Suske en Wiske Pocket 25 — Met Het Brommende Brons, Het Statige Standbeeld en Het Kregelige Ketje.

Urbanus Special 8 — **Spiegeltje, Spiegeltje (Linthout + Urbanus**

DE BOEMERANG
Rooie Oortjes 42 (Gürsel)

UITGEVERIJ L
Aya uit Yopougon 6 — **(Oubrerie + Abouet)**

Slhoka 4 — **De Bloedbogen (Ceyles + Godderidge)**

De Wachters 3 — **April 1915 - Ieper (Breccia + Dorison)**

"DRAWING WHO KNOWS"

Minck Oosterveer (1961-2011)

"Op zaterdagmiddag 17 september omstreeks 13.00 uur heeft een dodelijk ongeval plaatsgehad op de randweg N3 in de richting van Papendrecht. Een motorrijder uit Dordrecht kwam hierbij om het leven. De toedracht van het ongeval is nog onduidelijk."

Je leest er meestal snel over. Berichten over dodelijke ongevallen. Alsof je ogen in rationele modus gezet worden, emotionele activiteit wordt uitgeschakeld. Het familiale drama achter de droog neer getypte tekst krijgt niet de kans om door te dringen. Een overlevingsinstinct. En gelukkig maar. Mensenschouders zijn niet gemaakt om het leed van de hele wereld te dragen. Bovenstaand bericht dat in de krant verscheen, leek dezelfde behandeling te ondergaan.

Tot blijkt dat de motorrijder niet anoniem door het leven stapte. En het bericht zwart op wit in je mailbox belandt. De immer minzame Nederlandse stripauteur Minck Oosterveer is niet meer. De onbekende motorrijder krijgt een gezicht. Een verdomd bekend gezicht. Een geliefd gezicht. Een vader. Een echtgenoot. Een vriend voor velen, een goede kennis van de rest van de wereld.

Net vijftig jaar geworden. De Stripschapprijs eindelijk in zijn achterzak, de doorbraak in Amerika en Frankrijk voor zijn

deur en erachter een carrière waar veel jonge en ook oude striptekenaars alleen maar van kunnen dromen. Zijn oeuvre was lang niet afgewerkt. Amerika ging voor de bijl. De op een kier staande Franse stripdeur zou in een mum van tijd openvliegen. Daar twijfelde hij misschien nog wel aan – de Oosterveerse nuchterheid - maar niet de rest van de wereld.

Minck Oosterveer schonk de stripwereld prachtig getekende verhalen zoals Nicky Saxx, Zodiak, Rick Rolluik, Claudia Brücken, Jack Pott, Trunk, Storm en Ronson Inc. Meer en meer lonkte de buitenlandse stripmarkt. En het lukte hem gewoonweg om voet aan grond te zetten. In 2008 debuteerde Minck in de Verenigde Staten bij BOOM!-studios met *Zombie Tales* en een jaar later ging hij voor dezelfde Amerikaanse uitgever van start met *The Unknown*. Een nieuw comicproject was Ruse en hij tekende ook aan de Spider-Man-spin-off Spider-Island: *Deadly Foes*. Minck genoot maar zijn bescheidenheid bleef overein. "Natuurlijk zijn er zeer goede tekenaars in Amerika en er zijn er zeker ook die beter zijn dan ik. Het is ook heel erg moeilijk geweest om daar zomaar binnen te komen juist omdat ze zelf goede talenten hebben. Wat ik van Matt Cagnon ongeveer heb begrepen, is het niet alleen maar vanwege mijn tekenkunde maar ook omdat ik daarnaast goed ben in *story-telling* in beelden. Ik regisseer mijn werk goed en dat is ook iets wat ik in *The Uknown* nog veel bewuster ben gaan doen, juist ook omdat ik me nu kan laten gaan in een Amerikaanse découpage.", zo vertelde Minck in 2009.

Maar meer nog dan zijn immense tekentalent gaat zijn persoonlijkheid gemist worden. Minck was allemans vriend. De talrijke reacties op zijn overlijden van fans, die elk wel hun eigen anekdote konden opdissen over hun held, bewijzen hoe dicht Minck bij de mensen stond. En nu lijkt hij verder weg dan ooit.

('Drawing who knows', zijn de laatste woorden die Minck achterliet op het virtuele vriendennetwerk Facebook.

Foto: Jim Bella)

ARBORIS

Kookaburra 2

Sector WBH3 (Crisse)

Kookaburra K 1

Big Bang Baby (Ramos + Crisse)
Samen met een heruitgave van *Kookaburra 2* geeft Arboris ook deze nieuwe spin-off uit. Tekenaar Ramos is vooral actief voor de Amerikaanse markt. (*The Amazing Spider-Man, Wolverine en X-Men*)

BALLON

Jommeke Spelletjesboek

(-Jef Nys-)
Inclusief 3 kortverhalen.

Kid Paddle – Buiten Reeks

Monsters (Midam)
Kid Paddle gidst je op zijn manier door de geschiedenis van beruchte monsters.

DAEDALUS

Gil St.-André 1

Een Vreemde Verdwijning (Kraehn)
Opnieuw vertaalde heruitgave in SC met nieuwe cover.

DARGAUD

De Adelaars van Rome 3

(Marini) Keizer Augustus stuurt Marcus op geheime missie naar Germania, het thuisland van Arminius, om uit te zoeken wat die precies te maken heeft met de nakende opstand van zijn volk.

Barracuda 1
Luxe-editie

Slaven (Petiqueux + Dufaux)
Met ex-libris en extra katern.

Op Weg naar Banlung – Cambodja 1993
One-shot van Vink gebaseerd op het leven van co-scenarist Rochel

(Vink + Rochel)
In 1993 hield Cambodja voor het eerst democratische verkiezingen. In de bakermat van de Rode Khmer ontvangt Jacques elke maand 200.000 dollar om zijn bedienden te betalen. Boeven willen hemchanteren. Ze geven zich uit voor de Rode Khmer.

Pin-Up integraal cyclus 3

(Berthet + Yann)
De 3de cyclus in een integraal HC-jasje met een extra katern onuitgegeven tekeningen.

XIII - cyclus 1

(Vance / Giraud + Van Hamme)
Alle verhalen van Vance en dat ene van Giraud in HC met allemaal afwijkende covers. Het album XIII Mystery wordt opgesplitst als extra pagina's in elk van de 18 HC's.

XIII 20

Mayflower Day (Jigounov + Sente)
XIII doet een beroep op een psychiater om via hersenstimulatie de gaten in zijn geheugen op te vullen. Hij mag dan wel zijn identiteit terughebben, die witte muur is er nog steeds!

XIII Mystery 4
Afgerond verhaal over de eenarmige CIA-agent die mee aan de wieg stond van de Mossad

Kolonel Amos (Boucq + Alcante)
Onthullingen, die tot zijn privésfeer horen, beloven een grote verrassing voor de XIII-fans te zijn.

DARK DRAGON

Assassin's Creed 1

De Ondergang (Stewart + Kerschl)
Andere bewerking van de game dan de meer Europese benadering die bij Ballon verschijnt.

Conan de Barbaar Filmspecial

(Guzman)
Stripversie van de recentste Conan-film.

World of Warcraft 2

(Lullabi + Simonson)

DON LAWRENCE COLLECTION

De Vries 1
Nieuwe actiereeks

Pro Justitia (Van Oppen + Algera)
Door de voormalige tekenaar van de strips over Aspe en Tom Boonen.

DUPUIS

Alter Ego 2

Noah (Efa/Erbetta + Renders + Lapière)
Noah, de zoon van de Amerikaanse president, komt achter het bestaan van het Alter Ego-programma en ziet meteen de mogelijkheden in van de technologie.

Largo Winch

In de Kantlijn van de Legende (Francq)
Largo Winch-illustraties die Francq tekende voor ex-librissen, affiches en andere merchandising.

Ralph Azham 2

De Dood aan het begin van de Weg (Trondheim)
Deel 2 van de trilogie-reeks.

DE HARMONIE

Café 't Wereldje

(Zak)

Lachen zonder Bril

(Peter van Straaten)

Sigmund

Eenentwintigste Sessie (de Wit)

Tot Ziens, Justine Keller

(Hanco Kolk naar Spinvis)
Kolk verstript de liedjes van Spinvis. Je krijgt er ook de cd bij.

KANA

Ikigami 3

(Motoro Mase)
2 afgeronde verhalen over mensen die vernemen dat ze nog 24 uur te leven hebben.

Nana 17

(Ai Yazawa)

Naruto 30

(Masashi Kishimoto)

Psyren 3

(Toshiaki Iwashiro)

LE LOMBARD

Dommeltje 2

De reeks zal 16 delen tellen.
Malle Hond! (Rodrigue + Aucaigne)
Gags over het neefje van Dommel.

Kruistocht 5 + 6

Gauthier van Vlaanderen
Syville, Lang Geleden
(Xavier + Dufaux)
Deel 5 is een heruitgave van Nomade 1. Deel 6 is het vervolg en slot van het tweeluik.

Sla eens een Romein op zijn smoel

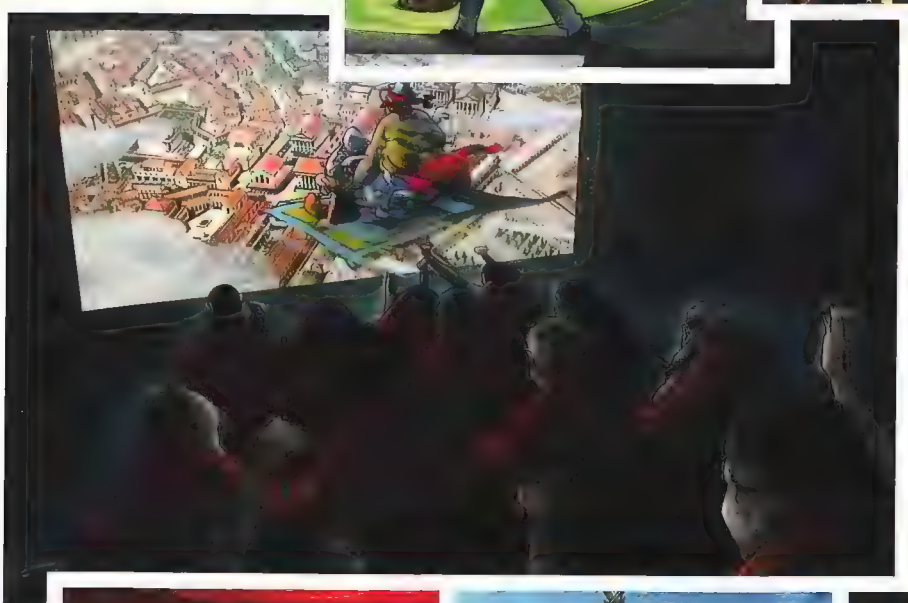

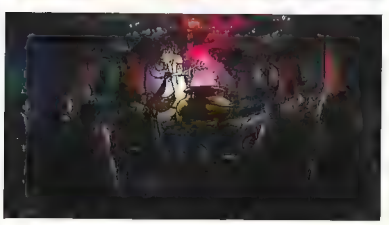

Het ziet er verdomd spectaculair uit, die *Asterix Tour*. De groots opgezette expo rond de Gallische striphelden van Uderzo en wijlen Goscinny wordt dan ook in elkaar gedraaid door SEE Touring Attractions. Het bedrijf uit Los Angeles heeft ook al spetterende, rondreizende attracties van *Star Trek* en *Titanic* op zijn curriculum vitae staan. Die mannen en vrouwen weten waar ze mee bezig zijn dus. De *Asterix Tour* start in de herfst van 2012 en zal tal van steden in Europa aandoen. Ja, ook België en Nederland. Waar deze *Asterix*-expo juist halt zal houden, is nog niet bekend maar ondertussen kunnen we al wel genieten van enkele beelden van hoe de rondreizende tentoonstelling er zal uitzien. Romeintjes op hun smoel slagen, op de foto met de Gallische striphelden of een foto op de troon van Cleopatra, een uitgebreide kennismaking met het Gallische dorp of een zeetocht maken met de piraten uit de *Asterix*-strips is nog maar een kleine greep uit het grote aanbod dat de Asterix Tour schenkt. Iets om naar uit te kijken dus...

Kruistocht, Tweede Tijdperk verzamelband deel 5-6
(Xavier + Dufaux)
De 2de cyclus van Kruistocht als twee HC's met stevige band rondom de albums.

Thorgal 33

De Zwaardboot (Rosinski + Sente)
De speurtocht van Thorgal naar zijn zoon Aniël leidt naar het oosten, naar Bagh Dhad. Jolan komt ondertussen achter de ware bedoelingen van Manthors gekonkel.

De Werelden van Thorgal
Gloednieuwe, zevendelige spin-off
Wolvin 1: Raïssa (Surzhenko + Yann)
Thorgals dochter verneemt meer over zichzelf. Ze maakt kennis met een meute wolven die op de loer liggen om verdwaalde reizigers aan te vallen.

MARSU PRODUCTIONS
Marsu Kids 1
Net uit het Ei (Conrad + Wilbur)
Spin-off waarin de kinderen van een nest Marsupilami's de show stelen.

OOG & BLIK/ DE BEZIGE BIJ
100 Hoogtepunten van Heinz 1 + 2
Niks Mis met Koken
Niks Mis met Kinderen (Windig/de Jong)
Thematische bundelingen van oude Heinzstroken.

MetaMaus
De making of van Maus

MetaMaus (Spiegelman)
Met extra strips, oorlogspamfletten en tekeningen van gevangenen uit de concentratiekampen. Op een meegeleverde dvd staat het volledige Maus-stripverhaal met schetsen, artikels, originele opnames van de interviews tussen Spiegelman en zijn vader en fragmenten van een documentaire over Spiegelmans onderzoeksreizen naar Auschwitz en Birkenau.

SHERPA
Kappie 5
Voor in de Auto (van der Meij)

SILVESTER
Acriborea 3
Miljoenen Zonnen (Créty + Cordurié)

Bone
Alle 9 delen in een fraaie box.
De Complete Saga verzamelbox (Smith)
Zowel Silvester als Bone vieren hun 20ste verjaardag.

Casus 6
De Erfenis van de Keizer (Pieri + Hanna)

Drakenbloed 5
Goeie Oude Louis (Créty +Istin)
De tekenaar van Acriborea en de Drakenbloed-spin-off Hannibal Meriadec neemt de reeks van Guy Michel over.

Electric Requiem
(Maconi + Colombara)

Het Maagdenbos 2
Wolf (Tillier + Dufaux)

Major Arcanum 4
J.F.K. (Jacob + Pécau)

Okko 7
De Cyclus van het Vuur 1 (Hub)
Start van de voorlaatste cyclus.

Een Paar Stappen tot het Licht 1
De Geometrie van het Toeval (Marchand)

Smile
(Telgemeier)

Sophia 3
Slot van de trilogie, ook verkrijgbaar is in een verzamelbox met het dossierboek Secret Sophia
Fiat Lux (Navarro + Guignement)
Omdat de oorspronkelijke tekenaar zich te veel liet afleiden door goedbetaalde, erotische illustratieopdrachten werd hij vervangen door Navarro.

De Verborgen Geschiedenis 20
De Poort naar de Zee (Kordey + Pécau)
Nog 10 delen en de reeks loopt ten einde. De 3de cyclus zal ook verkrijgbaar zijn in een verzamelbox.

STANDAARD UITGEVERIJ
F.C. De Kampioenen
De Plezantste Special (Leemans)

Jump 14

De Meeneemchinees (Cambré)
Brains wordt ontvoerd. Zijn huisdiertje Armando schiet in actie. De speurtocht begint bij een Chinees afhaalrestaurant. De prijsduiven van Dweezil kunnen Brains misschien terugvinden.

Junior Suske en Wiske
Winterplezier (Broeckx / Heins + van Oudheusden)

Plankgas en Plastronneke 8
(Stallaert + Urbanus)
Plankgas en Plastronneke beleven opnieuw in een eigen stripreeks absurde avonturen.

De Rode Ridder 232
Duivelsmist (Scholz)
Johan moet de vermiste Merlijn zoeken. Zijn speurtocht leidt naar het paradijselijke eiland Avalon.

Suske en Wiske 315

De Bananenzangers (Studio Vandersteen)
Koning Bobbelbelly heeft de hikziekte en moet luisteren naar een genezend lied. De aangestelde zangers kunnen enkel toon houden als ze een blauwe toverbanaan eten. De toverbananenboom is helaas omgehakt. Sus en Wis zoeken een andere boom in de jungle.

DE BOEMERANG
(Gürsel)
The Champions 20

UITGEVERIJ L
(de Kort) Jaaroverzicht in cartoons.
2011 - Het Jaar van Hein

De Boeken van de Zieners 4
Fantasyreeks
Molly (Picaud + Gaudin naar Robin Hobb)
Een bastaardzoon aan het koninklijk hof ontwikkelt dezelfde krachten als zijn vader.

Legenden van Troy 5
One-shot door de tekenares van Alim de Leerlooier
Reis naar de Schaduwen (Augustin + Arleston / Alwett)

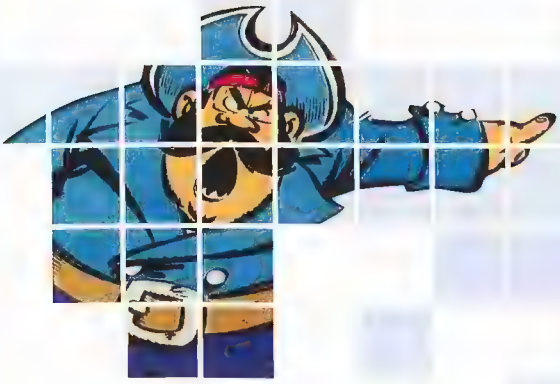

SCHEEPSJOURNAAL

DOOR **JEAN-PIERRE LEGEIN**

Nieuws vanuit het hoofdkwartier van de Reclamestripclub aan de Vlaamse Westkust, waar voorzitter Jean-Pierre Legein een oogje in het zeil houdt.
reclamestripclub@telenet.be

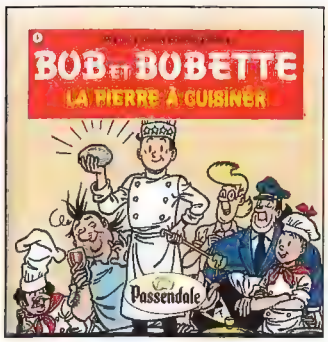

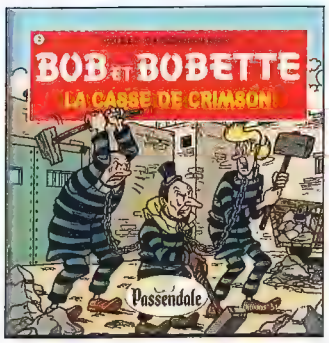

Susenwissendale

De *Suske en Wiske*-albums *Krimson Break* en *De Kokende Kei* kregen een nieuw jasje aangemeten met een kaasgeurtje aan. In augustus en september hield het bekende kaasmerk Passendale een reclameactie met de twee populaire striphelden. In die periode waren de albums, in vierkante vorm, gratis te verkrijgen bij aanschaf van twee producten van Passendale. De stripboeken waren tweetalig verkrijgbaar in België verkrijgbaar en eentalig in Frankrijk.

Laaiende Sus en Wis aan de Linies

De Laaiende Linies is een speciale *Suske en Wiske*-uitgave voor de Staats-Spaanse Linies. Het is een kortverhaal van 22 pagina's. Daarbovenop krijgt u er nog eens 8 pagina's bij die u informeren over de forten en linies in de Nederlandse provincies Zeeland en de Vlaamse provincie West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Antwerpen.

In *De Laaiende Linies* worden Suske en Wiske met de teletijdmachine van Professor Barabas naar het jaar 1641 geflitst, terwijl Jerom en Lambik naar het jaar 1622 (tijdens de Tachtigjarige Oorlog) worden gestuurd. Daar moeten ze twee gouden ogen proberen terug te vinden om zo een vloek te verbreken.

Het speciale *Suske en Wiske*-album verscheen ter gelegenheid van de eerste Fortennacht in 2011(in het kader van het Europese Interreg IVA-project: Forten en linies in grensbreed Perspectief).

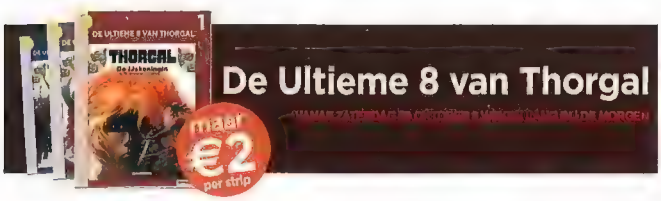

Thorgal in De Morgen

Het blijft toch steeds een evenement om naar uit te kijken. Een nieuw album in de *Thorgal*-reeks. Begin november verscheen het 33ste album *De zwaardboot* uit de reeks van tekenaar Rosinski (op scenario van Yves Sente). Maar er was meer. In het kielzog van dit nieuwe avontuur startte ook een nieuwe spin-off rond zijn dochter Wolvin. De krant *De Morgen* pakte deze gelegenheid te baat om een speciale actie te lanceren. Niet alleen publiceren ze de nieuwe spin-off voor maar vanaf eind oktober zit er ook 8 weken lang een exclusieve *Thorgal*strip bij de krant voor maar 2 euro per strip. *De Morgen* selecteerde voor haar lezers de 8 strafste *Thorgal*strips en brengt ze in een exclusief formaat. De gekozen albums zijn *De ijskoninging*, *Het eiland der bevroren zeeën*, *De Boogschutters*, *Tussen aarde en licht*, *De meester van de bergen*, *De wolvin*, *Het zonnezwaard* en *De barbaar*.

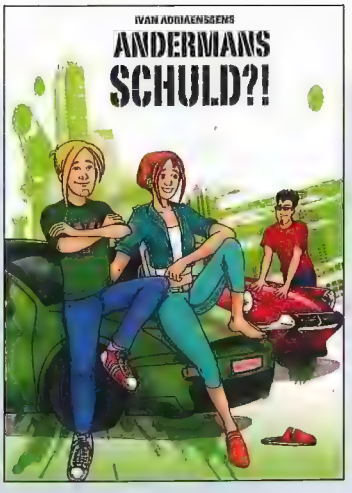

Onze schuld alvast niet!

We trachten zo volledig mogelijk te zijn in onze informatie die we u meegeven. Dat er af en toe wel eens iets door de mazen van het net durft te vallen, kan wel eens gebeuren. Een steek die we dan snel oprapen, zeker wanneer het past bij de actualiteit. Deze strips zijn zelfs brandend actueel op twee manieren want de strips die we u hier voorstellen zijn enerzijds van de hand van Ivan Adriaenssens, momenteel volop in de belangstelling met zijn *Afspraak in Nieuwpoort*-strip (zie Acte de Présence) en anderzijds wegens het geklungel bij de banken. "Strips die de raad van bestuur van Dexia beter eens hadden gelezen", aldus onze correspondent ter plaatse. *Eigen schuld?!* en *Andermans schuld?!* , de albums waarover we het hebben, dateren uit 2009 en 2011 en zijn 2 titels uit een drieluik waarvan het derde album verschijnt begin 2012. De strips werden gemaakt in opdracht van VCS Vlaams Centrum Schuldbemiddeling en moeten er voor zorgen dat de mensen nadenken over hoe ze met geld moeten omgaan.

Kuifje en het geheim van de Peugeot

Het mag niet verwonderen dat *Kuifje* ook in deze rubriek opduikt. Door de film van Steven Spielberg en Peter Jackson staat de gekuifde reporter meer dan ooit in de belangstelling.

Het automerk Peugeot springt in elk geval al vrolijk mee in de nieuwe *Kuifje*-hype. Vanaf 2 november tot 30 november kan je bij alle Peugeot handelaars het *Kuifje*-album van de film *Het geheim van de Eenhoorn* afhalen. Zolang de voorraad strekt.

Het deelnemingsformulier vind je in het Peugeot reclameblad dat bij iedereen in de brievenbus geleverd wordt samen met de andere reclamefolders.

PEUGEOT SCHENKT U HET ALBUM VAN DE FILM
«DE AVONTUREN VAN KUIFJE HET GEHEIM VAN DE EENHOORN»
Vanaf 2 november bij uw Peugeot-verkooppunt
HET GEHEIM VAN DE EENHOORN ZAL VOOR U GEEN GEHEIMEN MEER HEBBEN!
Bezoek van 2 tot 30 november 2011 een Peugeot-verkooppunt (u vindt het Peugeot-verkooppunt in uw buurt op www.peugeot.be) en ontvang in ruil voor onderstaand ingevuld deelnemingsformulier het album van de film «De avonturen van Kuifje – Het geheim van de Eenhoorn». Aanbod geldig tot uitputting van de voorraad.
DE AVONTUREN VAN KUIFJE
Het album van de film
CADEAU!
DEELNEMINGSFORMULIER
Volledig ingevuld af te geven in uw Peugeot-verkooppunt. Eén enkel exemplaar per gezin.
Mevrouw Juffrouw Mijnheer
Naam
Voornaam
E-mail
Verkooppunt
Huidige wagen(s)
Jaar
Hou mij via e-mail op de hoogte van het laatste Peugeot-nieuws en promoties.
PEUGEOT

Jommeke doet het weer

Herinnert u zich de voorbije zomer nog? Iedereen was het er over eens dat we die konden catalogeren onder ronduit slecht. Iedereen? Neen, een man bleef rustig beweren dat we een goede zomer aan het beleven waren. Frank Deboosere dus. Weerman in hart en nieren en na afgelopen zomer mag hij de titel van grootste positivist van de wereld dragen. Het zal allemaal wel te verklaren zijn. Niet Frank maar het weer en dat vindt Jommeke ook.

In *Jommekes weerboek* komt u of uw kroost er alles over te weten! Saaie kost is het blijkbaar niet. Het boek werd samengesteld in samenwerking met weervoorspeller Tom Elegeert van het KMI. Het weerboek van Jommeke is een doe– en ontdekboek met weetjes, proefjes en spelletjes (let op de verkleinwoorden, we proberen zo een jonger publiek aan te spreken). Mogen uiteraard niet ontbreken, een heleboel strips. Het kortverhaal *De sneeuwmaker* waarin een benevelde professor het laat sneeuwen op Paradijseiland! En in De regenbom zorgt professor Gobelijn voor een knallende regenpartij in de woestijn.

Het album is misschien geen echte reclamestrip daar hij te koop is (€ 6,95), maar er is al zo weinig reclamewerk de laatste tijd dat onze zeer gewaardeerde medewerker dacht "Vooruit maar, met een logootje rechts onder op de cover van het KMI zijn we ook reeds content". Waarvan akte.

Snelle fastfoodstrips

Afgelopen zomer in de Magic Box van fastfoodketen Quick waren er naast uiterst lekkere/vettige gerechten (schrappen wat niet past) ook strippende gerechten te vinden. Het ging om twee strip- en spelletjesboeken rond *Cédric* en *Bollie & Billie* en *De Kleine Robbe: Primus in kattenkwaad*. De boekjes tellen 36 pagina's.

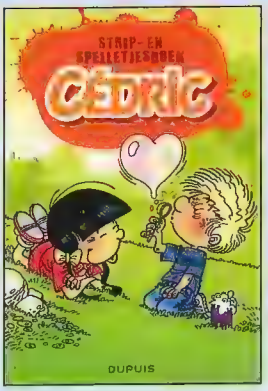

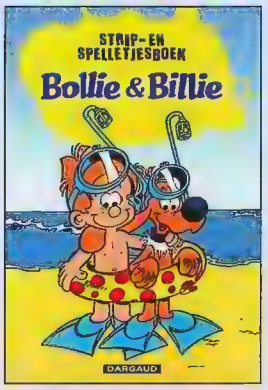

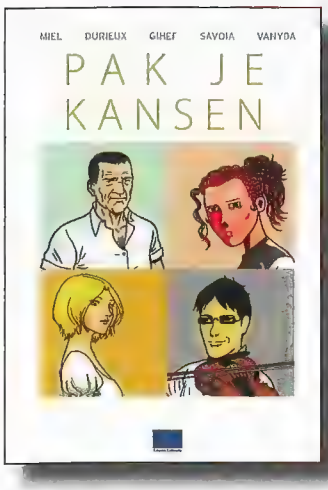

Europese kansen

Julie is een alleenstaande werkloze moeder die moeite heeft om de eindjes aan elkaar te knopen. Viktor is een blinde musicus die ernaar verlangt te zijn zoals iedereen. Pedro groeide op het Portugese platteland op, maar verliet de kleine boerderij van zijn ouders om – tevergeefs – zijn geluk elders te zoeken. Ex-gedetineerde Fianne uit Dublin verliest haar baan in een fabriek en probeert haar leven een nieuwe wending te geven. Het stripverhaal "Pak je kansen" onthult het levensverhaal van deze gewone mensen en toont hoe het Europees Sociaal Fonds hen geholpen heeft hun leven weer op de rails te krijgen.
Deze strip werd uitgegeven in 2010 door de Europese Commissie en bevat vier kortverhalen. Formaat van de uitgave is A5 en in kleur. De strip was en is nog te bestellen via http://bookshop.europa.eu

Funboek en waterijsjes

Een bezoekje aan de rommelmarkt levert nog steeds iets op. Zo vond een van onze matrozen er *MAX adventures FUNBOEK 'Op sportavontuur met Max!'*. Het boek is van 2011 voor OLA (Adventures) in samenwerking met het BOIC. Binnenin zitten er bonnen voor allerlei OLA waterijsjes of fruitijsjes enkel geldig in België en Luxemburg Een zoektocht naar meer informatie stuurde ons naar http://nl.max-adventures.com/kleurplaat . Daar staat te lezen "Het funboek kun je krijgen door naar JUMBO of C1000 te gaan. Op = op!!". Wat ons doet vermoeden dat er dus ook een Nederlandse versie van bestaat.
Het album meet 17 x 25 cm. Wie de tekenaar is, daar hebben wij het raden naar.

Het Scheepsjournaal kwam tot stand met de hulp van Marc Lezy, Stefaan Lezy, Willem Gay, Wallie Hakkens, Peter Bonte, Paul Vanopstal, Patrick Van den Acker, Christian van Lint.

STRIPS UIT HET KADER

striptentoonstellingen op een rij

Marc Sleen en Brussel

In 1947 verhuizen Marc Sleen en zijn echtgenote van Gent naar Brussel. Later wordt het druivendorp Hoeilaart, in de rand van Brussel, hun vaste verblijfplaats. Aangezien Marc Sleen zoveel tijd heeft doorgebracht in de Belgische hoofdstad, is het niet te verwonderen dat Brussel herhaaldelijk dient als achtergrond voor de avonturen van zijn striphelden. Twee verhalen van Nero zijn zelfs helemaal opgedragen aan Brussel: De zwarte toren (1983) en De verdorven stad (1984).

Van 5 oktober 2011 tot 4 maart 2012
Marc Sleen Museum,
Zandstraat 33-35, 1000 Brussel
Alle dagen open (behalve op maandag)
van 11 tot 13 uur en van 14 tot 18 uur.
www.marc-sleen.be

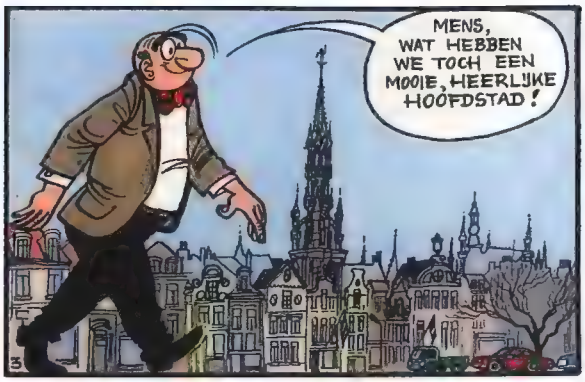

Brusselse Nero-wandeling

Wie de expo rond Marc Sleen en Brussel wil bezoeken en daarbij graag een fikse wandeling wil aan koppelen, moet zeker en vast de Nero-wandeling uitproberen. Die wandeling loopt langs plaatsen die opduiken in – oh wat een verrassing – de strips van Sleen. Maak er maar meteen een daguitstap van want de wandeling kost je toch zowat 2,5 uur. Je komt dan o.a. langs het Stripmuseum, de Kapellekerk, de Zwarte Toren, de Zavel, het Centraal Station, Manneken Pis en de Grote Markt. De PDF van deze Nero-wandeling kan gratis gedownload worden via de homepagina van www.marc-sleen.be. Veel wandelplezier en steek onderweg zeker een wafel in je mond (doorspoelen met champagne)!

77 jaar Roemeense strip

Dankzij hun oude traditie van beeldende kunsten zijn de Roemeense stripauteurs erin geslaagd origineel werk te leveren dat van groot talent getuigt ; dit ondanks de omwentelingen, die hun samenleving een eeuw lang te verduren kreeg. Zich tegoed doend aan de zeldzame Europese tijdschriften die erin slaagden over de muur te geraken, hebben zowel de huidige stripliefhebbers als de stripauteurs, de bevrijding moeten afwachten om de verschillende genres, die de rijkdom van het actuele striplandschap uitmaken, te zien openbloeien. Vanaf dat moment vinden Dodo Nita, voorzitter van de Vereniging van Roemeense stripliefhebbers en Alexandru Ciubotariu, vaandeldrager van de nieuwe generatie stripauteurs, zonder ophouden originelen terug die de geschiedenis van het Roemeense stripverhaal vormgeven. Een extra stimulans is het feit dat de hedendaagse stripauteurs hen zonder aarzelen hun werk toevertrouwen.

Van 25 oktober 2011 tot 20 mei 2012
Belgisch Stripcentrum
Zandstraat 20 – 1000 Brussel (België)
Alle dagen open (behalve op maandag)
van 10 tot 18 uur.
Tel: +32 (0)2 219 19 80
– www.stripmuseum.be
– visit@stripmuseum.be

Bara & Friends

Guy Bara, bekend van *Max de Ontdekkingsreiziger*, past binnen de historische en culturele context van zijn tijd: het gou-den tijdperk van de humoristische tekening die Sempé, Chaval, Bosc, Desclozeaux, Jacques Tati, Pierre Etaix en Samuel Beckett populair maakte. Of de clown Grog, op wie hij dol was. Bara tekende bijna 10.000 gags in 40 jaar. De helft van de expo *Bara & Friends* toont originelen van Bara, de andere helft zijn hommagetekeningen van 90 tekenaars.

Van 14-10 tot 30-12 2011, Huis van het Beeld
Vrijwilligerslaan 19, 1160 Oudergem - Brussel
Tel.: +31 (0)2-743 47 20
maandag - vrijdag, van 9.00 tot 18.00 uur.
Gesloten op zaterdag, zondag en feestdagen

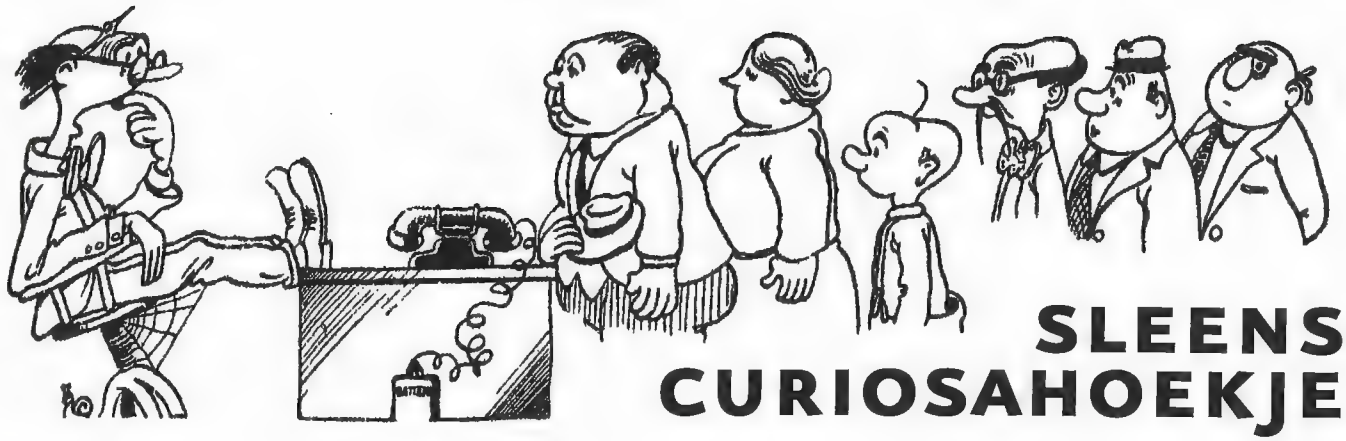

SLEENS CURIOSAHOEKJE

Nero staat dus weer volop in de belangstelling met een gloednieuwe expo én een heuse Nero-wandeling in Brussel. Het sein om het curiosahoekje van Marc Sleen nog eens van onder het stof te halen. En als Sleens goede vriend Armand Pien daar een rol in speelt, dan kunnen we alvast hopen op goed weer.

DOOR **YVES KERREMANS**

In Humo nr. 1064/1065 van 2 februari 1961 voorzag Marc Sleen de partituur van *De Papa's hebben geen Programma's* van meesterlijke karikaturen. Jef Burm en Louis Verbeek schreven de tekst van de meezinger en Jef Trappeniers componeerde de muziek. De karikaturen stellen mannelijke TV-personaliteiten voor, begrijpelijk als men de tekst leest.
Armand Pien was in 1961 al een TV-personaliteit en figureerde op de tekening als afwasser. Einde 2002, bijna tweeënveertig jaar later, gebruikt de weerman de tekening op zijn nieuwjaarswensen. Hij was ondertussen in Hoeilaart overbuurman en een goede vriend van Marc Sleen geworden. Pien maakt het ons gemakkelijk om de personaliteiten te identificeren door de figuren op zijn nieuwjaarskaart te benoemen.
De originele tekening van de bovenste helft van de illustratie heeft de tand des tijds doorstaan: een enorme tekening van 90 cm lang en 35 cm hoog.

HUMO
RADIO TV PROGRAMMA'S
ONAFHANKELIJK WEEKBLAD VOOR RADIO EN TELEVISIE
26e Jaargang – Nr. 1064/1065. 2 februari 1961. – 9 frank.
van 5 tot 11 februari
JACQUELINE BOYER
« Als hij me maar bemint... »
ANNIE HEUTS
Talent uit Limburg
FRIEDA LINZI
Hoe zotter hoe liever... »
Kado Alain Massin

Boven: Cover van Humo nr 1064/1065 (02.02.61)
Onder: Originele tekening van de halve illustratie

Onder:
Piens nieuwjaarswensen voor 2003 met van links naar rechts: de Woodpeckers, Tony Corsari, Armand Pien, Hippoliet, Maurice De Wilde, Maurice Dieudonné, Omer Grawet, Paul van de Velde, Jerome Verhaeghe en Bob Van Bael

Armand Pien getekend door Marc Sleen

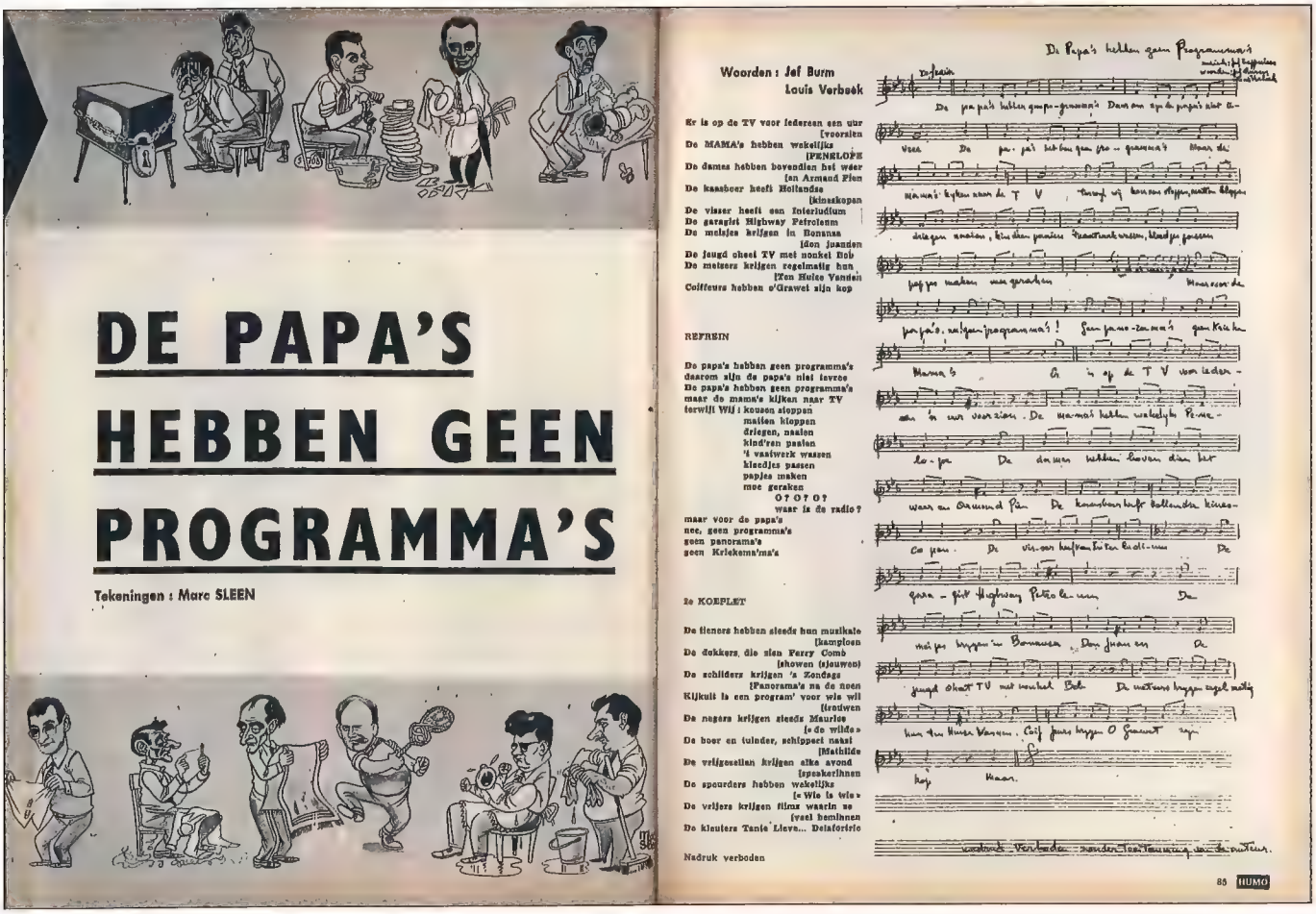

Geïllustreerde partituur van De papa's hebben geen programma's (Humo 1065/1065)

COLLECTIE FENIX 2011

VAN SCHETS TOT KLEUR

Boven: ruwe schets, onder: geïnkte versie, rechts: proefkleuring

Begin december 2011op het Strip Turnhout-festival kunt u het 76ste Fenix-album verwachten. Wij bewijzen af en toe eens graag dat we hard aan het werken zijn. Hiernaast en onder ziet u de cover, ontworpen en getekend door Dirk Nuyts, van het album *Bessy: Het graf in de prairie* (Studio Vandersteen) in drie stadia van opbouw. Eerst krijgt u de schetsversie te zien, vervolgens de geïnkte versie en dan de uiteindelijke proefkleurendruk. Mooi toch, niet?

Met Het graf in de prairie vervolledigen we onze reeks Bessy's, die destijds tussen album 68 en 69 hadden moeten verschijnen. *De brandende wigwams, De lederen lasso, De zilveren colt, De spoorzoeker, De laatste bron* en *Het graf in de prairie* zijn de zes laatste Bessy's die nog voor de Belgische kranten zijn gemaakt en waarvan het scenario nog aan Willy Vandersteen wordt toegeschreven. Daarna begon de 'Duitse productie'.

STRIPFESTIVAL KNOKKE HEIST 2011

Het bestuur van het stripfestival van Knokke Heist heeft kosten noch moeite gespaard voor editie 2011. Gezelligheid ten top op een nieuwe locatie, het casino van Knokke Heist. Brabant Strip was aanwezig in de zaal die voorzien is van prachtige wandschilderingen die door Margritte speciaal werden gecreëerd in 1953.

DOOR **JOERI DELAMANE**

Door de grote oppervlakte die ter beschikking was, leek het dat de opkomst vrij rustig was, maar dat was schijn. Voor verzamelaars van dédicaces was het stripfestival een absolute must. Wie geduld had kon een tekening bemachtigen van o.a. Dino Attanasio, Jan Bosschaert, Jeff Broeckx, Thomas Du Caju, Charel Cambré, D'Auwe, Willy Degryse, Ersel, Hachel, Dick Heins, Eric Heuvel, Jean-Pol, Daan Jippes, Antonia Lapone, Malik, Luc Morjaeu, Olivier Pacques, Bruno Di Sano, Marc Verhaegen, Michel Weyland of Christian Verhaegen.

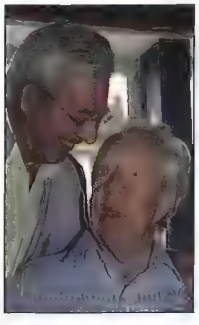

De eregast dit jaar was Ridder Marc Sleen. De Stripprijs van de Noordzee: ereprijs Burgemeester Graaf Leopold Lippens ging dit jaar naar Jean-Pol.

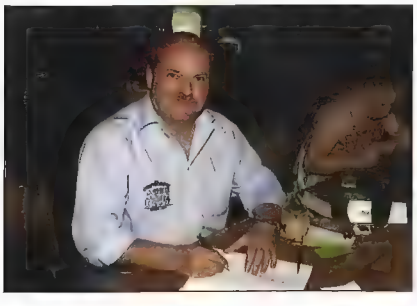

Huistekenaar D'Auwe stelde zijn nieuwe albums 'Knokke Heist Goud van Oud' (het vierde deel in de reeks) en een speciale beurseditie van 'Politie' voor.

Ook Jeff Broeckx pronkte met zijn nagelnieuwe trollenalbum van Jacob en Gnork op scenario van zijn echtgenote Ingrid Van Dijck.

Verder pakte Arcadia uit met een nieuw album van Johnny Paraguay uit hun Collectie Arcadia Archief.

Peter Bonte had een speciale uitgave op een beperkte oplage van 'Club Colonial' van tekenaar Lapone bij.

De publiekstrekker was ongetwijfeld Frank Pé, die tijdens het festival waanzinnig mooie tekeningen maakte.

GEZOCHT

(12/10) Ik zoek alles m.b.t. De Rode Ridder. Alles over de auteurs Karel Biddeloo, Claus Scholz, Martin Lodewijk,Leopold Vermeiren (o.a. Zuid-Afrikaanse, Hongaarse boekversies van de RR) Enkele zaken die mij ook sterk interesseren zijn: Zondagsvriend jaargang 1945 en 1949 namelijk nrs 1 t.e.m. 8 (bundeling in hc), Voorpublicaties (krantenknipsels) van RR in De Standaard, Alle soorten curiosa van RR zijn ook altijd welkom. **patrickbroeckx@pandora.be**

(02/10) ● Reinhart, de eenzame ridder (Rik): Het geheim van de Leeuwenburcht, De dolk van de tovenaar, De geest van de ruïne. ● Eric de Noorman/Panda-reeks (wit papier!), deel 18: De ring van Honoria. ● Kramikske: album 13 en 20 ● Bessy (oude reeks!): 4, 5, 6, 7, 8 en 9 ● Dag en Heidi: album 13 ● Witte Ruiter: De witte ruiter **willy.degryse1@telenet.be**

AANGEBODEN

(27/07) **LOT1**a-b-c: 'Fenix en Magazine'
Ik bied in één lot mijn Fenix/BSMcollectie aan. Allemaal in nieuwstaat:
a. Fenix albums van 1 tem eind dit jaar, inclusief extra album voor de voorintekenaars van 2002: Kitty De stalen uil
b. Vakantiealbums 2001-2011 (van aan de 'Sprekende wandelstok', inbegrepen)
c. BSM compleet vanaf n° 84 tot nu. In nieuwstaat met uitzondering van n°144 dat te lijden heeft gehad van een postbode die het uit de bus had laten hangen (enigszins verrimpeld, maar droog en volledig). In de lijst zie je dat er gezochte themanummers tussen zitten. Voor de nog niet verschenen nummers, geef ik een adreswijziging door of ik stuur ze na.
LOT2: 'Kari Lente' (Ik bied in een 2de lot mijn Brabant strip Kari Lente collectie aan) ● In sc de nrs 1 en 2: (De Weerbollen / De Wraak van de Uil) ● In hardcover de nrs 3-10 ● Ook inbegrepen: De eerste avonturen van Kari Lente: de kidnappers
LOT3: 'De klassieke avonturen van Nero' (Standaard Uitgeverij) ● Volledige reeks 1-53 in nieuwstaat.
Kan bekeken worden in de regio Antwerpen. Foto's zijn uiteraard ook mogelijk.
strips_dirk@hotmail.be

(21/09) Robbedoes-albums nummers: 85 - 94 - 100 (zonder sleutelhanger) - 127
eric.dezittere@skynet.be

BRABANT STRIP AGENDA

BRABANT STRIP AANWEZIG ◆

12 november

Ieper - Stripevenement in Neerstad ◆
Met signeersessies van o.a. Renaud, Dirk Stallaert, Hec Leemans, Lectrr,...
Info : http://www.nishicon.nl/

13 november

Sint-Truiden - Stripbeurs ◆
In 't Veilinghuis, Tongersesteenweg 150 van 10u tot 17u.
Met signeersessies van Marc Verhaeghe, Kim, Hachel,...
Info : www.stripbeurssint-truiden.be

18 november

Moorslede - Quiz
Stripkennis handig meegenomen
In GC De Blunder, Iepersestraat 52B vanaf 20u00
Inschrijvingen (4 man per team) : broerequiz@bibliotheek.be

27 november

Gentse stripbeurs ◆
In VIP-school, Martelaarslaan 13 van 10u00 tot 18u00
Met signeersessies van Ivan Adriaenssens, Erwin Gijbels, Paskal Schokaert,...
Info : http://www.gentsestripbeurs.be/

27 november

Ukkel - 5de Festival BD
In Maison Communale, Place Jean Vander Elst van 10u00 tot 18u00 (zat), tot 17u00 (zon)
Met signeersessies van Frédéric Peynet, Sophian Cholet, Philippe Foerster, Thomas Legrain,..,...
Info : http://festivalucclebd2010.blogspot.com/

9, 10 en 11 december

Strip Turnhout (Stripfestival) ◆
In de Warande, Warandestraat 42 van 10u00 tot 18u00
Met tal van signeersessies, stripveiling, stripconcert Arbeid Adelt!, ...
Info : http://www.stripturnhout.be/festival/

10 december 2011
BRABANT STRIP LEDENDAG TURNHOUT
Ter gelegenheid van de Turnhoutse Stripdagen in Cultureel Centrum De Warande, Warandestraat 42 te 2300 Turnhout in de Houten Zaal in de Kuub. (Ondergrondse parking in de Wezenstraat)
Van 10 tot 17 u - Iedereen welkom ! Ieder lid heeft recht op een gratis ruilstand
Vooraf reserveren bij Paul De Bont (0032) (0)14 / 65 73 79 (na 18u)

DAAR ZIJN WINNAARS!!!!

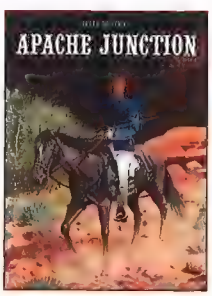

U kunt het zich nog herinneren. Die wedstrijd waar aan je hebt meegedaan. Wel er zijn winnaars gesignaleerd. En wel hier (en niet daar zoals de titel hierboven verkeerdelijk durft te beweren.) De winnaars van het album *Apache Junction* van Peter Nuyten zijn:

- Danny De Haes
- Ronald Ravenhorst
- Monique Saucez

HIER IS P@PER!!!!

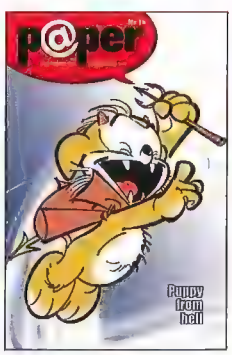

Ja, die mannen van P@per kunnen verdorie effectief een deadline halen. Bij deze BSM zit dus weerom een kersvers nummer, het 16de alweer en in de wandelgangen van de redactie hoorden we dat de volgende ook al klaargestoomd is. Klasse verdoemme!

AANGEBODEN

(12/08) Ingebonden versie weekblad Kuifje: Jaargang 15 ,1960. 2 boeken: 1 t/m 26 (kaft en eerste 2 blz beschadigd en 27 t/m 52 + Jaargang 16, 1961. 1 boek: 1 t/m 26 + Jaargang 17, 1962. 2 boeken: 1 t/m 26 en 27 t/m 52 + AREND: jaargang 7, 1961. 1 boek: 1 t/m 52 **y.kessener1@chello.nl**

(12/10) ● Afdrukken van originele tekenplaten van Vance, uit verschillende reeksen, ware grootte, zwart-wit: 29 stuks. ● Kleurplaten met naakten van Walthéry uit 1992: 9 stuks. ● Horoscoopkalender met naakten van Dany uit 1997. ● Vrouwentekeningen van Philippe Delaby uit 1997, zwart-wit en kleur: 12 stuks. ● Brabant Strip Magazine 79 ● Kuifje verzamelalbum Super Stuntwerk Nr. 40 BIS/VI + Kuifje verzamelalbum Special Records Nr. 51 BIS/III ● Le journal de Spirou 46 (1953 - Rug beschadigd) ● PATS-album uit 1972 ● STORY/Weekblad der jongeren uit 1950 ● Nero (SU): De groene slapjanus, Ottoman de veertiende, De zwarte toren, De bom van Boema, De gouden patatten, De totentrekkers, Iwan de verschrikkelijke, Zwoele Charlotte, Okkerdomme, Het Bobo-beeldje, De Linkadoors, Het geheim van Slappe Bizon, De woefwasserij, De kakelende kaketoe, De ring van de Moefti, De man zonder gezicht. ● Nero (Het Volk): 31 verschillende titels. ● Tatjana K: Strigoï/ Rork: Sterrenlicht/ Le scrameustache: Le bétisier galaxien ● S&W: 68, 126, 194, 237, 255, 292, 301, 305 w ● XHG-C3: De ruimtepiraat... ● Urbanus: 7, 8, 9, 10, 11, 12, 31, 50, 90, 134 en ook 1, 2 en 5 in eerste en oorspronkelijke druk: blauw/bruin, ongenummerd, geniet, uitgave 1983-84 ● Armée secrète (Philippe Chapelle) ● Jean Bart, corsaire du roi ● Preacher: New York, New York! ● Sandman: La tarentule, La vamp ● Eric de Noorman/Tango-reeks: De geschiedenis van Bor Kahn, De burcht van Myrkven ● Sloeber: 11/De Rode Ridder: 101/Kiekeboe: 44/De Blauwbloezen: The David ● Asterix: de Olympische Spelen, De diepe kloof, de Odyssee van Asterix ● Rik Ringers 44: contra Sherlock ● Julie Wood: Julie Wood, Duivelse motoren, Een stier, een gorilla... en een zijspan, Julie krijgt het niet voor niets ● Vrouwen in 't wit: Een warm hart/Sammy: Miss Kay/Robbedoes: Avontuur in Australië **willy.degryse1@telenet.be**

(15/10) volledige jaargangen weekblad Kuifje: 1948,1949,1950,1951: in goede staat + albums: Robbedoes nr 4: enigszins belezen, nrs 13,14,17, 19, 20, 21 en almanak 1947+ album Bravo nr 9 van 1947. **jose.allinckx@skynet.be**

(4/09) Een dikke 5000 Vlaamse filmkens inbegrepen dubbel en de totale lijst van de verschenen nummers. **julien.peeters5@telenet.be**

Chris Vandendriessche, alias Chris, alias Castor

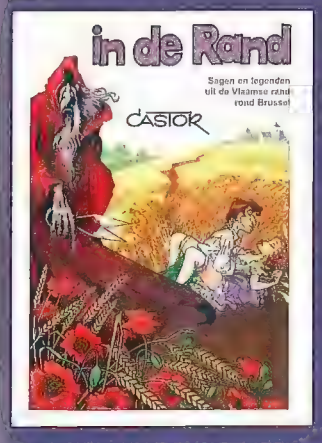

Wat vooraf ging… Brabant Strip bood einde 2009 een kennismaking aan met striptekenaar en illustrator Chris Vandendriessche, alias Chris, alias Castor: In de Rand, sagen en legenden uit de Vlaamse rand rond Brussel. Deze uitgave kon vele leden van de vereniging bekoren. Castor is een gewaardeerde medewerker van P@per en publiceerde er 6 verhalen. In 2009-2010 realiseerde hij Fiere Margriet van Leuven voor de tentoonstelling 'Leuven in strips, strips in Leuven', een organisatie van Brabant Strip en de Universiteitsbibliotheek. Kurt Morissens interviewde Castor voor P@per (nr. 2, 2006). Tijd voor een hernieuwde kennismaking met Castor, een gedreven en begaafde tekenaar.

DOOR **JOZEF PEETERS**

Tijdens het stripfestival van Angoulême, in 2005, stelde Chris Vandendriessche, alias Castor, zijn Brusselse legenden met christelijke inslag tentoon in de kathedraal daar. De interesse van de bezoekers voor de boeiende verhalen in betoverende kleuren was buitengewoon. Castor stelt regelmatig tentoon in Vlaams-Brabant en in Brussel[1]. Over de grenzen van deze regio's is zijn naambekendheid heden niet erg groot. En dit geheel ten onrechte. Zijn eigenzinnige en historisch getrouwe uitbeeldingen van volksvertellingen dragen in hoge mate bij tot een heropleving van de belangstelling voor deze vergeten verhalen.

Recente 'verhalen in beeld' van Castor, o.m. *Justus Lipsius* (2006)[2], *Mendelejev* (2007), *De verborgen Brueghel* (2007-2008)[3], *Antoine Lavoisier* (2008) en *Geschiedenis van Tienen* (2009-2010), *Fiere Margriet van Leuven* (2009-2010), *Jan Baptist van Helmont* (2010)[4] blijven lang op het netvlies hangen. De sterke lijnvoering en de bevreemdende inkleuring geven aan de prenten een intense epische kracht. Het verhaal flirt met het oog van de toeschouwer die beurtelings focust op het totaalbeeld en het detail en weerom.

Chris Vandendriessche is een tekenaar die een boeiend palet beheerst en een erg verscheiden oeuvre aanbiedt, een oeuvre dat uitnodigt tot kennismaking.
De tekenaar werd geboren te Leuven op 15 juni 1951. Na zijn studies aan het atheneum van Zaventem volgde hij een grafische opleiding aan de kunstacademie te Leuven (1969-1972) en daarna aan Sint Lucas te Brussel (1973).

Chris koos kordaat voor een artistieke loopbaan als tekenaar. De onweerstaanbare drang om zich uit te drukken via tekeningen overviel hem al op zeer jonge leeftijd. Tijdens één van onze ontmoetingen liet Chris zich ontvallen dat zijn vroegste reminiscentie aan zijn "roeping" zich situeerde rond zijn derde levensjaar! De zoektocht naar een eigen stijl en uitdrukkingsvorm en naar opdrachten, bracht de tekenaar naar een meandrisch pad dat met teleurstellingen, boeiende opdrachten, voldoening, twijfel, erkenning, en vooral met hard tekenlabeur bezaaid werd.

Hij debuteerde als illustrator, tijdens zijn burgerdienst, in het tijdschrift van het Vlaamse kleinkunstcentrum. Tijdens deze periode was hij ook actief in het Leuvense, namelijk in de openbare bibliotheek van Leuven. Bibliotheken en boeken werden een onmisbaar canvas voor Chris. Later tekende hij *Leuvense sagen en legenden* (2005). Deze prenten werden in de bibliotheek 'Tweebronnen' te Leuven opgehangen.
Aanvankelijk maakte hij vrije grafiek en daarna toegepaste grafiek: illustraties voor publiciteit en gelegenheidsdrukwerk. Hij was ook korte tijd verbonden aan een zeefdrukkerij als graficus.

Als striptekenaar debuteerde hij met *Peggy*, een wekelijks publiciteitsstripje van 3 vakjes, dat een jaar lang verscheen in *Passe-Partout*, een Leuvens reclametijdschrift, en dit in 1976.
De zoektocht naar opdrachten bracht hem, via een advertentie, bij Studio Vandersteen en hij tekende er een proefpagina van *Bessy*. Op freelancebasis werkte hij mede aan het verhaal *De zoon van Quanok*. Het betreft hier een werktitel en het is vandaag onmogelijk te achterhalen aan welk verhaal Chris Vandendriessche zijn medewerking verleende. Gedurende een viertal maanden leverde hij schetswerk voor dit verhaal. Tijdens het maken van schetsen voor het volgende album besloot hij rond 1979 de samenwerking met de studio te staken. Stijl, onderwerp en werkritme bevielen de jonge tekenaar niet. Het eentonige bandwerk en vooral de stresserende deadlines boden weinig uitzicht op creatief welzijn. De contacten met de studio liepen via Jeff Broeckx[5].

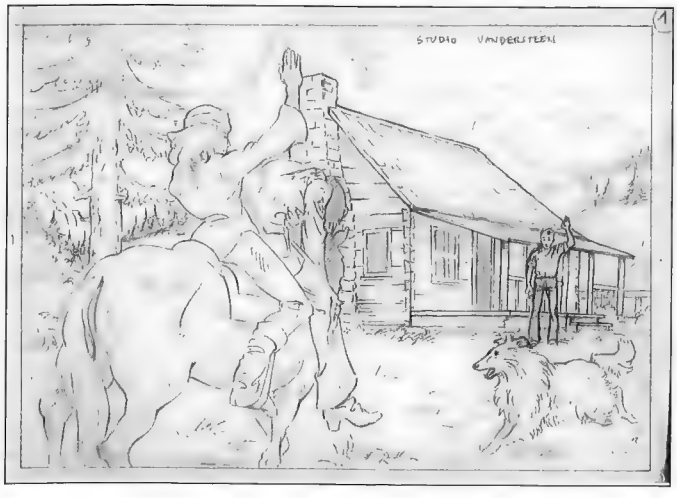

Chris tekende enkele stripverhalen voor reclametijdschriften (o.m. in 1980 en 1983) en korte strips voor publicaties van Uitgeverij Patmos (1987 en 1988). In de uitgaven Patmos tekende hij strips die aansloten bij de catechese.

Chris Vandendriessche werkte tot 1999 onder de naam "Chris". Sinds 2000 signeert hij Castor[6]. Onder de naam Chris tekende hij Keltische verhalen en klassieke mythen, bewerkt naar eigen scenario, in woord en beeld, en publiceerde deze in het tijdschrift *Hexa*[7]. Liefhebbers van fantasy koesteren dit tijdschrift nog steeds. Roland Grossey gaf het tijdschrift uit. *Hexa* was volledig gewijd aan sagen, mythen, sprookjes en legenden. Er verschenen in totaal 16 nummers (1979-1984). Chris tekende illustraties en verhalen in beeld voor het tijdschrift. Ook illustraties van Leo De Kort en Marvano zagen het licht in dit tijdschrift. Exa, de uitgever van het tijdschrift, publiceerde eveneens twee kunstmappen met illustraties van Chris en Marvano[8]. Het avontuur *Hexa* liep ten einde in 1984. Op dat ogenblik had uitgeverij De Keyzer (Aartselaar) interesse om een reeks verhalen te publiceren in albumvorm (in kleurendruk). Een dummy zag het licht en toen stevende de uitgever op een faillissement af. De droom om ooit een album te publiceren bleef ondertussen leven bij de tekenaar. *In de Rand* (Brabant Strip, 2009) werd zijn eerste album.

Chris kijkt kritisch terug op deze periode. Hij beschouwt deze als een leerschool voor het latere werk. Ondanks het erg statische karakter van de tekeningen bekoren ze nog steeds. De illustraties gepubliceerd in *Hexa* leunen sterk aan bij de stijl van de Arts-and-Craftsbeweging. In later werk neemt Castor de strakke lijnvoering van zijn personages mee.
Tijdens deze periode tekende hij eveneens een omslag voor *Lembas*, het tijdschrift van het Tolkien Genootschap Unquendor.

Zijn zelfvertrouwen groeide ondertussen en zijn contacten met uitgevers bezorgden hem talrijke opdrachten voor diverse publicaties. Hij tekende, tussen 1980 en 2000, boekomslagen en binnenillustraties voor uitgaven van o.m. Davidsfonds, Altiora, De Sikkel, Plantijn, Patmos/Pelckmans, Zuid-Nederlandse Uitgeverij, Standaard Uitgeverij, Snoeck-Ducaju (o.m. Snoecks 1995 en 1996), Labor (o.m. Scope 1995 en 1996), Wolters, Kluwer, Facet... Een indrukwekkende bibliotheek met meer dan 200 titels[9].
In 1982 werd *Jan Pikkedang*, een oud volkssprookje naverteld door Staf Loots (een uitgave Altiora) en geïllustreerd door Chris, bekroond door de Kinder- en Jeugdjury Vlaanderen. Uitzonderlijk zou de jury de prijs uitreiken aan de auteur en de illustrator. Ook voor buitenlandse uitgevers tekende hij, o.m. voor Meulenhoff, Patakis (Griekenland), Breizh (Frankrijk).

Rond 2000 is de stijl die Chris hanteerde voor zijn beeldverhalen in *Hexa* sterk geëvolueerd. De tijd is rijp om die evolutie in nieuwe beelden te concretiseren. Chris keert terug naar het beeldverhaal. Sommige verhalen die hij brengt hebben tekstballonnen, andere verhalen hebben tekst bij het beeld[10].
Aan *RandKrant*, het maandblad van de Nederlandstaligen in de rand rond Brussel, stelde Castor – onder die naam zal hij de

nieuwe reeks 'beeldverhalen' aanbieden – in 2000 zijn project voor: in elk nummer, op 2 bladzijden, een beeldverhaal over sagen en legenden uit de Brusselse randgemeenten presenteren. Gedurende drie jaar zal de tekenaar zijn beste krachten wijden aan deze reeks en er uiteindelijk 37 verhalen publiceren. In 2005 worden de verhalen hernomen in het weekblad *Brussel deze week*. Na de verhalen in *RandKrant* was er het perspectief om in de reeks *Classix* van Standaard Uitgeverij de avonturen van Robinson Crusoë te verstrippen. De korte tijdspanne voor de realisatie schrikte de tekenaar echter af.

De reeks verhalen in *RandKrant* bleef niet onopgemerkt. Roland Francart s.j., drijvende kracht achter het CRIABD[11], nodigde Castor uit voor een tentoonstelling, respectievelijk in de basiliek van Koekelberg en in Sint Goedele/Sint Michiel. Voor deze tempels van het geloof tekende hij de geschiedenis van de basiliek en het leven van Jan van Ruusbroec. De panelen werden opgehangen in de basiliek en de kathedraal. De christelijke beeldverhalen van Castor bekoren door het epische karakter. De verhalen worden gekruid met intriges, doodslag en misdaad, spanning en een vleugje erotiek...

Hij ontwierp ondertussen enkele postzegels voor de Belgische Post, o.m. een reeks over de dans, het Rode Kruis en over feesten. Die tonen weer een ander aspect van zijn grafisch kunnen. Hij is een bezige bij. Castor tekende affiches[12] en publiciteit. Hij geeft lessenreeksen en workshops in scholen en jeugdateliers, verleende zijn medewerking aan de tekenfilmstudio Graphics & Animation (decortekeningen) en aan het themapark Flavirama in Tervuren. Voor liefhebbers tekende hij ook enkele erg ondeugende prenten.

Hoe bescheiden de opdracht, hoe verscheiden het tekenwerk en de uitwerking, Castor geeft steeds het volle pond. De persoonlijkheid van de tekenaar staat achter iedere tekening. Hij schetst, tekent en kleurt in tot de inhoud en het karakter in harmonie een fascinerende prent vormen. Vooraleer de tekenaar een opdracht aanvat documenteert hij zich grondig. Details worden nauwkeurig getoetst aan de historische en wetenschappelijke juistheid. Ook lectuur over het onderwerp is onlosmakelijk verbonden met de uitwerking. Een getrouwe en correcte weergave is bij de tekenaar een bijna obsessionele doelstelling.

Castor baalt van het digitale en schetst en tekent ambachtelijk met potlood en daarna met profileerpen. Met een bijzondere techniek kleurt hij daarna in met viltstiften. Hij is een perfectionist en een prent is meer dan een plaatje. Spanning en gevoelens worden evenwichtig vertaald. Iedere prent is een onmisbare schakel in het geheel. In twee platen vat de tekenaar het levensverhaal van een wetenschapper of een historische figuur en toont zo zijn artistieke kracht en indringende vertelkunst.

De tekenaar heeft een stijl en een vormgeving gevonden die hem enige bekendheid gunt. Zijn verhaal in beeld over Mendelejev, de uitvinder van het Periodiek systeem van de elementen, en zijn tabel (2007)[13] werd zeer gewaardeerd bij wetenschappers en leraars. Castor is zich bewust van de grenzen van zijn tekenkunst. Hij voelt zich uitstekend in zijn vel met de huidige verhalen die hij brengt. Nieuwe opdrachten belanden op de tekentafel van Castor. De tekenaar zal een evenwicht moeten zoeken tussen de opdrachten voor het tekenen van historische en didactische verhalen en zijn verlangen om kabouters, elfen, trollen en andere figuren uit de Vlaamse volksverhalen opnieuw tot leven te brengen.

De wereld van de wetenschap heeft de expressieve kracht van Castor ondertussen ontdekt. In 2010 tekende hij 3 didactische platen *Chemie en cultuur* in opdracht van de Katholieke Hogeschool Leuven en in 2011 tekende hij voor de Koninklijke Vlaamse chemische vereniging veertig koppen van historisch belangrijke scheikundigen en dit n.a.v. het Internationaal jaar van de chemie.

Castor buigt zich nu over enkele projecten, o.m. een album met zijn christelijke verhalen en een overzicht van zijn oeuvre.

Literatuur

Kurt Morissens. Interview Castor. In: *P@per*, nr. 2, pag. 13-15.

Voetnoten

1. Zijn eerste tentoonstelling vond plaats in 1971.
2. Getekend in opdracht van de gemeente Overijse ter gelegenheid van de 400ste verjaardag van het overlijden van Justus Lipsius.
3. In 8 kleurrijke panelen; in het historisch-biografische gedeelte is de hoofdtoon paars, referenties naar zijn gravures en tekeningen zijn in sepia en de schilderijen in full color.
4. Getekend in opdracht van de gemeente Vilvoorde.
5. De medewerking van Chris aan Studio Vandersteen wordt vermeld in Ronald Grossey, *Studio Vandersteen, Kroniek van een legende 1947-1990*, Roularta, 2007, namelijk op pagina 251 en 300.
6. Gedurende korte tijd tekende Vandendriessche met het alias Pol Lux.
7. Enkele titels uit Hexa: *De Zwarte Steen van Arddu – Graallegende – Hades en Persephone – Pyramus en Thisbe*.
8. *De Mijnen van Moria*, gepubliceerd n.a.v. de tiende verjaardag van het overlijden van Tolkien (1983; met 5 prenten van Chris en 5 getekend Marvano) en *Tristan en Isolde*.
9. *Vreemde ontmoeting*, door Jo Briels, gepubliceerd in de reeks 'Jeans' (Averbode: Goede Pers, 1982) was het eerste boek geïllustreerd door Chris Vandendriessche.
10. Tekstballonnen zijn bij velen - de exegeten van het stripverhaal - de enige toets om een beeldverhaal tot stripverhaal te kunnen benoemen.
11. CRIABD = Centre Religieux d'Information et d'Analyse de la bande dessinée.
12. O.m. een affiche voor de Sint Rochusommegang in Huldenberg.
13. Getekend in opdracht van de Koninklijke Vlaamse Chemische Vereniging.

Ondertussen werden er in ***P@per*** enkele verhalen gepubliceerd:

2. Korenpaters, tenensnijders en bloedzuigers. Keizer Karel op vrijers voeten.
3. Kludde mee zijn keet.
4. Grimbergen, Norbertus en Tanchelijn.
5. De blauwbaard van Rode.
6. Arnout III, heer van Kraainem.
8. De kabouterkes.

Bibliografie

Album *In de Rand, sagen en legenden uit de Vlaamse rand rond Brussel*. Brabant Strip, 2009.

Sommige verhalen werden door de tekenaar in eigen beheer digitaal gedrukt op A3-formaat, in een beperkte oplage. Deze verhalen worden te koop aangeboden tijdens tentoonstellingen van het werk van Castor.

DE LUSTIGE KAPOENTJES

Is Kobe ziek, Lotte? We hebben hem al een tijdje ni meer gezien.
Hij heeft een bijverdienste op het stadhuis. Hij moet er oude dossiers digitaliseren.
MUT MUT
Man, man, man...
Scheelt er iets, meneer de burgemeester?
Ik moet vrijdag een receptie geven voor de bestuurders van de firma De Prut. Maar ons geld is op.
Die mensen zijn champagne en kaviaar gewoon. Ik kan ze toch geen worstjes uit de Naldi serveren?
Da is geen probleem! Ik heb een vriend die een neef heeft die buur is van iemand die een man kent die valse kaviaar verkoopt.
Het is een bijna perfecte imitatie. Je kan nergens aan zien da het geen echte kaviaar is. Het uiterlijk, de verpakking, de geur... allemaal exact hetzelfde als bij de duurste kaviaar die er is.
Dat moet Ik hebben!
Die vrijdag...
De eerste gasten zijn er al! Waar blijft die kaviaar?
Mijn vriend belde net. Hij is hier zo meteen!
BLA BLA BLA BLA
Een half uur later...
Sorry, ik stond in de file.
Betaal die mens en smeer vlug de toastjes! De gasten beginnen honger te krijgen.
Geniet van de kaviaar! Onze gemeente weet hoe ze de belangrijkste werkgever uit de streek moet verwennen.
Hmm!
BWEURK!
Bah! Wat een bucht!! Dat smaakt helemaal niet naar kaviaar!!
Ik heb da toch gezegd...
Gezegd? Je zei dat ze bijna perfect is!! Dat je niet kan zien dat het geen echte kaviaar is!
Awel ja, een bijna perfecte imitatie. Enkel de smaak is anders.
BWEURK

39-BSM 2

POM - TOM BOUDEN '11

In ons vorige nummer, *Brabant Strip Magazine* 186 voor de vergeetachtigen onder ons, namen we, naar aanleiding van het verschijnen van ons vakantiealbum *Bolleke en Nonkel Krispijn*, het striptijdschrift *Ons Rakkerblad* (1942-44) onder de loep. Een van de drie stripmagazines die werden uitgegeven door de Vlaamse uitgeverij Ivanov Gent. In dit magazine gaan we dieper in op de twee andere stripbladen van de uitgeverij: *Ivanov's Rakkersvriend* (1947) en *Ivanov's Rakkersblad* (1955-56).

Ivanov's Rakkersvriend

DOOR **DANNY DE LAET**

In 1947 achtte de geteisterde en uitgedunde Ivanov-clan de tijd rijp om zo niet met nieuw werk dan toch met nieuwe publicaties voor de proppen te komen. Moeder Rachel mocht dan wel zijn overleden en Antoon noodgedwongen in de gevangenis hebben gezeten[1] er moest brood op tafel komen, dus moest er weer gedacht en gewerkt worden aan het uitgeven van verhalen.

Wat was dan het probleem? Uiteraard dat de hoofdleverancierster van teksten er niet meer bij was; maar dat probleem kon worden opgelost door het herdrukken van reeds gepubliceerde verhalen; zo werden de *Verteluurtjes* weer uitgegeven van nr. 1 tot 77 en dit van 25 oktober 1945 tot april 1947; het is geen facsimile-herdruk maar een selectie van de vooroorlogse reeks, vermits het eerste nummer van deze herdruk eigenlijk nr. 6 uit de vooroorlogse reeks is.

Ondanks de veroordelingen die Reinier Ysebie en Antoon Mortier na de bevrijding te beurt vielen, was de naam van Sacha Ivanov noch die van de Ivanov's Uitgaven met bepaald kwalijke reputatie van collaboratie besmeurd – en tenslotte had Mortier daarvoor met zijn persoon betaald – en in de gepubliceerde verhalen en teksten was ook weinig of niets terug te vinden dat meteen op heulen met *den Duitsch* wees.

Toch herbegon het (her)drukken van de *Verteluurtjes*, onder het waakzaam oog en de imprint van *Fiat* en werd de voormalige beheerder, B. Verhaeghe, van drukkerij Erasmus, de verantwoordelijke uitgever.

De Ivanov's Uitgaven verhuisden zelfs – was het huis aan de Geldmunt tijdelijk ontruimd of had men gekozen voor een schuiladres? – naar de Ketelvest 12 te Gent.

Regina Ysebie

1. Zowel Reinier Ysebie als Antoon Mortier werden na de bevrijding aangehouden; Regina, ondanks of misschien omdat ze nog minderjarig was, werd wel aangehouden maar niet gestraft. Reinier kwam er met een lichte straf van af: omdat hem alleen wordt aangewreven dat hij vergoedingen genoot van de Bormscommissie (m.a.w. dat hij vergoeding had gekregen als oud-activist die na '14-'18 werd veroordeeld) wordt hij van 1 oktober 1947 af levenslang vervallen verklaard van zijn burgerlijke rechten – het fameuze artikel 123sexies van het strafwetboek (Staatsblad van 22 januari 1948: 70786).

Voor Mortier was het erger, die moedig de schuld op zich nam en op 4 januari 1946 werd veroordeeld, niet voor de Ivanov-publicaties, maar als lid van de Algemene SS en lid van De-Vlag waaraan hij vrij laat (Gedwongen? Om den brode?) aansloot. Hij kreeg één jaar cel, een geldboete en levenslange ontzetting van zijn rechten (SB van 10 juli 1947: 05781 evenals SB 1950:02225).

Reinier Ysebie

zwarte havik de
SIOUX
DE BLANKEN WAREN GEKOMEN EN ROEIDEN VELE INDIANENSTAMMEN UIT. DIE ZICH NIET ONDERWERPEN WILDEN. ZWARTE HAVIK. DE TROTSE SACHEM DER SIOUX TROKT MET ZIJN VOLK DE GROTE WOESTIJN DOOR OP ZOEK NAAR VELIGER JACHTVELDEN. HIJ WILDE DE VETTEN DER BLANKEN NIET AANVAARDEN
WACHT WE ZULLEN ZE WEL KLEIN KRIJGEN GINDS ZIJN ZE
DOCH SLANGENHOOFD, DE MEDICIJNMAN, VERVOEDT ZIJNE BROEDERS AAN DE BLANKEN TEKEN VIJANDSCHAP. TERWIJL DE SIOUX HUN WEG VERVOLGDE BESPIEDDEN ONZE MANNEN DEN
ZENDT EEN BATALJON SOLDATEN NAAR DE GROOTE WOESTIJN INDIANENSTAM ONTDEKT!
IN ORDE KAPITEIN
DE TWEE BLANKE SPIONNEN HADDEN EEN VELDTELEFOON MEEGEBRACHT EN SEINDEN AANSTONDS NAAR HUN HOOFDKWARTIER WAAR DE STAM DER SIOUX ZICH BEVOND.
's naMiddags
MARSCHEERDE ZWARTE HAVIK MET ZIJN KRIJGERS TUSSEN DE ANKAHEUVELS WANNEER ZU PLOTS DOOR BLANKE KRIJGERS OVERVALLEN WERDEN.
SIANKO! SIANKO!
ZWARTE HAVIK LIET DE STRIJDKREET ZIJNER VOORVADEREN TROTS OVER DE VLAKTE SCHALLEN. DE SIOUX WIERPEN ZICH ALS LEEUWEN OP DE BLANKEN. EEN VERWOED GEVECHT ONTSTOND.....
DE STRIJD WAS LANG EN BLOEDIG. VELE DAPPERE INDIANEN STORTTEN BLOEDEND IN HET ZAND, DOCH HUN HELDENMOED WON HET TEN SLOTTE. ZE KONDEN DE BLANKEN OP DE VLUCHT DRIJVEN.....
IN VEMOED DAT SLANGENHOOFD ONS VERRADEN HEEFT, HIJ IS NERGENS TE ZIEN
WAT MAAKT DE GROOTE SACHEM BEZORGD?
ZWARTE HAVIK BEVAL DE WIGWAMS OP TE BREKEN EN DE GEWELTSTEN TE VERZORGEN. DIEPE RIMPELS DOORGROEFDEN ZIJN VOORHOOFD.
TOEN HET NACHT GEWORDEN WAS TRACHTTE SLANGENHOOFD ONGEZIEN ZIJN WIGWAM TE BEREIKEN. DOCH DE WACHTERS WAREN VEWITTIGD.
JUIST ALS DE TOOVENAAR DACHT DAT ALLE GEVAAR VOORBIJ WAS SPRONGEN TWEE WACHTERS OP HEM IN EEN OOGWENK WAS HIJ GEBONDEN..
HIJ WERD IN EEN WIGWAM OPGESLOTEN EN DE VERKWETSTE ZWARTE HAVIK ZAT DE VERRADER GEVANGEN WAS. DE SACHEM RIEP ZIJNE GROOTSTE KRIJGERS OP OVERLEG TOT VAN DEN MEDICIJNMAN TE BESLISSEN
DOCH OP DE LAGER DE TENT VAAR SLANGENHOOFD LAG, HEVIG NEERGESLAGEN. HET WAS NU OF NOOIT VOOR HEM OM TE VLUCHTEN. GEVECHT WORDDE DE INDIANEN KENDEN DOOR SCHRIKTOP NIE-MAND DURFDE NADEREN
SLANGENHOOFD KAN WONDERE DINGEN LAFFE KOYOTEN, IK ZAL ZELF GAAN HUNEN
DE GELOOFDEN ALLEN DAT DE MEDICIJN-MAN MET DUIVELSCHE MACHTEN OMGING ZIJN TOOVEREN KON. ALLEEN DE SACHEM HAD GEEN ANGST VAN DEN TOOVENAAR
HIJ SPOONG NAAR DEN INGANG EN HIEF MET ZEIL OP TERWIJL HIJ WAKKER ZIJN TOMAHAWK DRAAIDE. ELKE SPIER VAN ZIJN LICHAAM STOND GESPANNEN. HIJ HET WAS PIKDONKER IN DE WIGWAM
DOCH NA EEN OOGENBLIK ZAG ZWARTE HAVIK SLOTS EEN REUSACHTIGE SLANG DIE ZICH RONDEN MIDDENSTOK DER TENT GEKRONKELD HAD ZE RIEP OP HOP OP GEREED HAAR NIEUWE VIJANDT TE LIJF GAAN.....

Strip van Jos Verdegem uit Rakkersvriend 1, pagina 6 en 7

Van maart '47 af werd in de herdruk van de *Verteluurtjes* melding gemaakt van een nieuw te verschijnen blad en in nr. 75 (03/04/47) stond op pagina 2 volgende aankondiging:

Hip, Hip, Hoera! Hij is er!!!

Toekomende week donderdag 10 april verschijnt voor uw Paasfeest Ivanov's Rakkersvriend, het ideale weekblad voor jongens en meisjes waarin de Nieuwe Ivanov's Verteluurtjes zullen verschijnen waarin de reeks wordt voortgezet onder nr. 362 met een spannend cowboy verhaal. Enz. enz.

Wel staat onderaan de pagina: *Koopt dus binnen veertien dagen het ideale jeugdblad*, enz.

Ja, hoe zit het? Toekomende week of over veertien dagen?

Enfin, op 10 april werd nummer 1 boven de doopvont gehouden, een *weekblad voor de jeugd* dat elke donderdag verscheen voor de prijs van 3,50 fr. En dat nogal veel gelijkenis vertoonde met voorganger *Ons Rakkersblad* (OR).

Die gelijkenis dankte het gloednieuwe blad vooral aan de bichromie kleuren (blauw en rood) van voor- en achterplat. Het blad telde 12 pagina's op hetzelfde formaat als *OR* en net zoals in *OR* werden er 'verteluurtjes' in opgenomen, zij het onder de benaming *Ivanov's Nieuwe Verteluurtjes*, die nochtans demarreerden bij nummer 362, vermits het laatste verteluurtje in 1943, verschenen in *OR*, nr. 361 was.

Normaal gezien had het verschijnen van *Ivanov's Rakkersvriend* (IR) een punt moeten zetten achter de herdruk van de oude *Verteluurtjes*; toch zou deze reeks nog tot nr. 77 lopen, parallel met *IR*.

Voor de Ivanovs die toen reeds voorzichtig en bijna schoorvoetend aan sentimentele verhalen waren begonnen in de *Ivanov's Kleine Romans*, stond het buiten kijf dat ze uiteraard weer moesten aanknopen met wijlen Rachels eerste bekommernis: verhalen brengen voor de jeugd.

Voor zowel Regina als haar vader Reinier was dat echter minder vanzelfsprekend. Daarom ook was zowel een jeugd– als stripblad minder lang en een goede leerschool voor het genre.

Vader Reinier en dochter Regina zetten zich dus aan het werk (Antoon zorgde voor lay-out en bladschikking) in een achteraf bekeken niet zo gelukkige poging om talent en ritme van Moeder Rachel te imiteren.

IR was echter geen succes en haakte af na slechts vier nummers (de laatste twee nummers verschenen zelfs veertiendaags!). Daar vindt men alras vele redenen voor.

Rakkersvriend verscheen rijkelijk te laat als stripblad, op het ogenblik dat jonge Belgische lezers als het ware bedolven werden onder jeugd- en stripbladen. Het volstaat het lijstje voor te leggen: *Robbedoes, Kuifje, Bravo, Story, Wrill, Héroïc-Albums, Bimbo, Kleine Zondagsvriend, 't Kapoentje, Poppy, Zonneland, Le Petit Monde, Mickey-Magazine, Ons Volkske, Wonderland*, enz.

Een aantal van die bladen zou snel evolueren of verdwijnen wegens wanbeleid, overdaad of povere inhoud, terwijl telkens weer andere titels bleven opduiken.

Rakkersvriend 1 en 4

En hoewel de beeldverhalen in *IR* niet bijster bijdroegen om het tijdschrift succesvol te maken, was het toch de persoonlijkheid van de anonieme stripauteur, Jos Verdegem, die de vier verschenen nummers domineert, veel meer dan de slappe teksten van de nieuwe verteluurtjes.

Maar eerst even een beschrijving van *Ivanov's Rakkersvriend*. Onder een nogal zware titelband (een nar of clown met bef die met omzwachtelde stok op een trommelbekken slaat) krijgt de lezer een halve pagina van de strip *Mijn reis om de wereld* door Sacha Ivanov gepresenteerd. De cover is zoals gezegd in tweekleurendruk, net zoals de laatste pagina waar deze strip in drie tot vier stroken wordt voortgezet.
Onderaan het voorplat staat de melding: *Lees in dit nummer nr. 362 van Ivanov's Nieuwe Verteluurtjes/Sheriff Gij Moet Lynchen* en daaronder: *Weekblad voor de jeugd, verschijnt elken donderdag.*
Titel, datum en uitgever (met melding: *alle rechte voorbehouden*) worden herhaald in een titelband op pag. 2 waaronder effectief verteluurtje nr. 362 begint, van bladzijde 2 tot en met 6.
De tekst wordt opgesmukt door illustraties. Elke pagina wordt onderaan aangevuld door een stripstrook die over twee pagina's loopt en vervolgt op pagina's 8 en 9. Het gaat hier om een gagplaat van *Nonkel Konijntje en zijn twee kozijntjes*, die in stukjes wordt verdeeld. De origine van deze strip is ons onbekend maar kan evengoed Amerikaans, Engels of Frans zijn.
De middenpagina – een 'doublespread' om het in vakjargon te zeggen – is een dubbele pagina met de westernstrip *Zwarte Havik, de Sachem der Sioux.*
8 en 9 bevatten het vervolg van het verteluurtje, onderaan de reeds genoemde strip en een beetje redactioneel, zijnde mededelingen aan de rakkers, de briefwisseling en de onvermijdelijke voetangel van de prijskamp.
10 en 11 bevatten weer een 'doublespread' met de strip *Het Wonderbare leven van de Poesjenel.*
Het nummer besluit met het vervolg van het beeldverhaal, *De reis om de wereld van Sacha Ivanov.*

Dit stramien wordt in nummer 2 gehandhaafd maar vertoont reeds barsten in nummer 3.
Daarin staat op pagina 2 *Het Rakkershoekje* (met foto's van rak-

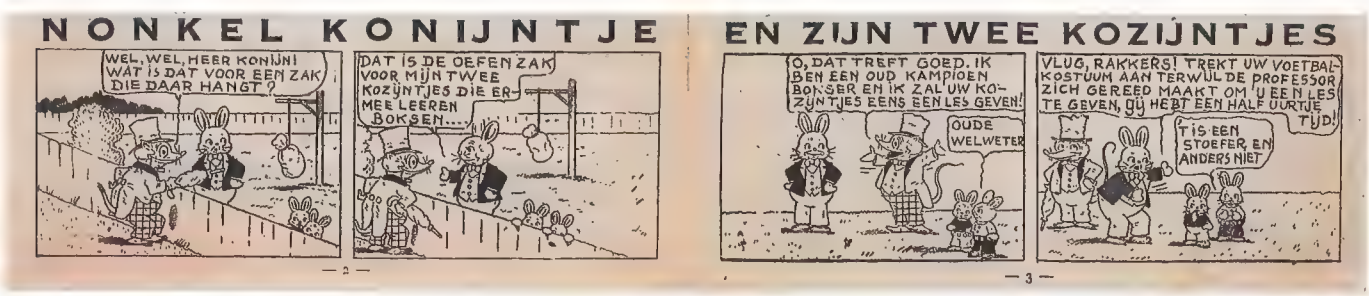
NONKEL KONIJNTJE
EN ZIJN TWEE KOZIJNTJES
WEL, WEL, HEER KONIJN! WAT IS DAT VOOR EEN ZAK DIE DAAR HANGT?
DAT IS DE OEFENZAK VOOR MIJN TWEE KOZIJNTJES DIE ER MEE LEEREN BOKSEN....
O, DAT TREFT GOED. IK BEN EEN OUD KAMPIOEN BOKSER EN IK ZAL UW KOZIJNTJES EENS EEN LES GEVEN!
OUDE WELWETER
VLUG, RAKKERS! TREKT UW VOETBALKOSTUUM AAN TERWIJL DE PROFESSOR ZICH GEREED MAAKT OM U EEN LES TE GEVEN, GIJ HEBT EEN HALF UURTJE TIJD!
T'IS EEN STOEFER EN ANDERS NIET
— 2 —
— 3 —

Nonkel Konijntje en zijn twee kozijntjes

kers) en een artikeltje van Prof. Weet-al. Het verteluurtje begint op pagina 3 en onderaan staat een gagstrip die loopt tot pagina 5. De strip is ditmaal duidelijk van Duitse makelij.
Het verteluurtje loopt nog tot pagina's 4, 5, 8, 9 en 10. Onze Sachem-strip verschijnt nog steeds op 6 en 7 maar onderaan pagina 9 staat een Duitse stop-comic.
Poesjenel verschijnt nog maar op 1 pagina, blad 11.
In het laatste nummer blijven de strips op hun vaste plaats, zij het dat er bijna geen redactionele bijdrage meer is.
De gagstrip *De bergbeklimmers* staat op 2 en 3. Op 4 staat een verticale stop-comic en ook op de blz. 8 en 9 staat een gagstripje van Antoon Mortier.
Hoewel nr. 5 van *Rakkersvriend* wordt aangekondigd zal deze nooit het daglicht zien; wel verscheen op 22/05/47 *Verteluurtje* 366 op klein formaat en voor de prijs van 2,50 fr.
Hierin staat op pag. 17 overigens vrij discreet te lezen dat: *Ivanov's Rakkersvriend ophoudt te verschijnen en van nu af aan WEKELIJKS Ivanov's nieuwe verteluurtjes zullen verschijnen...*
Het vroegtijdig einde van *IR* maakte dat nogal overhaast werd teruggegrepen naar het getrouwe patroon van het klein formaatje.
Ivanov's Nieuwe Verteluurtjes verschijnt dan ook slechts op 18 bladzijden. De Ivanovs hebben blijkbaar snel begrepen dat *IR* niet kon worden gehandhaafd en achter de schermen werkte men in der haast en verplicht aan de opvolging, in de hoop het succes van Rachels jeugdverhalen te kunnen evenaren.

Wat hielden de Ivanovs over aan het experiment *Rakkersvriend*? Enkel de tijdelijke medewerking van Jos Verdergem, die niet alleen de fraaie hoofding en titelband ontwierp maar ook nog drie stripreeksen tekende en nadien nog een aantal covers en illustraties voor de *Verteluurtjes*.
Opvallend feit maar Verdegem is de enige die Ivanov een grafische gedaante heeft gegeven in een stripverhaal (hij lijkt wel een beetje op Inspecteur Robert) en dat is niet zijn minste verdienste, ofschoon het rookgordijn omtrent Sacha Ivanov – nogmaals als een man aangeduid en getekend – blijft hangen, dat de jonge lezers toch maar in de waan laat dat de schrijver ook de held is van eigen avonturen. Een systeem dat voor de Ivanovs reeds door *Karl May* met succes werd toegepast en in onze contreien ook gebezigd werd door *Kapitein Zeldenthuis* (tiens, weer een dichter, zij het onder de naam Albe, alias R. Joostens).

De Nieuwe verteluurtjes verschijnen dan verder van nr. 366 (22/05/1947) t/m 519 (19/05/1950) wanneer de reeks definitief wordt onderbroken. Men veinst overigens een reis naar Amerika van Sacha Ivanov om de onderbreking te rechtvaardigen, maar in werkelijkheid zag de familie Ivanov het niet meer zitten met die jeugdverhalen die passé leken. De Ivanovs zinden op andere mogelijkheden en zouden zich dan beperken tot liefdesromans en detectiveverhalen van Inspecteur Robert, wat beter in het temperament lag van vader en dochter, veel meer dan die van de ware Ivanov die het meer voor jeugdverhalen had. Trouwens wanneer in 1955 de Ivanov-clan nogmaals met een jeugdblad op de proppen komt ontbreken daarin, wijselijk genoeg, de verteluurtjes.

Hadden de Ivanovs in Verdegem een prima kracht gevonden, dan speelde de personaliteit van de grote stripleverancier hen ook parten. De vertraging die *IR* reeds na twee nummers opliep werd mogelijk veroorzaakt door Verdegem zelf. Het is namelijk niet ondenkbaar dat Verdegem niet meteen een punctueel leverancier was, dat drie strips per week een veel te hoog tempo was en bovendien dat de Ivanovs zelve ook niet te punctueel betaalden. Misrekening op gebied van medewerkers, overschatting van eigen talent en kunde, wanbetalingen... allemaal redenen waarom de formule van *IR* niet ideaal was en het experiment vroegtijdig werd afgebroken.

Links:
Rakkersvriend 1 (pagina 12)
Rechts:
Rakkersvriend 4 (pagina 12)

Over Buth

Na de oorlog heeft Buth weer relaties aangeknoopt met de familie Ysebie en een aantal covers getekend voor de verteluurtjes en detectiveverhalen, maar ook rubrieken en spelletjes gepubliceerd en, niet te vergeten, schier de hele *Ivanov's Almanak* voor zijn rekening genomen.
Een beknopt overzicht:

- Ivanov's Verteluurtjes 1946 - 1947
Illustraties in nummers 55 (14/11/46), 56, 57, 58, 60, 62, 64,65,69 en 70 (27/02/47)
- Ivanov's Almanak 1947 verscheen eind 1946
Voor- en achterplat, titels bij de maanden, cartoons, illustraties bij de verhalen enz.
- Ivanov's Nieuwe Verteluurtjes 1947 - 1948
Kaftillustratie van de nummers 376 (07/08/47), 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 387, 390, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 402, 403, 404, 405, 407, 408, 410, 414, 417, 419, 422, 423, 427, 428, 429, 430, 431, 437, 440, 442 en 445 (16/12/48)
- Kino Magazine 1951
Illustraties in nummers 1 (20/04/51) t/m 10 529/06/51)
- Ivanov's Grote Vervolgromans 1952 - 1953
Nummer 5 *De misdaad van een moeder* verscheen in 9 deeltjes met telkens dezelfde cover door Buth.
- Ivanov's Romans 1953
Covers van de nummers 492 (02/01/53), 493, 494, 495, 496, 497 en 498 (13/02/53)
- De Liefde- en Mysterieroman 1953
Kaftillustratie van nummers 1 (02/01/53) t/m 16 (17/04/53)

Een uitgebreide bibliografie van Buths oeuvre is te vinden in *Buth leven en werk*, 9de Kunst Gent 2007

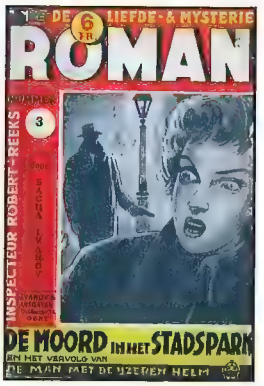

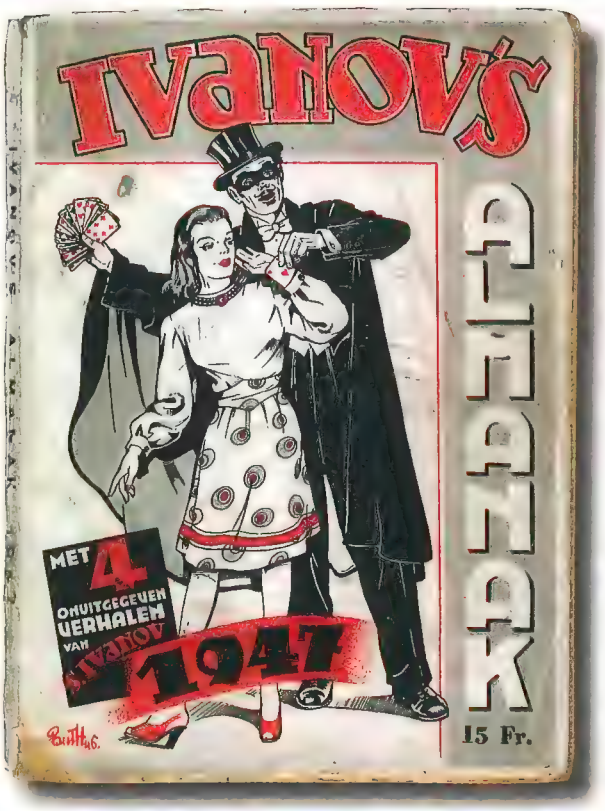

Fiche

- Titel: Ivanov's Rakkersvriend, weekblad voor de jeugd, verschijnt elken donderdag.
- Prijs: 3,50 fr.
- Formaat: 26,5/17,5
- Pagina's: 12
- Jaar en frequentie: verschijnt elke donderdag maar slechts 4 nummers verschenen en de laatste 2 veertiendaags op 10/04/1947, 17/04/1947, 01/05/1947, 15/05/1947

Er verscheen een bundeling met de 4 nummers samen geniet.
Drukker: gedrukt door N.V. Erasmus te Gent

- Uitgever: Ivanov's uitgaven Gent.
- Tekenaars: Jos Verdegem, Antoon Mortier

Stripvervolgverhalen

- 01 t/m 04

Mijn reis om de wereld door Sacha Ivanov (Verdegem)
Halve plaat op cover en volle blad op achterplat

- 01 t/m 04

Zwarte Havik de sachem der Sioux(Verdegem)
Dubbele centrale pagina

- 01 t/m 04

Het wonderbare leven van Poesjenel (Verdegem)
2 volle pagina's in 1 en 2, 1 pagina in 3 en 4

De drie vervolgstrips werden getekend door Jos Verdegem. Ze zijn overdadig en barok van conceptie; verhoudingen en details kloppen niet altijd, maar elke tekening barst van dynamisme en beweging. De mooiste strip is *Poesjenel*, die statischer is en waarin de tekenaar meer met close ups en portretten werkt, een strip die qua stijl meer in de lijn van een Van Raemdonck ligt. Mogelijk is dit concept volledig van de hand van Verdegem, illustratie zowel als tekst. De strip is alleszins minder onnozel dan de zeer clichématige *Reis om de wereld* en de westernstrip *Zwarte Havik*.
Er bestaat overigens enige twijfel over de twee *Zwarte Havik*-platen in nr. 4 die bijzonder slecht getekend zijn. Een vermoeide Verdegem of een ingesprongen Mortier?

Ivanov's Rakkersvriend bundeling van de 4 nummers

Korte humoristische strips

- 01, 02

Nonkel konijntje en zijn twee kozijntjes
In feite 1 gagplaat verdeeld over 6 stroken en evenveel pagina's. Waarschijnlijk Engels.

- 01, 02

Twee vindingrijke bergbeklimmers
In feite 1 gagplaat verdeeld over 6 stroken en evenveel pagina's. Duitse gagplaat.

- 04

Eind goed alles goed
Duitse gagstrip over 2 stroken

- 04

Anonieme verticale gagstrook

- 04

Gagstrip door AM (Antoon Mortier)

Over Jos Verdegem

In de Gentse kunstmiddens was Verdegem berucht. Daarbuiten was zijn faam nagenoeg onbestaand, aldus R.H. Marijnissen in het prachtige huldeboek dat hij met P. Huys in 1977 bij *Arcade* te Brussel liet verschijnen.
Ongetwijfeld was Jos Verdegem een groot schilder wiens oeuvre gekneld zit tussen expressionisme en animisme en wiens belang pas de laatste decennia is doorgedrongen. Hij werd geboren op 3 mei 1897 en stamde uit een arbeidersgezin. Toch wroette hij zich los uit dat milieu door het volgen van avondlessen aan de Gentse Academie voor Schone Kunsten.
Tijdens W.O.I vocht hij aan het front maar werd nadien ingelijfd in de Kunstkompagnie. Na de oorlog keerde hij weer naar de Academie, waar hij o.m. les kreeg van de grote *Frits Van den Berghe*.
Verdegem begon naam te maken via enkele exposities en trok naar Parijs. De schilder-stripauteur en journalist Rik Clément, die net als Leo DeBudt (*) één van zijn leerlingen was en die ontelbare artikels over hem schreef, beweert nog steeds dat zijn terugkeer naar België nadien een grote fout was, omdat hij in Frankrijk ongetwijfeld veel sneller en beter naam zou hebben gemaakt.
Hoe dan ook, tijdens W.O.II gaf hij les aan de Academie en dat heeft men hem blijkbaar nogal kwalijk genomen bij de epuratie na de bevrijding. Van toen af ging het ook bergaf met Verdegem die duidelijk om den brode voor Ivanov is gaan werken.
Wie weet had Verdegem het als stripauteur ver kunnen schoppen indien hij bij de juiste uitgever was terecht gekomen?
Ja, zijn strips getuigen van allerlei invloeden, niet in het minst van A. Raymonds *Flash Gordon* (uit *Bravo!*) en Paul Cuveliers *Corentin* (in *Kuifje*) van wie hij letterlijk houdingen en personages kopieert, maar tegelijk zat er een enorme vitale kracht in zijn grafiek die bijzonder meeslepend werkt.

Boven (l): Oude titelband Ivanovs verteluurtjes, nr 17 (14-2-1946)
Boven (r): Nieuwe titelband door Jos Verdegem Nieuwe Verteluurtjes, nr 368
Rechts: Onuitgegeven strip van Verdegem uit het archief van Antoon Mortier

Mocht Verdegem eerder aan strips hebben gedacht, of zijn werk rustig hebben kunnen ontwikkelen en ontplooien, dan had hij inderdaad een groot striptekenaar kunnen worden; helaas men vroeg hem om wekelijks 5 tot 6 platen te tekenen en dat was van het goede te veel voor deze anarchistische hypochonder die in erbarmelijke omstandigheden leefde.
Verdegem heeft nog wel de titelband van de *Nieuwe Verteluurtjes* ontworpen (met de tropenhelmdragende ontdekkingsreiziger die wel de andere kant opkijkt dan zijn voorganger) en verder wat coverillustraties, maar toen hield hij het voor bekeken.
Verdegem had genoeg van het stripverhaal, hij schilderde verder, verbitterd, vergeten en verlaten en ontpopte zich in zijn laatste levensjaren tot een formidabele etser.
Hij overleed op 15 september 1957 in het Bijloke-ziekenhuis.
Het heeft lang geduurd eer deze tragische figuur en groot kunstenaar enige erkenning kreeg.

(*) zie Magnum 13 (1979) voor het oordeel van Buth over Jos Verdegem

Ivanov's Rakkersblad

Een laatste poging om een strip- en jeugdblad te lanceren kwam er in de jaren vijftig. De Ivanov-clan had het toen over een andere boeg gegooid en opteerde voor meer 'volwassen' publicaties met *Avondlectuur* (gestart in 1954) en *Club* (1958-59).
Er werd uiteraard ook aan de jeugd gedacht; nu de *Verteluurtjes* tot het verleden hoorden, werd er wel degelijk een punt gezet achter de bijdrage van de ware en enige echte Sacha Ivanov. Aangezien anderzijds de naam Sacha Ivanov nog steeds als uithangbord diende moest hij ook in alle publicaties opduiken, zij het niet langer meer als fournisseur van korte romannetjes voor de jeugd.
Na het verdwijnen van de *Verteluurtjes* en de *Inspecteur Robert*-reeks, het falen van *Kino Magazine* alsook van de Franse reeks *Mon roman préféré*, bleven alleen nog de *Ivanov kleine romans* (lees liefdesromans) over, maar ook deze serie ondergaat een aanzienlijke facelift. De tijd van de kleine formaten is voorgoed passé en men kiest nu voor een middenmaatje (14/21) zowel voor de IKR reeks als voor de nieuwe jeugdserie *Bill Rocky* en het hefte-formaat op z'n Duits voor de magazines (*Avondlectuur, Club*).
In al deze publicaties komt de naam Sacha Ivanov abundant aan bod, met korte verhalen of romans zowel als vervolgverhalen. De bijdrage van Regina en Reinier beperkt zich tot deze verhalen, terwijl voor het leveren van de overige teksten alle Ivanov-ogen gericht zijn op Duitsland van waar veel zo niet alle heil moet komen.
De Duitse *Bill Rocky* (in 1950 ontstaan) was een held uit de Far West – in de ogen van de Ivanovs iets wat de jeugd moest boeien want voor de oorlog had Sacha immers de populaire *Jim Sweaton* als eigen cowboyheld gelanceerd! – dus komaan daarmee!

N° 1
Ivanov's
Rakkersblad
TILO, DE WREKER
Tilo
Ralf
Jerry
Bill
"IK ZAL MIJ WREKEN - EN MIJN ZWAARD ZAL U TREFFEN OVERAL WAAR IK U VINDEN KAN!"
Voor België 7.– fr
Voor Nederland 48 ct
Beroemde helden vertellen voor Ivanov's Rakkers hun spannende avonturen in 36 bladzijden tekenverhalen

Cover eerste Ivanov's Rakkersblad

De Vlaamse *Bill Rocky* (gestart op 22/10/54 en goed voor 76 nummers tot 1957) was in feite de plaatsvervanger van de *Verteluurtjes* en kende aanvankelijk wel het nodige succes. Elk nummer van deze veertiendaagse publicatie bevatte trouwens ook een kort verhaal van inspecteur Robert die de Ivanovs blijkbaar niet kunnen lossen

Een jaar na het lanceren van Bill Rocky hoopten de Ivanovs nogmaals een gooi te kunnen doen naar de striplezende jeugd en dito markt met een vernieuwd *Ivanov's Rakkersblad*. Waar hebben we dit verhaal nog gehoord?

En nogmaals werd hiervoor de Duitse markt aangeboord.

Wat geen gelukkige keuze was. In de jaren vijftig was het striponeel reeds aan drastische wijzigingen onderworpen.

Koplopers waren de bladen *Kuifje* en *Robbedoes*. Een aantal bladen was definitief verdwenen (*Bravo!, Bimbo, Story, Wrill*) of stonden met één been in het graf (*Heroic-Albums, KZV*). Nog goed meelopend waren *Ons Volkske, Mickey Magazine, Zonneland,* maar andere bladen waren reeds vervallen tot de rang van krantensupplement (*'t Kapoentje, Pum Pum*).

De kranten publiceerden nog volop strips van eigen bodem en de meeste uitgevers zagen wel brood in albumuitgaven. Terwijl naast Vandersteen, Sleen, Demoen, De Moor, Buth en Pom reeds een tweede generatie auteurs met Nys, Clément, Mau, De Rop, Erik e.a. de potloden slijpte.

En daar stond dan het zoveelste *Rakkersblad* vol Duitse strips. Of waren het wangedrochten. De naoorlogse Duitse strip is zo goed als waardeloos, vergeleken met wat men in Nederland, België, Frankrijk, Engeland en Italië pleegde (met uitzondering voor de *Nick Knatterton* van M. Schmidt) en dat merk je zo aan de povere grafiek van bijzonder stereotiepe helden en oppervlakkige thematiek. Maar goed, die strips waren blijkbaar goedkoop en daarom haalden de Ivanovs ze binnen.

Typerend is het verhaal van de Antwerpse tekenaar Eugeen Decamps, die zijn diensten aanbood en gul werd opgenomen maar schoorvoetend betaald! Die Ivanovs toch! [1]

Opvallend was het feit dat die blijkbaar goedkope Duitse naoorlogse stripproductie ook in Nederland voet aan wal kreeg; enkele koplopers die ook massaal in Nederland werden uitgegeven waren o.m. *Akim* (jungleverhalen à la Tarzan), *Tibor* (idem), *Sigurd* (een Rode Ridder avant la lettre), *Fulgor* (SF), *Gert, Falk* en vele andere.

Met al deze heroïsche figuren kon men eender welk publiek aantrekken en zowat elk tijdvak invullen.

1. *Over Decamps' merkwaardige stripcarrière leze men Detective Story nr. 14 met de herdruk van Het spookslot van Brugge.*

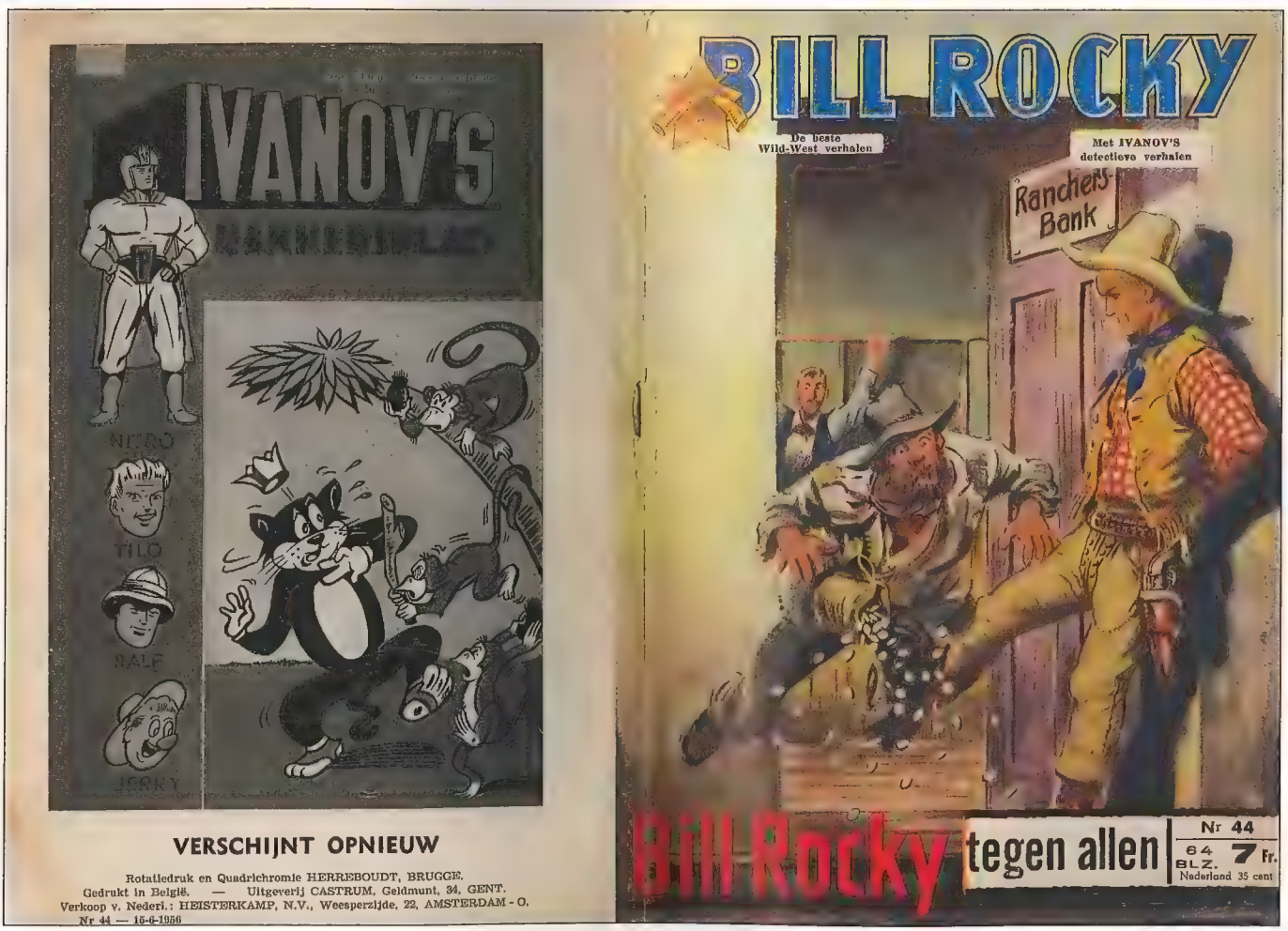

Bill Rocky met publiciteit

Imposante reclame aan het befaamde adres van Ivanov aan de Geldmunt 34 te Gent

Dat deed men in *Ivanov's Rakkersblad*, waarvoor abundant geput uit het Duitse blad, *Horrido*,[2] waaruit covers en strips werden gekozen; zo werd *Tilo der Rächer* uiteraard *Tilo de wreker*, *Ralf der junge Entdecker* is *Ralf de jonge ontdekkingsreiziger*, twee strips getekend door Charlie Bood.

2. *Horrido! was de juichkreet van de Duitse Luftwaffepiloten bij het neerhalen van een vijandelijk vliegtuig. Het was ook een waarschuwingssignaal voor andere piloten en signaal voor het radiostation van de basis. Misschien niet meteen een gelukkige keuze als titel voor een jeugdblad. Die Nazi's toch!*

Jerry de lustige cowboy heet oorspronkelijk *Jerry der lustige Cowboy* en is een creatie van Bob (Wilhem eigenlijk) Heinz, die ook *Basil de Koning van de Poezen (Basil der Kätzenkönig)* tekent.

En dan heb je nog de *Bill Rocky*-strip, maar die was afkomstig uit de Duitse fasciculereeks onder de titel *King der Grenzreiter*, ofwel uit de *Bilderpost*, waar ook deze kortstondige strip liep (ja zeg, ik kan ook niet alles weten, hé).

Hoe dan ook, najaar 1955 verschijnt nr. 1 van *Ivanov's Rakkersblad*, op 36 pagina's zwart/wit (nou ja, alternerend blauw of bruin geïnkt) en mooie kleurencover, en voor 7 fr.

De titelband omlijst de coverillustratie (overgenomen uit *Horrido*) met links een verticale band met de hoofden van enkel striphelden.

Blz. 2 stelt de uitgever (en het blad) zich voor op een halve pagina. Er wordt overvloedig met het wierookvat gezwaaid en – jawel, eigen lof stinkt of althans benevelt de zinnen – zo wordt nogal dubieus gealludeerd op het 'verschijningsverbod' dat Ivanov trof tijdens de oorlog toen de *Rakkersclub* 'reeds meer dan 20.000 (excusez du peu!) leden telde'.

Komaan zeg! Ik herinner mij dat er tijdens de bezetting ergens iets staat in de verteluurtjes van het 10.000ste lid – een zekere A.L Mortier! – maar ook dat getal leek me toen sterk overdreven. Enfin, het komt er op neer dat, om het twintigjarig jubileum van Ivanov's verteluurtjes waardig te vieren van heden af, *Ivanov's Rakkersblad* opnieuw verschijnt.

Op de andere helft van het blad worden de nieuwe helden summier gepresenteerd, het zijn stuk voor stuk de besten, de moedigsten en de dappersten. Uiteraard wordt ook aangedrongen dat zou worden geschreven naar de redactie, het befaamde adres aan de Geldmunt 34 te Gent, niet ver van het Gravensteen.

De bladzijden 3 t/m 12 worden ingenomen door het *Tillo*-verhaal dat speelt in de Romeinse tijd. Het is een realistisch tekenverhaal in de nogal houterige, vaak naïeve Duitse stijl (of gebrek aan...) dan wordt gevolgd op de pagina's 13 t/m 16 met de humoristische strip *Basil*, die als waardige koning een kroontje op zijn kattenkop draagt. Nogal gemakkelijke humor en een heel primitieve stijl.

Volgt op 17 een kort verhaal van *Bill Rocky* en op de middenpagina's en de twee daarop volgende blz. de *Bill Rocky*-strip. Dit realistisch (?) getekende western-verhaal is zo mogelijk nog slechter en de nogal overdadige tekstballons en dito onderschriften geven een zeer verwarde indruk.

Op 22 staan er spelletjes en van 23 tot 27 krijgen we het vervolg van de *Basil*-strip, gevolgd door het tweede compleet verhaal, dat van Jerry, een humoristisch cowboy-verhaal van *Basil*-tekenaar Heinz, nog slordiger getekend!
Nr 2 van *Ivanov's Rakkersblad*, dat onder een fraaie cover verschijnt, biedt weinig verandering: hetzelfde stramien en dezelfde strips. Wel staan er twee korte verhalen in van de hand van Sacha Ivanov.

In nr. 3 staan nog steeds de twee vervolgverhalen en de twee complete verhalen, maar het redactioneel breidt uit; niet alleen heb je het hoekje van Rakker Weetal (op pag. 17) maar ook een *Bill Rocky*-verhaal over vier blz. van de hand van Sacha Ivanov.
Geen kort verhaal in nr. 4, tenzij een humoristisch verhaal van de moppentapper en een gagstrip overgenomen uit *Rakkersvriend* 3 en ditmaal (dubieus) getekend Amor (Antoon Mortier)!
In nr. 5 verschuift *Basil* naar de laatste twee pagina's en krijgen we na *Tilo* en een idiote Duitse gagstrip met nauwelijks leesbare voettitels, eindelijk de lang aangekondigde *Ralf de jonge ontdekkingsreiziger* te lezen in *De verzonken stad*, op de pagina's 14 t/m 17 en dan nog eens 25 tot en met 28.

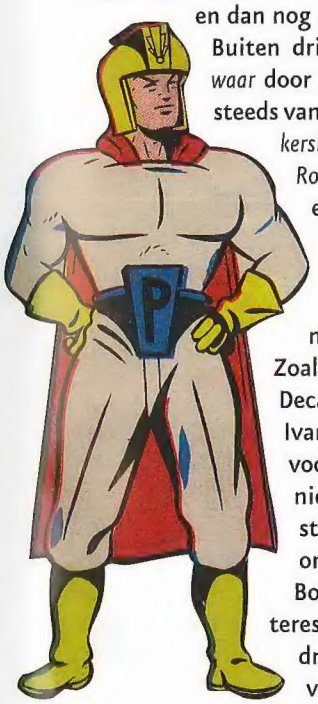

Buiten drie afgrijselijke pagina's *Ongelooflijk maar waar* door ene Zen, zijn ook *Bill Rocky* en *Jerry* nog steeds van de partij. De wijzigingen maken het *Rakkersblad* iets evenwichtiger. *Tilo*, *Ralf* en *Bill Rocky* brengen voldoende variatie en *Jerry* en *Basil* zorgen voor de humoristische noot. Verder zijn er drie didactische pagina's, het hoekje van Rakker Weetal en op pagina 17 de aankondiging van een nieuwe fraai-ogende SF-strip, *Tom Nitro*.
Zoals eerder werd verteld had stripauteur E. Decamps zijn verdiensten aangeboden bij de Ivanovs aan wie hij een detectivestrip had voorgesteld (waarom sprongen de Ivanovs niet op de kar en vroegen ze geen Robert-strip?) maar dat zag Ysebie niet zitten die om een SF vroeg en kreeg.
Bovendien waren de Ivanovs erg geïnteresseerd in Decamps contacten met het drukkerswereldje, in die mate dat ze hem verzochten een nieuwe drukker aan te brengen.
Tot en met nr. 5 werd *Ivanov's Rakkersblad* gedrukt door Vanmelle te Gent. Van nr. 6 af werd het blad gedrukt door ETA te Antwerpen.
De inhoud van nr. 7 wijzigt niet, tenzij dat *Tom Nitro* nu over twee pagina's wordt aangekondigd, ten koste van de lezersrubriek voor de rakkers.
Wel valt op dat de bruine en blauwe inkt verdwijnt en de tekeningen gewoon zwart op wit worden afgedrukt en er meer met grijs wordt gewerkt, om een indruk van kleur te geven.
In nr. 8 is Sacha Ivanov weer van de partij met haar rubriek: *allo, allo, hier spreekt Sacha!* Nu zelfs over de twee pagina's met foto's, tekeningen en gedichtjes. Het is alsof de tijd van de Verteluurtjes weer is aangebroken!
Nummers 9 en 10 zijn identiek; telkens wordt *Tom Nitro* uitvoerig aangekondigd maar de strips en rubrieken blijven dezelfden.
In nr. 11 is eindelijk enige verandering merkbaar, vermits niet alleen *Tom Nitro* – eindelijk! – ten tonele verschijnt maar het

Will Ferdy en de Ivanov's

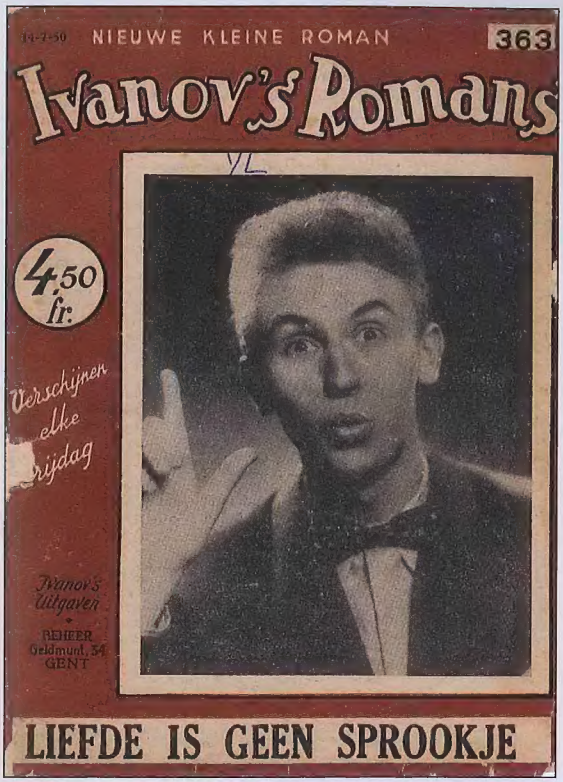

Nummer 363 van de Ivanov's Romans werd geschreven door Will Ferdy die toen met zijn Will Ferdy Club uitbundig en overvloedig aanwezig was in vele Ivanov's publicaties. Over Ferdy's relatie met Regina Ysebie-Mortier leze men zijn autobiografie "Zo ben ik nu eenmaal"

Ivanov's Romans
ZEG AAN NIEMAND WAT MET HET KIND GEBEURD IS. WILT GIJ HET NOG LEVEND TERUGZIEN!...
HET VERDWENEN NICHTJE
23-1-53
5fr.
MET HET HOEKJE VAN DE WILL FERDY - CLUB
IVANOV'S UITGAVEN – Geldmunt, 34, Gent

TILO
De Wreker
TILO, DE JONGE GERMAAN IS TIJDENS ZIJN GEFANGENSCHAP TE ROME, GEDWONGEN TE VERBLIJF GEVOERDEN DOOR J. EN BEVIND ZE VOORDEN OM MET ZIJN DAPPERE DADEN OM HET RECHT DER ONDERDRUKTEN TE VERDEDIGEN, ZELFS CAESAR MOET ZIJN DAPPERHEID ERKENNEN EN WIL HEM GENADE SCHENKEN, MAAR EERST MOET TILO MET EEN VAN ZIJN LIJFWACHTERS KAMPEN.....
DE SLAGEN VAN ZIJN TEGENSTREVER ZIJN GEWELDIG, HIJ IS VEEL ZWAARDER EN GROTER DAN TILO.....
TILO—HOU JE KLOEK! SLA TERUG!!!

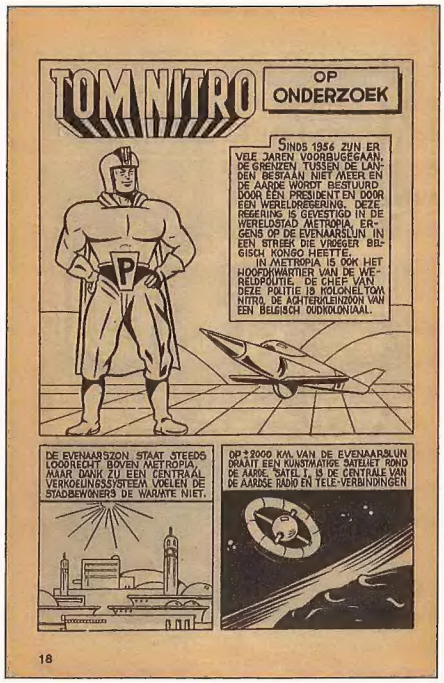
TOM NITRO
OP ONDERZOEK
SINDS 1956 ZIJN ER VELE JAREN VOORBIJGEGAAN, DE GRENZEN TUSSEN DE LANDEN BESTAAN NIET MEER EN DE AARDE WORDT BESTUURD DOOR EEN PRESIDENT EN DOOR EEN WERELDREGERING. DEZE REGERING IS GEVESTIGD IN DE WERELDSTAD METROPIA, ERGENS OP DE EVENAARSLIJN IN EEN STREEK DIE VROEGER BELGISCH KONGO HEETTE.
IN METROPIA IS OOK HET HOOFDKWARTIER VAN DE WERELDPOLITIE. DE CHEF VAN DEZE POLITIE IS KOLONEL TOM NITRO, DE ACHTERKLEINZOON VAN EEN BELGISCH OUDKOLONIAAL.
DE EVENAARSZON STAAT STEEDS LOODRECHT BOVEN METROPIA, MAAR DANK ZIJ EEN CENTRAAL VERKOELINGSSYSTEEM VOELEN DE STADSBEWONERS DE WARMTE NIET.
OP ± 2000 KM. VAN DE EVENAARSLIJN DRAAIT EEN KUNSTMATIGE SATELIET ROND DE AARDE. SATEL 1, IS DE CENTRALE VAN DE AARDSE RADIO EN TELE-VERBINDINGEN
18

BILL ROCKY'S
AVONTUREN IN DE FAR-WEST
Korte Inhoud :
Bill Rocky en zijn beide maten Jan Tim en Pecos Kid trachten Robert Carrington terug te vinden die door de bende van Con Duffy ontvoerd werd. Jan Tim en Pecos Kid werden door de outlaws gevangen genomen, maar als zij buiten weetstapen horen die de hut, waar zij opgesloten zijn, naderen, maakt Kid zich klaar om de bewaker aan te vallen. Maar het is Bill, die vermomd als Tex Dalton, een van de outlaws, de bandieten wist te verschalken.
Jan Tim herkent Bill als hij wilt binnenkomen en werpt zich op Pecos Kid om deze te beletten hun maat neer te slaan met een zware knuppel. Bill is niet weinig verbaasd als hij de twee vrienden over de grond ziet rollen aan zijn voeten.
14

Rakkersblad onder een nieuwe lay-out verschijnt, met een aangepaste titel en daaronder een trotse *Tom Nitro* en de (hertekende) figuren *Tilo*, *Ralf* en *Jerry*.
Al deze helden melden nog steeds present, behalve *Jerry*, die heel eventjes verdwijnt.
Tom Nitro verschijnt op de pagina's 17 t/m 25.
Helaas, nr. 12 is al het laatste verschenen nummer, met daarin *Tilo*, *Jerry*, *Bill Rocky*, *Ralf* en *Basil*. Geen *Tom Nitro*-verhaal maar wel vier didactische pagina's Tom Nitro vertelt over... De maan.
Een tweede *Nitro*-verhaal wordt aangekondigd (*Maanbasis in gevaar*), dat later herwerkt zou verschijnen in *Ons Land*.
Wat was er inmiddels gebeurd? De Ivanovs waren wanbetalers. Toen de drukker (waarom niet meer gedrukt bij Herreboudt?) zijn geld niet ontving, hield hij het voor bekeken en zo ook de Ivanovs die niet opnieuw naar een andere drukker konden/wilden uitkijken. Bovendien is het zeer te betwijfelen of deze laatste versie van *Rakkersblad* wel degelijk succes had. Het blad is een mengelmoes van gedrochtelijke strips en onzin, een staalkaart van de povere kwaliteit van de Deutsche stripkunde en enkel de présence – niet toevallig vaderlandse aanwezigheid – van de enige Belgische tekenaar tilt als enig lichtpunt het tijdschrift even boven de middelmaat. Vergeleken met wat alleen al de Vlaamse markt bood aan jeugd- en stripbladen, was dit een meer dan mager beestje.

RALF
De Jonge Ontdekkingsreiziger.
DE VERZONKEN STAD
Op zoek naar een verzonken stad in Afrika stuit de expeditie op de legerstand van een groep onbekenden die poogt hen te beletten het doel te bereiken. Ralf wordt door een zonderlinge stam inboomlingen ontvoerd.....
Massa Ralf weg— Verdwenen... De geesten!
Wat zeg je daar?
Ralf! Ralf! Waar ben je!?
Ralf wordt intussen door enige eigenaardige gestalten voortgesleept.....
Blanke jongen, oh, groot offer voor dodengod Anubis!
26

Verhalen doen de ronde dat er 16 nummers van *Rakkersblad* verschenen; dat is onzin. Wel zijn er uiteraard op voorhand gemaakte drukproeven van niet verschenen covers in circulatie geweest. Eén daarvan was zeker een *Tom Nitro*-cover (nr. 13?), een ander prijkt (zonder nummer) op de rug van Bill Rocky nummer 44 (gedateerd 15/06/1956) met *Basil* als centrale figuur en met de Eugeen Decamps-lay-out, wat dus zeker na nr. 12 zou zijn verschenen.
Ook voor Decamps was het jammer, maar na veel aandringen ontving hij toch zijn centen, waarna hij weer voor andere publicaties ging werken.
Exit *Rakkersblad* dus en gelukkig werden geen verdere pogingen ondernomen om soortgelijke strip- en jeugdbladen uit te geven. Toch zou Castrum – zoals de uitgeverij van de Ivanovs toen heette – zich in de jaren zestig weer aan strips wagen met *Valentine* en *Beeldromance*, maar daarvoor gooiden de Ivanovs het toch over een andere boeg; een nieuw jeugd- of stripblad zou niet meer het licht zien.
Ivanov's Rakkersblad was een laatste poging – samen met *Bill Rocky* – om contact te houden met de 'rakkers', zeg maar het jonge publiek. In het *Rakkersblad* verliep dat hectisch, in de meer succesvolle *Bill Rocky* was het te eenzijdig.
Toen ook deze publicatie verdween werd meteen de laatste band met dat publiek definitief doorgeknipt.

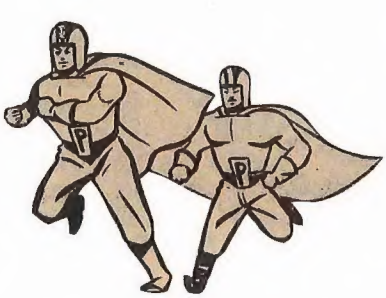

Antoon Mortier

De Meester van 't Vlierhof
25
Jetty is nog niet thuis », zegt Tom. « Ik stuurde ook geen bericht ». Jaak begrijpt de valstrik.
Inderdaad : Als Jetty wou naar huis gaan zegde de staljongen : « De Meester wacht op u aan de schuur ».
26
In de duisternis grijpt André haar vast en bedwelmt haar met chloroform.
Jaaks hond tracht Jetty te beschermen als ze bewusteloos naar de auto gedragen wordt.
Hij loopt achter zijn meester naar Jetty's huis. « Wat heb je daar, rukker ? » vraagt Jaak.
27
« Het is een stuk van André's vesten ! » roept hij, de stof tonend aan Tom en Diane. « Hij heeft Jetty ontvoerd ! »
Hij ondervraagt de staljongen die bekent : « Hij heeft haar meegenomen naar zijn bungalow in Noord-Frankrijk ».
Als Jetty ontwaakt zit ze naast André in een auto. « Morgen zal je voor de Meester niet rijden », grinnikt hij. « Je blijft bij mij gans alleen ! » (vervolgt).

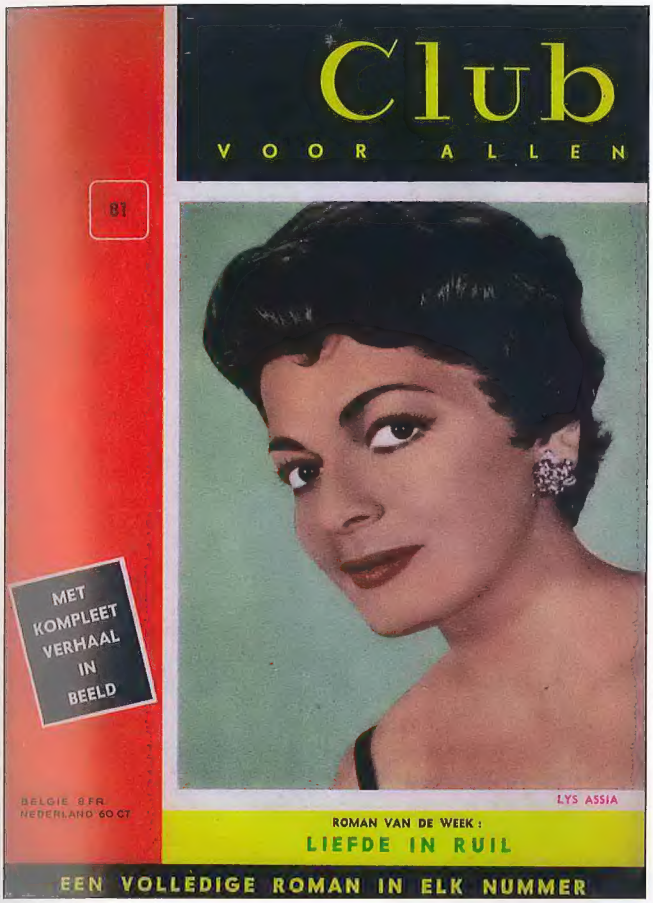

Boven: Club, nr 81, 1959. Links: In 1959 tekende Antoon Mortier nog een strip voor het Ivanov weekblad Club

Fiche

- Titel: Ivanov's Rakkersblad
- Prijs: 7 fr.
- Formaat: 15,5/24
- Pagina's: 36
- Kleuren: zwart-wit behalve cover in vier (meestal drie) kleurendruk
- Jaar en frequentie: verschijnt veertiendaags op donderdag. 12 Nummers van 26/10/1955 tot 01/05/1956
- Drukker: N.V. L. Vanmelle Gent van nummers 1 t/m 5, Drukkerij ETA Antwerpen van nummers 6 t/m 12
- Uitgever: Castrum, Geldmunt 34, Gent
- Tekenaars: Charlie Bood, Bob Heinz, Eugeen Decamps, Antoon Mortier

Inhoud

Stripvervolgverhalen

- 01 t/m 12

Tilo de wreker (Charlie Bood)

- 01 t/m 12

Basil de koning van de poezen

(Bob Heinz)

- 01 t/m 12

Bill Rocky avonturen in de Far-West

- 01 t/m 10, 12

Jerry de lustige cowboy (Bob Heinz)

- 05 t/m 12

Ralf de jonge ontdekkingsreiziger (Charlie Bood)

- 11

Tom Nitro (Eugeen Decamps)

- 12

Tom Nitro over ruimtevaart (Eugeen Decamps)
(dit zijn eigenlijk 4 didactische platen)

Gagplaten

- 04

Professor Langbeen in Zwitserland (Amor= Antoon Mortier)

- 05

Jantje Slimmerik neemt agent Zwartsnor beet

De teksten over de Ivanov-publicaties verschenen eerder in Detective Story nr. 25 (2005) Ivanov-nummer. Waar nodig werden de teksten aangepast en verbeterd in samenwerking met Jean-Marie Smits.

KLIK OP ONZE NIEUWE WEBSITE

WWW.STRIPWINKELBEO.BE

Vaas De blauwe Lotus 44 cm 1000 exemplaren met certificaat

Exclusief beeld van Kuifje 1m 77 cm groot. Slechts 3 exemplaren van gemaakt. Gemaakt ter gelegenheid van een tentoonstelling in Vancouver Canada. Huide aan de eerste mensen op de maan. Nu te koop bij Beo. Copyright © Hergé / Moulinsart

Voor alle nieuwe strips, originele tekeningen, mooie eerste drukken en veel meer

▲ Guust Flater - oblong formaat, alle vijf albums in uitstekende staat, enkel per set te koop!

Stripwinkel Beo
Oude Vaartplaats 16
2000 Antwerpen
Tel 03 | 233 25 36
Fax 03 | 231 29 78

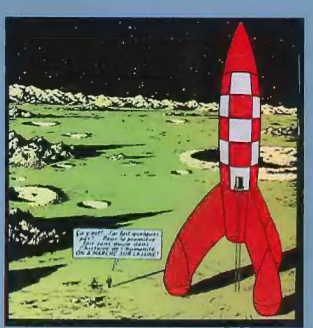

www.stripwinkelbeo.be | e-mail : beostripwinkel@skynet.be